ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

สุพัตรา ใจตั้ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา
วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤษภาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ สุพัตรา ใจตั้ง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทราวดี มากมี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.อุทัยพร ไก่แก้ว)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสรี ชัดแช้ม)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทราวดี มากมี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.สมพร สุทัศนีย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูลพงศ์ สุขสว่าง)

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญาอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีวิทยาลัยวิทยาการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กรเพชรปาณี) วิจัยและวิทยาการปัญญา
วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทราวดี มากมี และ ดร.อุทัยพร ไก่แก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง ในการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ปิยะทิพย์ ประดุจพรม ดร.ทัศนีย์ เชื่อมทอง และ ดร.สุชาดา สกลกิจรุ่งโรจน์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และเสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัย รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณความร่วมมืออย่างดียิ่งของกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนทุกแห่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยและกรุณาสละเวลาให้ข้อมูลที่มีคุณภาพ

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา สมาชิกในครอบครัว ผู้บังคับบัญชาตลอดจน เพื่อนร่วมงาน ที่ให้กำลังใจสำคัญ คอยให้การสนับสนุนอย่างดีเสมอมา และขอขอบคุณกำลังใจจาก เพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญาทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทีแด่สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ผู้ให้ทุนในการศึกษาระดับวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ในครั้งนี้ ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

สุพัตรา ใจตั้ง

53910036: สาขาวิชา: การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา;
วท.ม. (การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา)
คำสำคัญ: กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก/ ความแตกต่างระหว่างบุคคล/ ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง

สุพัตรา ใจตั้ง: ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (INDIVIDUAL DIFFERENCES PREDICTING PROACTIVE COPING STRATEGIES OF MIDDLE – AGED TEACHERS IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ภัทราวดี มากมี, ค.ด., อุทัยพร ไก่แก้ว, ปร.ด. 190 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล กับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก (PRO) และสร้างสมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 160 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้โปรแกรม SPSS และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยใช้โปรแกรม LISREL

ผลการวิจัย ปรากฏว่า

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล 5 ด้าน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) การวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) การมองโลกในแง่ดี (DIS) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) และความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) มีความสัมพันธ์พหุคูณกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล 5 ด้าน สามารถพยากรณ์กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้ร้อยละ 80 และสร้างสมการถดถอยพหุคูณ ได้ดังนี้

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ

$\hat{Y}_{PRO}$ = .32(FUT)**+ .20(GOA)**+ .21(DIS)**+ .10(SEL)** + .18(AGI)** -.73

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน

$\hat{Z}_{PRO} = .38Z^{**}_{FUT} + .26Z^{**}_{GOA} + .35Z^{**}_{DIS} + .11Z^{**}_{SEL} + .22Z^{**}_{AGI}$

สรุปได้ว่า การกำหนดเป้าหมายในอนาคต สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การมองโลกในแง่ดี การวางเป้าหมายที่เหมาะสม ความวิตกกังวลด้านอายุ และการรับรู้ความสามารถของตนเอง ตามลำดับ

53910036: MAJOR: RESEARCH AND STATISTICS IN COGNITIVE SCIENCE;
M.Sc. (RESEARCH AND STATISTICS IN COGNITIVE SCIENCE)
KEYWORDS: PROACTIVE COPING/ INDIVIDUAL DIFFERENCE/ MIDDLE–AGED TEACHERS
SUPATTRA JAITANG: INDIVIDUAL DIFFERENCES PREDICTING PROACTIVE COPING STRATEGIES OF MIDDLE–AGED TEACHERS IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18. ADVISORY COMMITTEE: PATTRAWADEE MAKMEE, Ph.D., AUTAIPOHN KAIKAEW, Ph.D., 190 P. 2017.

The purpose of this research was to investigate the relationship between individual differences and proactive coping (PRO) and to formulate the predictive equations of proactive coping strategies with individual differences. The sample consisted of 160 middle-aged teachers in the secondary educational service area office 18 derived from multi-stage random sampling. The research instrument was a questionnaire. Descriptive statistics and correlation coefficient analysis were analyzed by SPSS. Multiple regression analysis was derived by LISREL program.

The results were as follows:

1. Five individual differences: future temporal orientation (FUT), goal orientation (GOA), dispositional optimism (DIS), self-efficacy (SEL), and aging anxiety (AGI) were related significantly (.01) to proactive coping.

2. Five individual differences could be used to effectively predict proactive coping at 80%. The multiple regression equations were as follows:

Multiple regressions in the form of raw score was:

$\hat{Y}_{PRO}$ = .32(FUT)** + .20(GOA)** + .21(DIS)** + .10(SEL)** + .18(AGI)** -.73

Multiple regressions in the form of standard score was:

$\hat{Z}_{PRO}$ = $.38Z^{**}_{FUT} + .26Z^{**}_{GOA} + .35Z^{**}_{DIS} + .11Z^{**}_{SEL} + .22Z^{**}_{AGI}$

In conclusion, future temporal orientation was the greatest factor for predicting proactive coping, followed by dispositional optimism, goal orientation, aging anxiety, and self-efficacy, repectively.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ
สารบัญ ..... ฉ
สารบัญตาราง ..... ฌ
สารบัญภาพ ..... ฎ
บทที่
1 บทนำ 1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3
กรอบแนวคิดในการวิจัย 3
สมมติฐานของการวิจัย 4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย 5
ขอบเขตของการวิจัย 5
นิยามศัพท์เฉพาะ 6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8
ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8
ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง 17
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ 49
3 วิธีดำเนินการวิจัย 58
ระยะที่ 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรความแตกต่างระหว่าง บุคคลกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 61
ระยะที่ 2 การสร้างสมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้วย ตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล 73
4 ผลการวิจัย 77
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน 79

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ หน้า

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 84

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 88

5 สรุปและอภิปรายผล 117

สรุปผลการวิจัย 117

อภิปรายผลการวิจัย 119

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 123

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป 123

บรรณานุกรม 125

ภาคผนวก 134

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 135

ภาคผนวก ข สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย 137

ภาคผนวก ค สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย 139

ภาคผนวก ง สำเนาการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย 141

ภาคผนวก จ สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 143

ภาคผนวก ฉ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ และดัชนีอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม 145

ภาคผนวก ช ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม 152

ภาคผนวก ซ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 154

ภาคผนวก ฌ ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ เรื่อง ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 แบบใส่ตัวแปรพร้อมกันเพื่อให้ได้ตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก 163

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ หน้า
ประวัติย่อของผู้วิจัย..... 190

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

1 ลักษณะของบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง และต่ำ 35
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่สนับสนุน 55
3 โครงสร้างเนื้อหาข้อคำถามเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก..... 65
4 เกณฑ์การแปลความหมาย..... 66
5 ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย 68
6 รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน..... 71
7 จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนที่สุ่มได้ 71
8 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทั่วไป..... 79
9 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปรทำนาย..... 80
10 ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติของข้อมูล โดยใช้ค่าความเบ้และค่าความโด่ง 83
11 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 84
12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน 85
13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม 86
14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน..... 87
15 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน 89
16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีตัวแปรเกณฑ์คือ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก 92
17 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสุขภาพส่วนตน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน..... 93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

18 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสุขภาพส่วนตน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 2 ตัว) 94

19 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยพหุคูณของตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน 95

20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีตัวแปรเกณฑ์คือ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน 97

21 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสัมพันธภาพทางสังคม แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน 98

22 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 2 ตัว)..... 100

23 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยพหุคูณของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม 101

24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีตัวแปรเกณฑ์คือ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม 103

25 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว)..... 104

26 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 3 ตัว)..... 106

27 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยพหุคูณของตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน..... 107

28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีตัวแปรเกณฑ์คือ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน..... 109

29 การสังเคราะห์ผลการวิจัย..... 111

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18	4
2	ขั้นตอนของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก	12
3	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล เงื่อนไขพฤติกรรมและปัจจัยสภาพแวดล้อม	30
4	รูปแบบความวิตกกังวลปกติ (A Model of Normal a Anxiety)	40
5	ขั้นตอนการเกิดความวิตกกังวล	42
6	ขั้นตอนการศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18	59
7	โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน	89
8	โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสุขภาพส่วนตน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว)	93
9	โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสุขภาพส่วนตน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 2 ตัว)	95
10	โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสัมพันธภาพทางสังคม แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว)	99
11	โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสัมพันธภาพทางสังคม แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 2 ตัว)	100
12	โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสถานะทางการเงิน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว)	105
13	โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสถานะทางการเงิน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 3 ตัว)	106

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการจัดให้ครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง จึงได้ส่งเสริม พัฒนาครูให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่พัฒนาครูให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 18) และกำหนดให้ครูทุกคนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ โดยได้จัดตั้งองค์กรวิชาชีพครูมีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 18) นอกจากนี้ รัฐบาลยังเห็นคุณค่าของครูที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติ จึงจัดให้ครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง และได้รับการยอมรับ ยกย่องจากสังคม

การปฏิบัติงานของครูมิได้พิจารณาจากการที่ครูมีความรู้ในหลักวิชาและสอนดีเท่านั้น แต่พิจารณาจากองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย เช่น ครูต้องมีคุณธรรมจริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน มีการแสวงหาความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ ๆ รับฟังความคิดเห็นใจกว้างและยอมรับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2553, หน้า 40) ครูต้องมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ได้แก่ มาตรฐานความรู้ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตนหรือจรรยาบรรณของวิชาชีพ (คุรุสภา, 2556) และในสภาพการทำงานปัจจุบันของครูต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน เช่น ความไม่แน่นอนของนโยบายด้านการศึกษา ปัญหาด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียน เป็นต้น

ดังนั้นครูจึงต้องเร่งพัฒนาตนให้มีมาตรฐานและปรับพฤติกรรมในการทำงานให้สามารถเรียนรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ และปรับเปลี่ยนตนเองให้เข้ากับการทำงานในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้ผ่านการตรวจประเมินมาตรฐานของสถานศึกษาจากหน่วยงานภายนอก ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ครูจึงต้องมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตน รับผิดชอบต่องานสูงขึ้นตามภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น และรับผิดชอบต่อบทบาทของครูตามความคาดหวังของสังคม ครูในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง คือ บุคคลที่อายุอยู่ในช่วง 40 - 60 ปี เป็นบุคคลที่เสี่ยงต่อการเกิดความเครียดมากที่สุด เนื่องจากเป็นวัยที่ถือว่าครูมีประสบการณ์ ความพร้อมและประสิทธิภาพในการทำงานสูงที่สุด และได้ค่าตอบแทนหรือเงินเดือนสูง ยอมเป็นที่คาดหวังของเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ครูในวัย

ผู้ใหญ่ตอนกลางจึงต้องพัฒนาตนเอง ทำให้เกิดแรงกดดัน ในการปฏิบัติงานส่งผลให้ ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางเกิดภาวะความเครียดมากยิ่งขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้น ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ นี้ ได้สร้างแรงกดดันในการปฏิบัติงานให้กับครู ส่งผลให้ครูมีความเสี่ยงต่อภาวะความเครียดมากยิ่งขึ้น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ครูเป็นหนึ่งในอาชีพที่มีปัญหาความเครียดมากที่สุด (Brackett et al., 2010)

ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางจึงเป็นประชากรที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา เนื่องจากในวัยนี้ต้องประสบกับปัญหาการปรับตัว เมื่อพบกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นเนื่องจากอายุ เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพส่วนตน ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านสถานะทางการเงิน โดยเฉพาะด้านสุขภาพซึ่งมีปัจจัยมาจากความเครียด และจากการศึกษางานวิจัย Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) พบว่า ถ้าเริ่มต้นด้วยสุขภาพที่ดี จะส่งผลต่อสัมพันธภาพทางสังคมที่ดี และมีสถานะทางการเงินที่มั่นคงมีส่วนสำคัญมากต่อวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง และ Aspinwall, (2005) ได้กำหนดกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกให้เป็นกระบวนการที่ใช้ตรวจสอบหาอุปสรรค และหาแนวทางป้องกันอุปสรรคที่มีต่อเป้าหมายในการทำงานที่ส่งผลต่อเป้าหมายส่วนบุคคล ซึ่งครูที่ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ต้องจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีปัญหาพฤติกรรมมากที่สุด และปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ครูเกิดความเครียด (Bermejo, Hernández-Franco, & Prieto-Ursúa, 2013) ดังนั้นครูที่ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงเป็นบุคคลที่เสี่ยงต่อการเกิดความเครียด ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพส่วนตน อย่างไรก็ตามการเกิดความเครียดนั้นแตกต่างกันไปใน แต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคลในการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง ซึ่งถือเป็นพื้นที่ที่มีอุตสาหกรรมตั้งอยู่จำนวนมาก และส่งผลกระทบหลายด้านต่อคนภายในจังหวัด เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อสุขภาพ ปัญหาเศรษฐกิจภายในครอบครัวเนื่องจากค่าครองชีพที่สูง ส่งผลต่อสถานะทางการเงินในหลาย ๆ อาชีพ ร่วมทั้งอาชีพครู ที่สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ทำให้ครูต้องการมีสัมพันธภาพทางสังคมที่ดี ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร และผู้ปกครอง (จังหวัดชลบุรี, 2559, จังหวัดระยอง, 2559)

กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกส่วนใหญ่ วิจัยจากมุมมองของการตอบสนองต่อปัญหาเมื่อปัญหานั้นเกิดขึ้นแล้ว โดยศึกษาจากการตรวจสอบวิธีที่คนตอบสนองต่อปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การศึกษาความสามารถของแต่ละบุคคลในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในอนาคตนี้ มีส่วนช่วยจัดการกับปัญหาในช่วงเริ่มต้นเท่านั้น (Aspinwall, 2005) การศึกษาเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามแนวคิดกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก พบว่า คนที่มีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกจะใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันหรือลดอุปสรรคที่น่าจะเกิดขึ้นโดยไม่รอให้อุปสรรคนั้นเกิดขึ้นก่อน หรือสนใจผลกระทบของปัญหาที่ใช้เป็นเครื่องยืนยัน การตรวจสอบเชิง

ประจักษ์ (Gan, Yang, & Zhou, 2007) การใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง มีความสัมพันธ์กับความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในอนาคต การวางเป้าหมายที่เหมาะสม การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความวิตกกังวลด้านอายุ และการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกเป็นรูปแบบการจัดการกับอุปสรรคที่เริ่มก่อตัวเป็นปัญหาในอนาคต ในขณะที่ปัญหาดังกล่าวเริ่มต้นขึ้น ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพส่วนตน ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านสถานะทางการเงิน (Ouwehand, Ridder, & Bensing, 2008)

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีความสัมพันธ์พหุคูณกับตัวแปรใดบ้างของความแตกต่างระหว่างบุคคลและตัวแปรใดสามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง เพื่อเป็นแนวทางในการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล กับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อสร้างสมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) ได้ศึกษาแนวคิด Aspinwall and Taylor (1997) พบว่า กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกเป็นการจัดการกับปัญหาแบบเตรียมการล่วงหน้าเพื่อป้องกันไม่ให้ปัญหานั้นเกิดขึ้น โดยใช้ทักษะและกิจกรรมหลาย ๆ อย่างจัดการกับปัญหาก่อนปัญหาจะเกิดขึ้น Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) ได้เสนอแนวคิดว่า บุคคลที่มีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกตั้งแต่เริ่มต้นของวัยผู้ใหญ่ตอนกลางเป็นบุคคลที่มีสุขภาพส่วนตนดี ส่งผลต่อสัมพันธภาพทางสังคมที่ดี และมีสถานะทางการเงินมั่นคง และพบว่าความแตกต่างระหว่างบุคคล ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในอนาคต การวางเป้าหมายที่เหมาะสม การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความวิตกกังวลด้านอายุ ซึ่งบุคคลที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกันมีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกต่างกัน และเสนอแนวคิดอีกว่า ในด้านสุขภาพส่วนตน

ด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคม และด้านสถานะทางการเงิน บุคคลมีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกแตกต่างกัน จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังภาพที่ 1

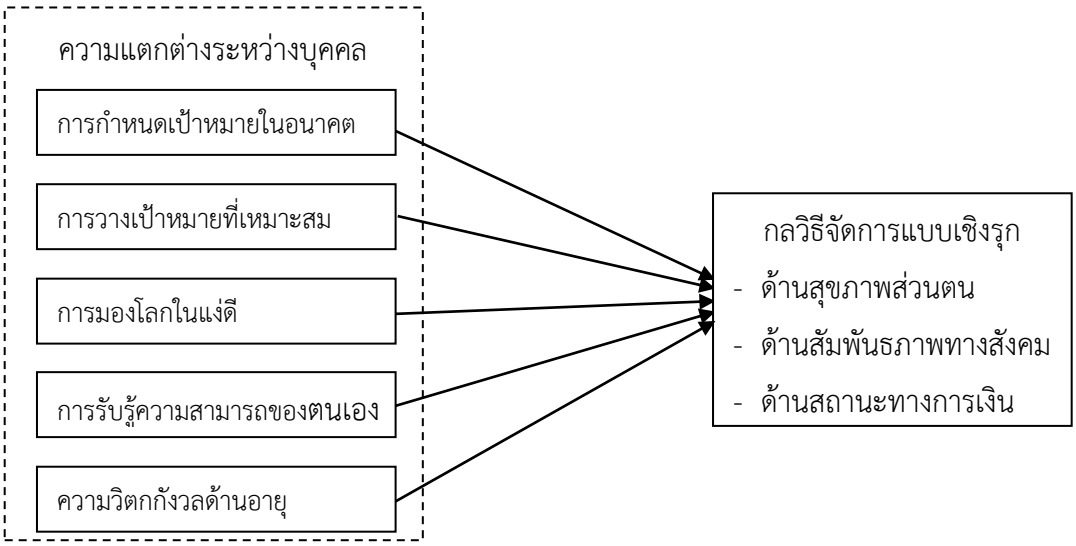

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีความสัมพันธ์พหุคูณกับตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในอนาคต การวางเป้าหมายที่เหมาะสม การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความวิตกกังวลด้านอายุ

2. ตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในอนาคต การวางเป้าหมายที่เหมาะสม การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความวิตกกังวลด้านอายุ สามารถร่วมทำนายตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ได้ข้อมูลความแตกต่างระหว่างบุคคลในการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

2. เพื่อนำผลที่ได้มาวางแผนการดำเนินชีวิต โดยนำกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกมาใช้เตรียมการป้องกันอุปสรรคที่เป็นปัญหาในครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อันจะเป็นผลดีต่อครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มีขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็น ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (ช่วงอายุ 40 - 60 ปี) ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 50 โรงเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้น 706 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18, 2559)

2. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลในการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (ช่วงอายุ 40 - 60 ปี) ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรทำนาย จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่

3.1.1 การกำหนดเป้าหมายในอนาคต

3.1.2 การวางเป้าหมายที่เหมาะสม

3.1.3 การมองโลกในแง่ดี

3.1.4 การรับรู้ความสามารถของตนเอง

3.1.5 ความวิตกกังวลด้านอายุ

3.2 ตัวแปรเกณฑ์ 1 ตัวแปร ได้แก่ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก จากการศึกษาสถานการณ์ที่มีใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านสุขภาพส่วนตน

3.2.2 ด้านสัมพันธภาพทางสังคม

3.2.3 ด้านสถานะทางการเงิน

นิยามศัพท์เฉพาะ

กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก (Proactive Coping) หมายถึง การกระทำของบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่ประพฤติอย่างเคยชินจนเป็นนิสัย มีบุคลิกภาพในเชิงรุก มีอิสระในการหากลวิธีของตนเองต่อสิ่งกระตุ้น แสดงออกโดยการเป็นผู้มีความรับผิดชอบในชีวิตของตนเอง สามารถตัดสินใจเลือกได้อย่างมีอิสระ มีความมุ่งมั่นที่จะทำการใด ๆ ด้วยการวางแผนไว้ล่วงหน้าเสมอ มีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาสิ่งต่าง ๆ และสามารถประเมินขอบเขตการรับรู้ความรู้ความสามารถของตนเองได้ สามารถจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

ด้านสุขภาพส่วนตน (Namely Health) หมายถึง ภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ (จิตวิญญาณ) รวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และมิได้หมายความเฉพาะเพียงแต่ความปราศจากโรคหรือความพิการทุพลภาพเท่านั้น

ด้านสัมพันธภาพทางสังคม (Social Relationships) หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ของกลุ่มคนในสังคม โดยสัมพันธภาพจะเป็นกระบวนการที่มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปทำความรู้จักกัน ติดต่อสัมพันธ์สร้างความคุ้นเคยสนิทสนมกัน บุคคลที่สัมพันธ์กันจะได้รับผลกระทบจากกันและกัน สัมพันธภาพมีได้ทุกประเภท ระหว่างครู-นักเรียน เพื่อน-เพื่อน นายจ้าง-ลูกจ้าง ผู้รักษา-ผู้รับบริการ หรือพยาบาล-ผู้ป่วย

ด้านสถานะทางการเงิน (Personal Finance) หมายถึง การที่บุคคลสามารถบริหารการเงิน ส่วนบุคคลได้ โดยเป็นการบริหารเงินในส่วนของบุคคล ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย “เงิน” เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้บุคคลได้รับในสิ่งที่ตนหวังไว้ โดยเริ่มต้นวางแผนการเงินสำหรับตนเองและครอบครัวเสียแต่เนิ่น ๆ แล้ว ก็ย่อมทำให้ทุกคน มีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตได้ หรือเป็นการ จัดระเบียบการเงินของบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการรู้จักจัดหาเงินเข้ามา และใช้จ่ายออกไปอย่างถูกต้อง บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) หมายถึง คุณสมบัติเฉพาะตัวที่ทำให้บุคคลแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ดังต่อไปนี้

การกำหนดเป้าหมายในอนาคต (Future Temporal Orientation) หมายถึง การที่บุคคลมีการตั้งเป้าหมายที่ต้องการ การวางแผนการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้เป้าหมายที่ต้องการสำเร็จ การคาดการณ์ถึงผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การเตรียมตัวเพื่อรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถรอคอยสิ่งที่ต้องการได้

การวางเป้าหมายที่เหมาะสม (Goal Orientation) หมายถึง การที่บุคคลตั้งจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การจัดเตรียมแผนสำหรับการดำเนินชีวิตไว้ล่วงหน้า และการให้ความสำคัญกับการวางแผนการดำเนินชีวิต

การมองโลกในแง่ดี (Dispositional Optimism) หมายถึง การที่บุคคลมีความคิดความเชื่อว่าจะเกิดสิ่งที่ดีขึ้นในอนาคต และการพิจารณาข้อมูลที่คาดว่าจะทำให้เกิดสถานการณ์ที่ไม่ดีอย่างถี่ถ้วนก่อนคิดไปในทางที่ไม่ดี

การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) หมายถึง การที่บุคคลมีความเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถเพียงพอที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ การมีความคิดว่าปัญหาต่าง ๆ สามารถแก้ไขได้และสามารถคลี่คลายไปในทางที่ดี

ความวิตกกังวลด้านอายุ (Aging Anxiety) หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลไม่สบายใจเกี่ยวกับสุขภาพส่วนตนที่เกิดขึ้นจากการมีอายุเพิ่มมากขึ้นและสิ่งไม่ดีที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (Middle-aged Teachers) หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 50 โรงเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ที่มีอายุอยู่ในช่วง 40 - 60 ปี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (The Secondary Educational Service Area Office 18) หมายถึง สำนักงานที่ทำหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ใน 2 จังหวัด คือ จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง มีโรงเรียนมัธยมของรัฐบาล 50 โรงเรียน แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	มีจำนวนนักเรียน	2,500 คน ขึ้นไป
โรงเรียนขนาดใหญ่	มีจำนวนนักเรียน	1,500-2,499 คน ขึ้นไป
โรงเรียนขนาดกลาง	มีจำนวนนักเรียน	500-1,499 คน ขึ้นไป
โรงเรียนขนาดเล็ก	มีจำนวนนักเรียน	น้อยกว่า 500 คน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลในการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และสร้างสมการถดถอยพหุคูณทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งอาศัยพื้นฐาน จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรต่าง ๆ แบ่งการนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก มีผู้ศึกษาไว้หลายคน ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมและสรุปเป็น 5 หัวข้อย่อย ได้แก่ 1) ความหมายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก 2) แนวคิดกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก 3) องค์ประกอบกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก 4) สถานการณ์ปัญหาที่ใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก และ 5) ประโยชน์ของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก มีรายละเอียดดังนี้

1. ความหมายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

จากการศึกษานิยามเกี่ยวกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก นักวิชาการ กำหนดความหมายของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกไว้ดังนี้

วิภาวรรณ ตั้งฐานทรัพย์ (2552, หน้า 15) ให้ความหมาย กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกว่า การที่บุคคลพยายามบรรลุเป้าหมายที่ตนเองเป็นผู้กำหนด โดยการนำเอาความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบ ๆ ตัวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการหาข้อมูล วิเคราะห์ วางแผน ไตร่ตรองทางเลือก ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงการขอความช่วยเหลือ คำแนะนำและสนับสนุนด้านจิตใจจากผู้อื่น เพื่อให้บุคคลพร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ อีกทั้งมองอุปสรรคเป็นโอกาสในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง

Aspinwall and Taylor (1997) กล่าวว่า กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก หมายถึง การจัดการกับปัญหาแบบเตรียมการล่วงหน้าเพื่อป้องกันไม่ให้ปัญหานั้นเกิดขึ้น

Schwarzer and Jerusalem (2002) กล่าวว่า กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก หมายถึง การที่บุคคลเป็นผู้เลือกกำหนดเป้าหมายในชีวิตด้วยตนเอง และเห็นว่าเป้าหมายเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ท้าทาย โดยการกระตุ้นตนเองให้เกิดความทะเยอทะยานในการบรรลุเป้าหมายที่ตนเองเป็นผู้กำหนด เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของตน โดยจะใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันหรือลดอุปสรรค ที่น่าจะเกิดขึ้นแล้วมีผลต่อการบรรลุเป้าหมายที่ตนเองเป็นผู้กำหนด โดยไม่รอให้อุปสรรคนั้นเกิดขึ้นก่อน

Greenglass (2004) กล่าวว่า กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก หมายถึง กลวิธีการแก้ปัญหาที่จะต้องมองไปในอนาคต โดยบุคคลเป็นผู้กำหนดเป้าหมายที่ต้องการด้วยตนเอง และพยายามกำกับตนเองให้บรรลุเป้าหมายนั้น สิ่งสำคัญของกลวิธีการจัดการแบบเชิงรุก คือ การมีเป้าหมายที่ชัดเจน การสะสมและใช้แหล่งทรัพยากรที่มีอยู่รอบตัวให้เกิดประโยชน์สูงสุด คอยตรวจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว เพื่อประโยชน์ในการกำหนดทิศทางในการจัดการกับปัญหา และทำให้บุคคลสามารถคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ รวมถึงการขอความช่วยเหลือ การขอข้อมูล และกำลังใจจากผู้อื่น

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก หมายถึง การกระทำของบุคคลในการเลือกกลวิธีแก้ปัญหาที่มองไปในอนาคตโดยไม่รอให้ปัญหานั้นเกิดขึ้นก่อน กลวิธีในการแก้ปัญหาบุคคลต้องมีการกำหนดเป้าหมายด้วยตนเองอย่างชัดเจน และมีอิสระในการหาทางเลือกของตนเองต่อสิ่งกระตุ้น สามารถตัดสินใจเลือกได้อย่างมีอิสระ มีความมุ่งมั่นที่จะทำการใด ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตนเองเป็นผู้กำหนด ด้วยการวางแผนไว้ล่วงหน้าเสมอ โดยการนำเอาความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบ ๆ ตัวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการหาข้อมูล วิเคราะห์ วางแผน ไตร่ตรองทางเลือก ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการกำหนดทิศทางในการจัดการกับปัญหา และทำให้บุคคลสามารถคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้

2. แนวคิดกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก นักวิชาการเสนอแนวคิดกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกไว้ดังนี้

Aspinwall and Taylor (1997) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ดังนี้ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก เป็นรูปแบบการจัดการปัญหาของบุคคลต่อสถานการณ์ที่อาจคุกคามบุคคลได้ในอนาคต ในขณะที่ปัญหาดังกล่าวกำลังเริ่มต้นขึ้น โดยใช้กลวิธี ดังนี้ มีการวางแผนการจัดการปัญหาต่าง ๆ มีการเสาะหาความช่วยเหลือจากบุคคลรอบตัว มีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะแก้ปัญหาอย่างจริงจัง และให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหามากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ

Greenglass (2004) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ดังนี้ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก เป็นวิธีการจัดการกับปัญหาที่แตกต่างจากการจัดการกับปัญหาแบบเดิม (Reactive Coping) ดังนี้

1. การจัดการกับปัญหาแบบเดิม (Reactive Coping) เป็นการเผชิญหน้ากับปัญหาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และผ่านมาแล้วในอดีต ส่วนกลวิธีการจัดการแบบเชิงรุก เป็นการมองไปในอนาคต โดยการพยายามที่จะสะสมแหล่งประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสนับสนุนให้บุคคลเตรียมพร้อมกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นและมองว่าเป็นการท้าทายในการแก้ปัญหา

2. การจัดการกับปัญหาแบบเดิม (Reactive Coping) เป็นการจัดการแบบเสี่ยง ส่วนกลวิธีการจัดการแบบเชิงรุก เป็นการจัดการแบบมีเป้าหมาย ทำให้บุคคลมีวิสัยทัศน์ มองเห็นความต้องการและโอกาสในอนาคต ไม่รู้สึกเกรงกลัวกับปัญหาแต่จะมองปัญหาที่ยุ่งยากเป็นสิ่งที่ท้าทาย

3. การจัดการกับปัญหาแบบเดิม (Reactive Coping) จะประเมินปัญหาหรือเหตุการณ์ในแง่ลบเต็มไปด้วยความเสี่ยง ส่วนกลวิธีการจัดการแบบเชิงรุก จะยอมรับกับปัญหาหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแง่บวก โดยเห็นว่าเป็นเรื่องที่ท้าทาย น่าตื่นเต้น และน่าสนใจ

Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) ได้เสนอแนวคิด กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกว่า ถ้าบุคคลเริ่มต้นด้วยสุขภาพที่ดีจะส่งผลต่อสัมพันธภาพทางสังคมที่ดี และมีสถานะ ทางการเงินที่มั่นคง มีส่วนสำคัญมากต่อวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง ซึ่งหากบุคคลในวัยดังกล่าวมีกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก บุคคลนั้นจะมีการตรวจสอบหาอุปสรรคและหาแนวทางป้องกันอุปสรรคที่มีต่อเป้าหมายที่ตนเองเป็นผู้กำหนด ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาขึ้นในอนาคต อุปสรรคเหล่านั้นก็จะเป็นเพียงแค่อุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นก็ได้ เพราะฉะนั้นจึงต้องตรวจสอบในช่วงเวลาที่อุปสรรคกำลังพัฒนาไปเป็นปัญหาที่แท้จริง จึงจะถือว่า บุคคลนั้นสามารถใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันหรือลดอุปสรรคไม่ให้พัฒนาไปเป็นปัญหาในอนาคต ที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายที่ตนเองเป็นผู้กำหนดได้ และเรียกได้ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก การหลีกเลี่ยงอุปสรรคไม่ใช่กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกที่ได้ผล หากบุคคลไม่คำนึงถึงอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น บุคคลนั้นก็จะไม่สามารถใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันหรือลดอุปสรรค

สรุปได้ว่า กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ตามแนวคิดของนักวิชาการได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ทุกคนมีแนวคิดตรงกันว่ากลวิธีจัดการแบบเชิงรุก เป็นวิธีการจัดการปัญหาของบุคคล ต่ออุปสรรคที่จะส่งผลให้เกิดปัญหาขึ้นในอนาคต โดยมีกลวิธีแตกต่างกันในนักวิชาการแต่ละคน ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมได้ ดังนี้ 1) ตรวจสอบหาอุปสรรคและหาแนวทางป้องกันอุปสรรคที่มีต่อเป้าหมายที่กำหนด 2) สะสมแหล่งประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสนับสนุนให้บุคคลเตรียมพร้อมกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น 3) มองว่าเป็นการท้าทายในการแก้ปัญหา 4) มีการวางแผนการจัดการปัญหาต่าง ๆ 5) มีการจัดการแบบมีเป้าหมาย มีวิสัยทัศน์ มองเห็นโอกาสในอนาคต 6) มีการเสาะหาความช่วยเหลือจากบุคคลรอบตัว

7) มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะแก้ปัญหาอย่างจริงจัง และ 8) ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหามากกว่า ดังนั้น กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกจึงเป็นการตรวจสอบหาอุปสรรคและหาแนวทางป้องกันอุปสรรค โดยใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันหรือลดอุปสรรค ไม่ให้พัฒนาไปเป็นปัญหาในอนาคต ที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายที่ตนเองเป็นผู้กำหนดได้ โดยเป็นการนำทรัพยากร และทักษะต่าง ๆ ที่สะสมมามาใช้ในการเตรียมพร้อมที่จะจัดการกับอุปสรรคที่ก่อให้เกิดปัญหาในอนาคต ใช้ทักษะหลาย ๆ อย่างในการจัดการกับปัญหา ก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น

3. องค์ประกอบกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

จากการศึกษาองค์ประกอบกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก นักวิชาการ กำหนดองค์ประกอบกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกไว้ดังนี้

Aspinwall and Taylor (1997) กำหนดองค์ประกอบกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ออกเป็น 5 ระยะ

3.1 การสะสมทรัพยากร (Resource Accumulation) เป็นขั้นตอนแรกของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก เนื่องจากบุคคลต้องมีการสร้างสมแหล่งทรัพยากรและทักษะต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า เช่น เวลา เงิน การวางแผน ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในองค์การ และการสนับสนุนทางสังคม เป็นต้น เพื่อเตรียมรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยไม่ได้เจาะจงไปยังความเครียดใดความเครียดหนึ่งโดยเฉพาะ กล่าวคือ เป็นการเตรียมความพร้อมโดยทั่วไป

3.2 ความสามารถในการประเมินสถานการณ์ (Recognition) เป็นการประเมินสิ่งที่อาจก่อให้เกิดความเครียดในอนาคต โดยการหาข้อมูลที่มีแนวโน้มเป็นอุปสรรค การตีความสัญญาณเตือนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมรอบตัว เพื่อนำมาช่วยแยกแยะสภาพการณ์ที่เป็นอันตราย ซึ่งอาจก่อให้เกิดอุปสรรคในการทำงานได้

3.3 การประเมินปัญหาในเบื้องต้น (Initial Appraisal) การประเมินปัญหาในเบื้องต้นว่าสถานการณ์ปัจจุบันเป็นอย่างไร และมีแนวโน้มจะเป็นอย่างไรในอนาคต เพื่อเตรียมแนวทางในการป้องกัน

3.4 การเตรียมการแก้ปัญหาในเบื้องต้น (Initial Coping Efforts) ขั้นตอนนี้เป็นการดำเนินการป้องกันปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยการวางแผนหรือหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ และลงมือปฏิบัติ

3.5 การได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Elicit and Use Feedback) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกลวิธีจัดการแบบรุก ตามแนวคิดนี้ หลังจากลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้แล้ว นำผลลัพธ์ที่ได้มาพิจารณาว่าเป็นอย่างไร มีประสิทธิภาพเพียงใด เนื่องจากมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ส่งผลให้บุคคลต้องนำเอาวิธีการประเมินปัญหาในเบื้องต้น และวิธีการที่ใช้ในการแก้ปัญหามาพิจารณาใหม่อยู่ตลอดเวลา เพื่อประโยชน์ในการหาแนวทางแก้ปัญหาที่เหมาะสมต่อไป ดังรายละเอียดในภาพที่ 2

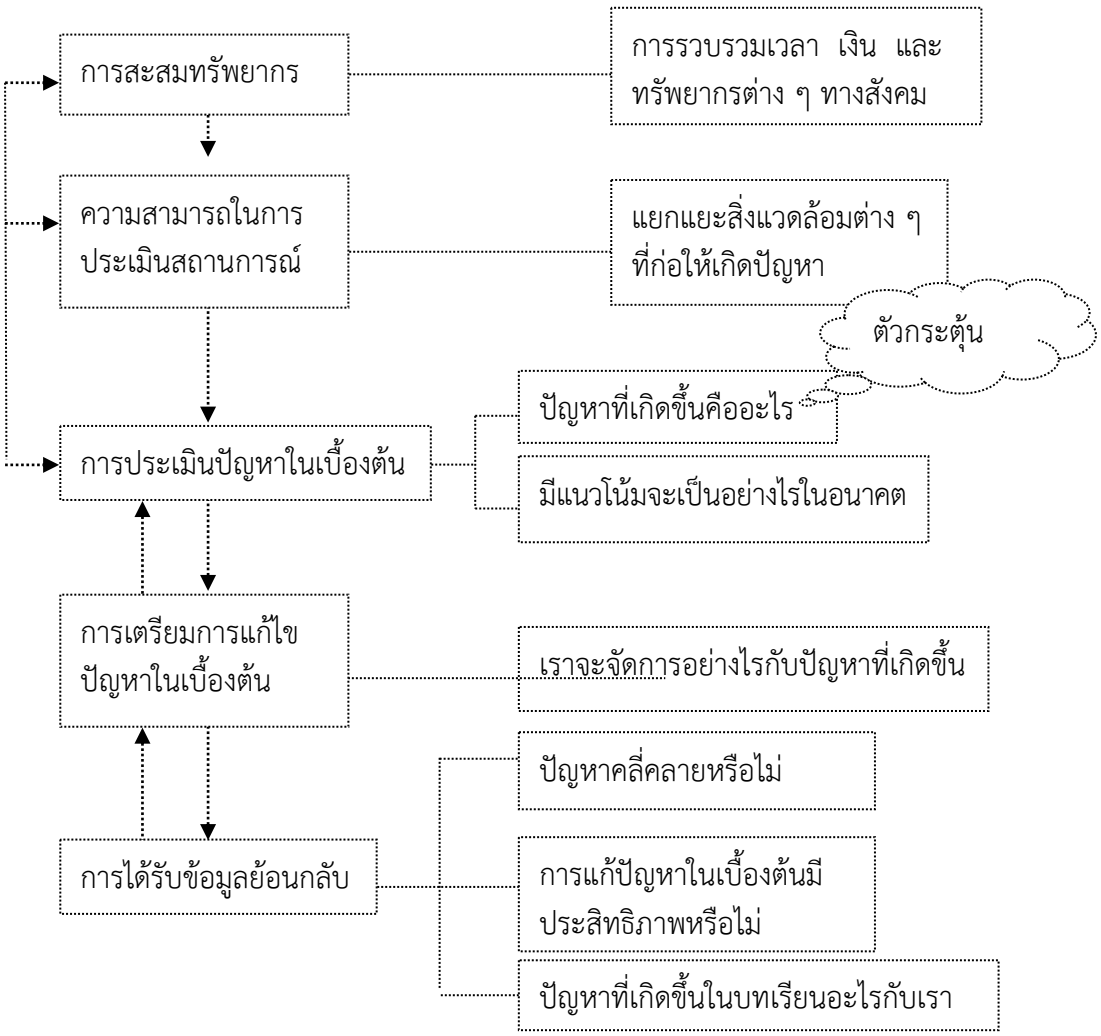

ภาพที่ 2 ขั้นตอนของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก (Aspinwall & Taylor, 1997)

ขั้นตอนของกลวิธีการจัดการแบบเชิงรุก ของ Aspinwall and Taylor (1997) 5 ระยะนี้ จะมีองค์ประกอบหรือปัจจัยที่มีผลต่อระยะต่าง ๆ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) ประกอบด้วย ความวิตกกังวล ซึมเศร้า การเก็บกด ไวต่อความรู้สึก การอดกลั้น การเห็นคุณค่าในตนเอง การคาดการณ์ล่วงหน้า ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญ และการมองโลกในแง่ดี

2. ชนิดของการสนับสนุนทางสังคม (Type of Social Support) ประกอบด้วย การประเมินสถานการณ์เพื่อจะขอความช่วยเหลือจากแหล่งประโยชน์ต่าง ๆ เช่น ความช่วยเหลือทางอารมณ์ (การปลอบโยน ให้กำลังใจ) การได้รับข้อมูลข่าวสารและความช่วยเหลือทางด้านวัตถุสิ่งของ

3. ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors) ช่วยให้เกิดการประนีประนอม ยืดหยุ่น หรือทำให้เหตุการณ์เลวร้ายกว่าเดิม เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่กำลังวุ่นวายมีการเรียกร้องความต้องการจำนวนมาก

Greenglass and Fiksenbaum (2009) กำหนดองค์ประกอบกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก 7 ด้าน ดังนี้

1. การจัดการแบบเชิงรุก (Proactive Coping) เป็นองค์ประกอบย่อยซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการแบบเชิงรุก หมายถึง การที่บุคคลเป็นผู้กำหนดเป้าหมายที่ต้องการด้วยตนเอง โดยมีแรงจูงใจและความมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายเหล่านั้น คนที่มีการจัดการแบบเชิงรุกจะมองอุปสรรคเป็นสิ่งที่ท้าทายและมองหาโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมรอบตัว แทนการรอคอยให้เกิดปัญหาก่อนแล้วจึงตามแก้ไข

2. การแก้ปัญหาแบบไตร่ตรอง (Reflective Coping) หมายถึง การที่บุคคลจำลองภาพเหตุการณ์ขึ้นในใจและคิดเปรียบเทียบถึงผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ อย่างรอบคอบ โดยนำเอาวิธีการระดมสมองมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและหาแหล่งทรัพยากร เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการทำงาน คาดการณ์แนวโน้มของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และประเมินทางเลือกเหล่านั้น โดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่รอบตัวของตนเป็นสำคัญ

3. การวางแผนกลวิธี (Strategic Planning) หมายถึง กระบวนการวางแผนการทำงานโดยพิจารณาทรัพยากรต่าง ๆ ที่มี เช่น เวลา กำลังคน วัสดุและความชำนาญ เป็นต้น สิ่งสำคัญของการวางแผนการทำงาน คือ การนำเอาเป้าหมายที่กำหนดมาแยกออกเป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการ หากบุคคลมีการวางแผนที่ดีก็จะช่วยให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การวางแผนป้องกัน (Preventive Coping) หมายถึง การคาดการณ์แนวโน้มของความเครียดที่อาจเกิดขึ้นและเตรียมการรับมือก่อนที่จะเกิดปัญหา เพื่อไม่ให้ปัญหาเหล่านั้นลุกลาม โดยอาศัยประสบการณ์ ความสามารถในการคาดการณ์และความรู้ที่มีของบุคคล

5. การขอความช่วยเหลือและขอคำปรึกษา (Instrumental Support Seeking) หมายถึง การแสวงหาแหล่งข้อมูล คำแนะนำ และข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้อื่น เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนประยุกต์ใช้และปรับปรุงวิธีการจัดการกับสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการกับเป้าหมายของตน

6. การแสวงหาผู้ให้กำลังใจ (Emotional Support Seeking) หมายถึง เมื่อบุคคลเผชิญกับความท้อแท้หรือความทุกข์ในบางครั้ง บุคคลจะแสวงหาความเข้าใจ และมิตรภาพที่ดีจากบุคคลรอบข้าง เพื่อให้ตนเองมีกำลังใจ ทำให้กลับมายืนหยัดที่จะบรรลุสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการอีกครั้ง

7. การหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหา (Avoidance Coping) หมายถึง เมื่อบุคคลเผชิญกับสถานการณ์ที่กดดัน บุคคลจะชะลอการตัดสินใจหรือการเลื่อนเวลาการแก้ปัญหาออกไปโดยบุคคลมีแนวโน้มที่จะล้มเลิกความตั้งใจที่จะบรรลุเป้าหมายที่ตนเองเป็นผู้กำหนด

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ชนิดของการสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยสิ่งแวดล้อม สุขภาพส่วนตน สัมพันธภาพทางสังคม และสถานะทางการเงิน ซึ่งสามารถกำหนดองค์ประกอบของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้ดังนี้ การจัดการแบบเชิงรุก การแก้ปัญหาแบบไตร่ตรอง การวางแผนกลยุทธ์ การวางแผนป้องกัน การขอความช่วยเหลือและขอคำปรึกษา การแสวงหาผู้ให้กำลังใจ และการหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหา

4. สถานการณ์ปัญหาที่ใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

จากการศึกษาสถานการณ์ที่มีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของ Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) กำหนดสถานการณ์ที่เป็นองค์ประกอบให้บุคคลต้องเผชิญอุปสรรคเพื่อให้มีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกตรวจสอบหาอุปสรรคและหาแนวทางป้องกันอุปสรรคที่มีต่อเป้าหมายส่วนบุคคล แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ด้านสุขภาพส่วนตน (Namely Health) หมายถึง ภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกาย และจิตใจ (จิตวิญญาณ) รวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขของบุคคล ซึ่งบุคคลเมื่อมีอายุมากขึ้นจะเกิดความเครียดในด้านสุขภาพร่างกาย เนื่องจากสิ่งที่เคยทำได้ด้วยตนเองในอดีต แต่ปัจจุบันไม่สามารถทำเองได้ หรือทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากสุขภาพไม่เอื้ออำนวย ซึ่งถือว่าสุขภาพส่วนตน เป็นปัญหาหรือความวิตกกังวลของบุคคลด้านสุขภาพที่เกิดขึ้นเนื่องจากอายุเพิ่มขึ้น

4.2 ด้านสัมพันธภาพทางสังคม (Social Relationships) หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องของกลุ่มคนในสังคม โดยสัมพันธภาพจะเป็นกระบวนการที่มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ทำความรู้จักกัน ติดต่อสัมพันธ์สร้างความคุ้นเคยสนิทสนมกัน บุคคลที่สัมพันธ์กันจะได้รับผลกระทบจากกันและกัน ในที่นี้ สัมพันธภาพทางสังคม จึงหมายถึง ปัจจัยความเครียดที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสัมพันธภาพทางสังคมซึ่งเกิดจากความรู้สึกว่าตนเองจะมีบทบาทหรือมีความสำคัญอย่างที่เคยมีมาในอดีตลดลงไป หรือความสำคัญของตนเองมีค่าลดลงไป บุคคลรอบข้างที่เคยมีสัมพันธภาพด้วยนั้น ให้ความสำคัญต่อตนเองลดลง ซึ่งถือว่า สัมพันธภาพทางสังคม เป็นปัญหาที่เกิดจากบทบาทความสำคัญของตนเองในสังคมเปลี่ยนแปลงไป หรือสัมพันธภาพทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป

4.3 ด้านสถานะทางการเงิน (Personal Finance) หมายถึง การเงินของบุคคลที่สามารถหาเงินเข้าและใช้จ่ายออกไปเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เช่น คนที่ขยันในการทำงานมากมีความเชื่อว่า การทำงานหนักจะทำให้ได้เงินมาก และเงินจำนวนมากจะทำให้ชีวิตมีความสุขและสามารถซื้อทุกสิ่งที่ต้องการได้ แต่เมื่ออายุมากขึ้นไม่สามารถทำงานหนักเพื่อให้ได้เงินมากเหมือนก่อน

ก็จะทำให้ มีเงินใช้น้อยลงในแต่ละเดือน ดังนั้นจึงถือได้ว่า สถานะทางการเงินเป็นปัญหาที่เกิดจากมีเงินน้อยลง เมื่ออายุมากขึ้น เพราะไม่สามารถทำงานหาเงินได้มากเหมือนเมื่อก่อน

สรุปได้ว่า สถานการณ์ปัญหาที่ใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก มี 3 ด้าน ดังนี้ ด้านสุขภาพส่วนตน ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านสถานะทางการเงิน

5. ประโยชน์ของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

จากการศึกษาประโยชน์ของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก นักวิชาการกำหนดประโยชน์ของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกไว้ดังนี้

Aspinwall and Taylor (1997) กล่าวถึง ประโยชน์ของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกไว้ ดังนี้

5.1 ช่วยลดความรุนแรงของความเครียด เนื่องจากเมื่อเกิดความเครียดหลาย ๆ ครั้ง จะมีความรู้สึกกดดัน ท้อแท้ เกิดความล้มเหลวได้ง่าย กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกจะจัดการกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ แม้ว่าจะไม่เกิดขึ้นจริง เกิดการเรียนรู้ที่จะจัดการหรือหลบหลีกเมื่อเกิดความเครียดจริง ๆ

5.2 ทำให้การจัดการนำทรัพยากรที่สะสมมาใช้ได้อย่างคุ้มค่าและไม่สิ้นเปลือง เพราะก่อนเกิดความเครียดสัดส่วนการใช้ทรัพยากรน้อยกว่าเมื่อเกิดความเครียด ทำให้ยังมีทรัพยากรเหลือสะสมไว้อยู่เพื่อใช้ในการที่จะจัดการกับสถานการณ์ความเครียดอื่นต่อไป

5.3 มีมุมมองที่กว้างมากขึ้นทำให้มีประโยชน์มากกว่า เนื่องจากความเครียดที่เกิดอาจเปลี่ยนทิศทางได้

5.4 ความเครียดเรื้อรังเกิดน้อยลง เนื่องจากในแต่ละวันมีเหตุการณ์มากมายที่ก่อให้เกิดความเครียด ถ้าสะสมไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดเป็นความเครียดเรื้อรัง ซึ่งยากต่อการจัดการ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกจะช่วยบรรเทาหรือลบล้างเหตุการณ์ความเครียดนั้นได้ จึงส่งผลให้โอกาสที่จะเกิดความเครียดเรื้อรังลดลงตามด้วย

Greenglass et al. (2001) กล่าวถึงประโยชน์ของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกไว้ว่า มีลักษณะเด่น 3 ประการ ดังนี้

1. กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก จะรวบรวมการวางแผนและวิธีการป้องกัน เพื่อนำไปสู่การประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่บุคคลกำหนดขึ้นเอง

2. กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก จะอาศัยแหล่งประโยชน์ทางสังคม เพื่อให้บุคคลประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

3. กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ใช้การจัดการอารมณ์ในเชิงรุกเพื่อให้บุคคลประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) กล่าวถึง ประโยชน์ของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกไว้ว่า ถ้าบุคคลเริ่มต้นด้วยสุขภาพที่ดีจะส่งผลต่อสัมพันธภาพทางสังคมที่ดี และมีสถานะทาง

การเงินที่มั่นคง มีส่วนสำคัญมากต่อวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง ซึ่งบุคคลในวัยดังกล่าวจะมีลักษณะดังที่กล่าวมาได้ บุคคลนั้นต้องมีกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก โดยมีการตรวจสอบหาอุปสรรคและหาแนวทางป้องกันอุปสรรคที่มีต่อเป้าหมายที่ตนเองเป็นผู้กำหนด สามารถใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันหรือลดอุปสรรค ไม่ให้พัฒนาไปเป็นปัญหาในอนาคต ที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายที่ตนเองเป็นผู้กำหนดได้ ซึ่งปัญหาของบุคคลในวัยนี้เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ 3 ด้าน ดังนี้ สุขภาพส่วนตน สัมพันธภาพทางสังคม และสถานะทางการเงิน

สรุปได้ว่า กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก มีประโยชน์ คือ ช่วยลดความรุนแรงของปัญหา ทำให้การจัดการนำทรัพยากรที่สะสมมาใช้ได้อย่างคุ้มค่า มีมุมมองที่กว้างมากขึ้น ทำให้ปัญหาเรื้อรังเกิดน้อยลง สามารถช่วยให้บุคคลประเมินสถานการณ์ได้ด้วยตนเองว่า เป็นสถานการณ์ที่กำลังจะเป็นปัญหา สามารถกำหนดเป้าหมาย และเน้นการจัดการเพื่ออนาคตเป็นการเตรียมจัดการก่อนที่จะเกิด ทำให้บุคคลพยายามพัฒนาชีวิต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

จริญญา เปรมเปรื่องเวส (2550, หน้า 79) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกกับความเหนื่อยหน่ายของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลรามาธิบดี พบว่า กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเหนื่อยหน่ายด้านความรู้สึกอ่อนล้าทางอารมณ์ ด้านความรู้สึกลดความเป็นบุคคล และด้านความสำเร็จส่วนบุคคล

วิภาวรรณ ตั้งฐานทรัพย์ (2552, หน้า 39-42) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกและความเหนื่อยหน่ายในการทำงานของบริษัทจัดหางานแห่งหนึ่ง พบว่า กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเหนื่อยหน่ายในการทำงาน ยกเว้นกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกด้านการหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเหนื่อยหน่ายในการทำงาน และกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกด้านการกำหนดกลยุทธ์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเหนื่อยหน่ายในการทำงานด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ และพบว่า องค์ประกอบของการรับรู้บรรยากาศองค์การด้านการติดต่อสื่อสารในองค์การ ด้านการพัฒนาและความเจริญก้าวหน้า และด้านโครงสร้างองค์การสามารถร่วมทำนายความเหนื่อยหน่ายในการทำงานได้ร้อยละ 54.30

Greenglass and Burke (2000) ศึกษาวิธีการจัดการกับปัญหาแบบควบคุมปัญหาและแบบหนีปัญหา และการรับรู้ความสามารถของพยาบาลที่ทำงานอยู่ในโรงพยาบาลที่มีการลดอัตรากำลังคนว่ามีผลอย่างไรต่อความเหนื่อยหน่ายในการทำงาน พบว่า พยาบาลที่มีปริมาณงานที่มากเกินไปมีความอ่อนล้าทางอารมณ์ และการลดค่าความเป็นบุคคลของผู้อื่นสูง โดยพยาบาลที่ใช้วิธีการจัดการกับปัญหาแบบควบคุมนั้นมีความรู้สึกไม่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน และการลดค่าความเป็นบุคคลของผู้อื่นในระดับที่ต่ำ อีกทั้งพบว่าพยาบาลที่ใช้วิธีการจัดการกับปัญหาแบบหนีปัญหาสูง จะมีความอ่อนล้าทางอารมณ์และการลดค่าความเป็นบุคคลของผู้อื่นสูง

Schwarzer and Taubert (2002) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกกับความเหนื่อยหน่ายของครูในประเทศเยอรมัน จำนวน 316 คน พบว่า กลวิธีจัดการ แบบเชิงรุกมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเหนื่อยหน่าย ครูที่มีกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกระดับสูงมีความอ่อนล้าทางด้านอารมณ์ การลดค่าความเป็นบุคคลของผู้อื่น และความรู้สึกไม่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานต่ำ และพบว่าครูที่มีกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกระดับสูงจะประเมินความกดดันที่ได้รับว่าเป็นความท้าทายไม่ใช่อุปสรรค หรือสิ่งที่ก่อให้เกิดความสูญเสีย

Greenglass (2004) ศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 178 คน ซึ่งทำงานอยู่ในเมืองขนาดใหญ่ของประเทศแคนาดา มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท พบว่า คนที่มีการจัดการแบบเชิงรุกสูง มีความอ่อนล้าทางอารมณ์และการลดค่าความเป็นบุคคลของผู้อื่นในระดับต่ำ แต่มีความรู้สึกประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานระดับสูง

Cooper-Thomas, Paterson, Stadler, and Saks (2014) ได้ศึกษาพฤติกรรมการทำงานของลูกจ้างชั่วคราวของบริษัทในประเทศนิวซีแลนด์ จำนวน 176 คน พบว่า พฤติกรรมการทำงานแบบเชิงรุกสามารถทำนายความผูกพันในงานได้และมีอิทธิพลทางบวกต่อความผูกพันในงาน

สรุปได้ว่า กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเหนื่อยหน่ายด้านความรู้สึกอ่อนล้าทางอารมณ์ ความรู้สึกลดความเป็นบุคคล ความสำเร็จส่วนบุคคล ความอ่อนล้าทางอารมณ์ และการลดค่าความเป็นบุคคลของผู้อื่น หากมีการใช้วิธีการจัดการกับปัญหาแบบควบคุมจะทำให้มีความรู้สึกไม่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน และการลดค่าความเป็นบุคคลของผู้อื่นในระดับที่ต่ำ หากใช้วิธีการจัดการกับปัญหาแบบหนีปัญหาสูง จะมีความอ่อนล้าทางอารมณ์ และการลดค่าความเป็นบุคคลของผู้อื่นสูง รวมทั้ง ครูที่มีกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกระดับสูงมีความอ่อนล้าทางด้านอารมณ์ การลดค่าความเป็นบุคคลของผู้อื่น และความรู้สึกไม่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานต่ำ และครูที่มีกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกระดับสูงจะประเมินความกดดันที่ได้รับว่าเป็นความท้าทายไม่ใช่อุปสรรค โดยพฤติกรรมการทำงานแบบเชิงรุกสามารถทำนายความผูกพันในงานได้และมีอิทธิพลทางบวกต่อความผูกพันในงาน

ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นักวิจัยหลายคนได้ศึกษา ความหมายของความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) และให้ความหมายความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนี้

เอกอนันต์ เสนาธิบดี (2551, หน้า 18) ให้ความหมาย ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) ว่า หมายถึง บุคคลแต่ละคนจะมีการรับรู้ไม่เหมือนกัน เนื่องจากสิ่งแวดล้อมและพันธุกรรมเป็นตัวกำหนด

Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) ให้ความหมาย ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) ว่า หมายถึง คุณสมบัติเฉพาะตัวที่ทำให้แต่ละบุคคลแตกต่างกัน แบ่งเป็น 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายในอนาคต (Future Temporal Orientation) 2) การวางเป้าหมายที่เหมาะสม (Goal Orientation) 3) การมองโลกในแง่ดี (Dispositional Optimism) 4) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) และ 5) ความวิตกกังวลด้านอายุ (Aging Anxiety)

ดังนั้นกล่าวได้ว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) หมายถึง ลักษณะความแตกต่างของแต่ละบุคคลที่ไม่เหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นทางกาย หรือทางจิตใจ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและพันธุกรรม

ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences Theory) ได้รับการพัฒนามาจากแนวคิดเรื่องสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus-response) และ Gagne ได้เสนอทฤษฎีเอส-อาร์ (S-R Theory) อธิบายว่า บุคคลมีความแตกต่างกันหลายประการ เช่น บุคลิกภาพ ทัศนคติ สติปัญญา และความสนใจ ความแตกต่างนี้ยังขึ้นอยู่กับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมทำให้มีพฤติกรรมการสื่อสารและการเลือกเปิดรับสารที่แตกต่างกัน ได้แก่

1. มนุษย์เรามีความแตกต่างกันมากในองค์ประกอบทางจิตวิทยาส่วนบุคคล
2. ความแตกต่างนี้บางส่วนมาจากลักษณะแตกต่างทางชีวภาค หรือทางร่างกายของแต่ละบุคคล แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมาจากความแตกต่างที่เกิดการเรียนรู้
3. มนุษย์ซึ่งถูกเลี้ยงภายใต้สภาพการณ์ต่าง ๆ จะเปิดรับความคิดเห็นแตกต่างกันไป
4. การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทำให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อที่รวมเป็นลักษณะทางจิตวิทยาส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไป

มีนักวิจัยหลายคนได้กล่าวถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งทั้งนี้ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ยึดแนวคิดของ Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) กล่าวว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ 1) การกำหนดเป้าหมายในอนาคต 2) การวางเป้าหมายที่เหมาะสม 3) การมองโลกในแง่ดี 4) การรับรู้ความสามารถของตนเอง และ 5) ความวิตกกังวลด้านอายุ รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การกำหนดเป้าหมายในอนาคต

จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวกับความหมายของการกำหนดเป้าหมายในอนาคต โดยอ้างอิงความหมายจากนักวิชาการดังต่อไปนี้

Greenberg and Baron (2000) ได้ให้ความหมายของการกำหนดเป้าหมาย คือ การที่เป้าหมายถูกใช้เป็นสิ่งจูงใจ เนื่องจากเป้าหมายจะทำให้บุคคลเกิดการเปรียบเทียบระหว่างระดับความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเองในปัจจุบันกับสิ่งที่จะทำให้บุคคลนั้นบรรลุเป้าหมายที่ได้

ตั้งเอาไว้ และการมีเป้าหมายจะช่วยเพิ่มผลการปฏิบัติงานของบุคคลก็เนื่องจากเป้าหมายจะทำให้บุคคลทราบถึงประเภทและระดับของผลการปฏิบัติงานที่ถูกคาดหวังไว้ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ตามทฤษฎี การกำหนดเป้าหมายนั้น เป้าหมายของบุคคลเป็นเหมือนตัวกลางระหว่างพฤติกรรมกับคุณลักษณะของงาน การตรวจสอบงาน และการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และเชื่อกันว่าเป้าหมายจะเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลรักษาพันธะสัญญาที่จะทำงานจนสำเร็จ และเป้าหมายจะแสดงให้เห็นถึงความมุ่งหวังที่มีทิศทางแน่นอน

Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) ได้ให้ความหมายของการกำหนดเป้าหมายในอนาคตว่า หมายถึง การตั้งเป้าหมายที่ต้องการ การวางแผนการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้เป้าหมายที่ต้องการสำเร็จ การคาดการณ์ถึงผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การเตรียมตัวเพื่อรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและสามารถรอคอยสิ่งที่ต้องการได้

สรุปได้ว่า การกำหนดเป้าหมายในอนาคต หมายถึง การตั้งเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต การคาดการณ์ถึงผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การเตรียมตัวเพื่อรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ลักษณะมุ่งอนาคต

ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นคุณสมบัติที่ดีของบุคคลทั่วไปไม่ว่าจะเป็นคุณสมบัติที่บุคคลทำเพื่อตนเอง หรือสังคมก็ตาม ลักษณะมุ่งอนาคตในตัวบุคคลจะส่งผลออกมาในรูปของการกระทำหรือพฤติกรรมที่คำนึงถึงอนาคต และยึดถือเป็นเป้าหมายในอนาคตของชีวิตตนเอง ด้วยเหตุนี้ลักษณะมุ่งอนาคตจึงมีความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายในอนาคต ดังที่นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

Bandura (1986 a) กล่าวถึง ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นรูปแบบของการวางแผนเพื่ออนาคตเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. Future-oriented Motives, Interests, and Goals ในขั้นนี้บุคคลจะต้องตั้งหลักชัยเป้าหมาย หรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดในอนาคตโดยการกำหนดดังกล่าวจะต้องเป็นสิ่งที่มีความเป็นไปได้ว่าสามารถทำได้สำเร็จ ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการให้เกิดในอนาคตอยู่แล้ว
2. Future-oriented Planning ในขั้นนี้บุคคลจะต้องวางแผนการปฏิบัติเพื่อไปสู่สิ่งที่กำหนดไว้ โดยตัดสินใจเลือกทางต่าง ๆ ที่คิดว่าเหมาะสม และถ้าตรวจสอบพบว่าแผนที่เลือกไว้ไม่สามารถทำให้ประสบผลสำเร็จได้ก็ทำการเปลี่ยนแปลง
3. Evaluation of the Future ในขั้นนี้บุคคลจะต้องประเมินความเป็นไปได้ของสิ่งที่ตนต้องการให้เกิดขึ้นรวมถึงแผนการปฏิบัติที่ได้เลือกไว้แล้ว ว่าถ้าทำตามแผนแล้วจะเกิดผลอย่างไร

จากการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต หรือการกำหนดเป้าหมายในอนาคต สรุปได้ว่าการกำหนดเป้าหมายในอนาคตจะเกิดขึ้นกับบุคคลโดยมีปัจจัยที่เป็นตัวเสริมให้ไปสู่ลักษณะดังกล่าวคือ การศึกษา การประกอบอาชีพ ความปลอดภัยในสังคม และความอบอุ่นในครอบครัว

เป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่นำไปสู่อนาคตที่ดี ดังนั้นการสร้างเป้าหมายในอนาคตจึงเป็นเหมือนแรงจูงใจให้นักเรียนคิดและคาดหวังสู่อนาคตที่ดี เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างถูกต้อง

ทฤษฎีการกำหนดเป้าหมาย

การกำหนดเป้าหมายเป็นที่รู้จักมาเป็นเวลานาน โดยเริ่มตั้งแต่ช่วงของ Freaerick Taylor ผู้เป็นต้นคิดเชิงวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับปริมาณงานที่บุคคลควรได้รับมอบหมายให้ทำในแต่ละวัน จนกระทั่งถูกนำมาใช้เป็นเทคนิคในการบริหารอย่างกว้างขวางในชื่อที่เรียกว่า Management by Objective (MBO)

ต่อมาการกำหนดเป้าหมายได้ถูกนำมาศึกษาวิเคราะห์ในเชิงจิตวิทยาอย่างเป็นขั้นตอนด้วยระเบียบวิธีวิจัยที่น่าเชื่อถือ และตั้งเป็นทฤษฎีการกำหนดเป้าหมายและนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีกมากมาย เนื่องจากพบความแม่นยำและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจริงอย่างมีนัยสำคัญ (Locke & Latham, 1990)

Locke and Lathum, (1990) ได้พัฒนาทฤษฎีการกำหนดเป้าหมายขึ้นมา โดยปกติทุกคนที่มุ่งทำกิจกรรมใด ๆ ต้องมีเป้าหมายในการกระทำนั้น ๆ และต้องใช้ความพยายามในการที่ปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย สาระที่สำคัญของทฤษฎีการกำหนดเป้าหมาย มีดังนี้

1. การตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย
2. ควรตั้งเป้าหมายเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งดีกว่าจะตั้งเป้าหมายทั่ว ๆ ไป
3. หาหนทางที่จะทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย
4. การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายจะทำให้ทราบว่าต้องวางแผนปฏิบัติงานอย่างไรจึงบรรลุเป้าหมาย
5. เป้าหมายจะเป็นที่ยอมรับและเชื่อว่านำไปสู่ความสำเร็จได้
6. ตั้งรางวัลสำหรับความสำเร็จตามเป้าหมาย

ทฤษฎีการกำหนดเป้าหมายนั้นถูกคิดขึ้นบนพื้นฐานของงานวิจัยที่เป็นการทดลองมาเกือบ 40 ปี ที่เสนอว่าเป้าหมายในจิตใต้สำนึกของคนมีผลต่อการกระทำเป้าหมายจึงเป็นจุดมุ่งหมายของการกระทำ และสำหรับนักจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การนั้นความสนใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายนั้นคือ การทำนาย การอธิบาย และการมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานขององค์การ ดังนั้นงานศึกษาต่าง ๆ จึงให้ความสนใจไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายในการปฏิบัติงานของบุคคลกับระดับของผลการปฏิบัติงาน

จากทฤษฎีการกำหนดเป้าหมายนั้นเราจะเห็นได้ว่า การกำหนดเป้าหมายที่ตั้งไว้ล่วงหน้าของแต่ละบุคคลสำคัญมาก จัดเป็นการกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อเตรียมตัวรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะเป็นตัวกระตุ้นในการพัฒนาตนเองขึ้นได้ เพื่อปรับเปลี่ยนชีวิตของตนเอง

เนื่องจากความตั้งใจต่าง ๆ ที่แสดงออกในรูปเป้าหมาย สามารถจูงใจในการทำให้บรรลุเป้าหมาย สิ่งใดก็ตามที่บุคคลคนหนึ่งพยายามจะทำให้ได้ และคุณค่าที่แฝงอยู่จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม คุณค่าที่จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดการปฏิบัติที่บรรลุเป้าหมายได้นั้น ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของเป้าหมาย 7 ประการ ดังนี้

1. เฉพาะเจาะจง (Specific) นำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น เช่น ขายคอมพิวเตอร์ ให้ได้ 6 เครื่อง/สัปดาห์ ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ภายใน 6 เดือน ตัวอย่างที่นำไปสู่ผลการปฏิบัติงานได้ยาก เช่น ทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. ยากลำบากแต่เป็นไปได้ (Hard but Realistic) ถ้าตั้งเป้าหมายยากเกินไปจะส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานลดน้อยลง เช่น เป้าการขายเพิ่มขึ้นร้อยละ 300 ควรเปลี่ยนเป็นร้อยละ 50

3. เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น (Accepted by the Person) กระตุ้นให้คนมีการปฏิบัติมากขึ้นเมื่อมีการยอมรับ “ความรู้สึกการเป็นเจ้าของ”

4. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Used to Evaluate Performance) ใช้เป้าหมายในการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดมาตรฐานความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคนได้

5. เชื่อมโยงเข้ากับข้อมูลของผลป้อนกลับและรางวัล (Link to Feedback and Rewards) มีการแสดงผลป้อนกลับเพื่อเพิ่มความกระตือรือร้น

6. กำหนดโดยตัวบุคคลหรือกลุ่ม (Set by Individuals or Groups) การร่วมกันกำหนดเป้าหมายจะให้ผลผลิตมากกว่าการกำหนดเป้าหมายเพียงลำพัง และถ้าหากใช้ทั้ง 2 แบบร่วมกัน ก็จะให้ผลดีกว่าแบบใดแบบหนึ่ง

7. มุ่งการเรียน (Learning Oriented) เป้าหมายต้องพัฒนาขีดความสามารถด้านหาทักษะใหม่ และสถานการณ์ใหม่ เป้าหมายจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่สูงขึ้น เช่น เคยขายคอมพิวเตอร์ได้ 6 เครื่อง/วัน จะมั่นใจว่าจะทำได้ถ้าเป้าหมายเป็น 10 เครื่อง/วัน

สรุปได้ว่า การกำหนดเป้าหมาย มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมคน ซึ่งเป้าหมายต้องมีลักษณะตามเกณฑ์ ดังนี้

1. เป้าหมายจะต้องเฉพาะเจาะจง (Specificity) กล่าวคือ การบรรลุเป้าหมายต้องสามารถสังเกตได้หรือวัดประเมินได้ เป็นเป้าหมายทางรูปธรรมและควรจะมีเกณฑ์ในการวัด

2. เป้าหมายควรต้องมีความยาก (Difficulty) กล่าวคือ เป้าหมายที่ยากจะทำให้ระดับของแรงจูงใจและการปฏิบัติงานสูง การกำหนดเป้าหมายที่ไปถึงอย่างง่าย ๆ เป็นเพียงการสนับสนุนให้คนทำงานสำเร็จตามเป้าหมายเท่านั้น แต่การกำหนดเป้าหมายในระดับที่ค่อนข้างยากจะเป็นการท้าทาย ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

3. เป้าหมายต้องเป็นที่ยอมรับ (Acceptance) กล่าวคือ เป้าหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการจูงใจและการปฏิบัติงานต้องเป็นเป้าหมายที่บุคคลแต่ละบุคคลรู้สึกยอมรับ

การวางเป้าหมายที่เหมาะสม

จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวกับการวางเป้าหมายที่เหมาะสม การวางเป้าหมายเป็นกระบวนการตั้งเป้าหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ โดยลักษณะของการตั้งเป้าหมายที่แตกต่างกันของบุคคลจะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันของบุคคลด้วย และ Thrash and Elliol (2001, pp. 3-21) ได้แบ่งลักษณะการตั้งเป้าหมายเพื่อการพัฒนาความสามารถในการทำงานของตนเองให้เป็นผู้ที่รู้จริงในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษา ได้แก่ 1) ลักษณะการตั้งเป้าหมายแบบมุ่งความรอบรู้ (Master Goal) และ 2) ลักษณะการตั้งเป้าหมายแบบมุ่งผลงาน (Performance Goal) เป็นเป้าหมายของการทำงานโดยหวังการได้รับการยกย่องและยอมรับจากผู้อื่น ทั้งนี้ลักษณะการตั้งเป้าหมายของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับลักษณะความแตกต่างของแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ วัฒนธรรม รวมถึงบริบททางสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน และในแต่ละบุคคลก็จะมีลักษณะของการตั้งเป้าหมายที่หลากหลาย โดยมักจะมีการตั้งเป้าหมายในทั้งสองลักษณะควบคู่กัน ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการวางเป้าหมายที่เหมาะสม ซึ่งเป็นเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ดังต่อไปนี้

Locke, Shaw, Saari, and Latham (1981) ได้ให้ความหมายของเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า เป็นสิ่งที่บุคคลพยายามอย่างที่สุดที่จะบรรลุผลสำเร็จ เมื่อคนเราพยายามจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จึงต้องมีพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมาย โดยคนเราจะทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่า หากมีการตั้งเป้าหมายไว้

Bandura (1986 b) กล่าวว่า การตั้งเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง การกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย หรือกำหนดเกณฑ์ในการแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลง ซึ่งทำให้บุคคลทราบพฤติกรรมที่จะต้องกระทำอย่างชัดเจน และใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินเปรียบเทียบพฤติกรรมที่กระทำจริงกับพฤติกรรมที่กำหนดไว้ว่า พฤติกรรมนั้นมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเช่นใด เพื่อใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับในการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองทั้งทางบวก และทางลบต่อไป

Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) กล่าวว่า การวางเป้าหมายที่เหมาะสม หมายถึง การตั้งจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งเป็น เป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ โดยการจัดเตรียมแผนสำหรับการดำเนินชีวิตไว้ล่วงหน้า และการให้ความสำคัญกับการวางแผนการดำเนินชีวิต

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การวางเป้าหมายที่เหมาะสม เป็นการวางเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความพยายามที่จะบรรลุผลสำเร็จ มีการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย กำหนด

เกณฑ์ในการแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเพื่อใช้ในการประเมินเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ทำจริงกับพฤติกรรมกำหนดไว้ และเพื่อให้เกิดความพยายามที่จะมีพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมาย

จากการศึกษาลักษณะของเป้าหมายจากอดีต จนถึงปัจจุบัน จึงแบ่งลักษณะของเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ออกได้ดังต่อไปนี้

เป้าหมายมุ่งความรอบรู้ (Master Goal)

เป็นลักษณะที่บุคคลมุ่งปรับปรุงและพัฒนาตนเอง มักทำในสิ่งแปลกใหม่ ท้าทายความสำเร็จ โดยคิดว่าความสามารถของตนเป็นสิ่งที่พัฒนาได้ เชื่อว่าความพยายามจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ดีขึ้น จึงกล้าที่จะเผชิญหน้ากับอุปสรรคความล้มเหลว เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเป้าหมายมุ่งความรอบรู้ และเป้าหมายมุ่งแสดงความสามารถ พบว่า เป้าหมายมุ่งความรอบรู้ก่อให้เกิดทักษะและการใช้กระบวนการทางปัญญามากกว่าเป้าหมายมุ่งแสดงความสามารถ (Pintrich, 2000)

เป้าหมายมุ่งแสดงความสามารถ (Performance Goal)

เป็นลักษณะที่บุคคลมุ่งเปรียบเทียบและแสดงความสามารถกับผู้อื่น จึงหลีกเลี่ยงการทำสิ่งแปลกใหม่หรืองานท้าทาย เพราะอาจคุกคามการแสดงความสามารถของตน นั่นคือ บุคคลต้องได้รับการประเมินทางบวกจากผู้อื่น และต้องการให้ผู้อื่นคิดว่าความสามารถของตนเป็นสิ่งถาวร (Stable) และเมื่อใดก็ตามที่บุคคลมีเป้าหมายมุ่งแสดงความสามารถต้องเผชิญกับภาวะเสี่ยงหรืออาจเกิดความล้มเหลว บุคคลประเภทนี้จะรีบถอนตัวจากการทำงานนั้น ๆ (Barron & Harackiewicz, 2001) แต่เมื่อพิจารณาถึงผลงาน ผู้ที่มีเป้าหมายมุ่งแสดงความสามารถจะทำงานได้ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่น เนื่องจากต้องการแสดงออกถึงศักยภาพหรือแสดงความสามารถได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็นเป้าหมาย มุ่งแสดงความสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เป้าหมายมุ่งแสดงความสามารถสู่ความสำเร็จ (Performance Approach Goal) คือ การที่บุคคลประเมินความสามารถของตนเองว่าจะสามารถทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้ และจะเปรียบเทียบความสามารถของตนเองกับผู้อื่น ส่งผลให้บุคคลมีความพยายามอย่างแน่วแน่ที่จะแสดงความสามารถสูงสุดเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในกิจกรรมนั้นให้สูงกว่าผู้อื่น ทำให้ผลงานที่ทำออกมาเป็นผลงานที่เกิดจากความตั้งใจทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถที่บุคคลมีอยู่ ชอบแสดงความสามารถที่เกินความคาดหวังหรือสิ่งที่ผู้อื่นไม่ทำกัน มีความคาดหวังว่าผลที่ได้จะประสบผลสำเร็จอย่างโดดเด่นกว่าผู้อื่น

2. เป้าหมายมุ่งหลีกเลี่ยงการแสดงความสามารถ (Performance Avoidance Goal) คือ การที่บุคคลประเมินความสามารถของตนว่าจะไม่สามารถทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้ และไม่สามารถ ทำให้ดีกว่าผู้อื่นได้ ทำให้บุคคลหลีกเลี่ยงเป้าหมายที่จะทำให้ต้องทำกิจกรรมนั้น ส่งผลให้บุคคลนั้นใช้ความสามารถในการทำกิจกรรมต่ำกว่าที่ควร ซึ่งทำให้บุคคลขาดแรงจูงใจในการทำกิจกรรม เนื่องจากไม่ได้คาดหวังว่าผลในการทำกิจกรรมจะต้องประสบผลสำเร็จ

คุณสมบัติของเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์

คุณสมบัติของเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ Bandura (1986 a) กล่าวว่า คุณสมบัติของเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวกำหนดเงื่อนไขการกระทำพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการใช้ความพยายาม และการจูงใจในการทำงาน ซึ่งคุณสมบัตินี้ คือ

1. เป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง เป็นเป้าหมายที่กำหนดขึ้นอย่างชัดเจนว่าพฤติกรรมใดที่บุคคลต้องทำ และควรปฏิบัติอย่างไร เป้าหมายนี้จะทำให้เกิดแรงกระตุ้นและชี้แนะในการทำพฤติกรรม ซึ่งส่งผลต่อความพอใจในตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง

2. เป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีลักษณะท้าทาย ระดับของเป้าหมายมีผลต่อปฏิกิริยาของผู้ปฏิบัติเอง และความพยายามที่ใช้ หากบุคคลทำงานที่ท้าทายสำเร็จตามเป้าหมายบุคคลนั้นจะเกิดความพึงพอใจและความพยายามมากขึ้น ในการตั้งเป้าหมายที่ท้าทายนี้ควรเป็นเป้าหมายที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงไม่ง่ายหรือไม่ยากเกินไป

2.1 เป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ระยะสั้น มีผลต่อแรงจูงใจของบุคคลและความคาดหวังในความสามารถของตนเอง เพราะเป้าหมายนี้ควบคุมการกระทำพฤติกรรมได้ใกล้ชิดกว่า ทำให้บุคคลได้พบกับความสำเร็จรวดเร็วขึ้น และได้ข้อมูลจากการปฏิบัติชัดเจนกว่าด้วย

2.2 เป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่สอดคล้องกับความเป็นจริง ชี้ให้เห็นถึงความก้าวหน้าและตัดสินประสิทธิภาพของงานที่บุคคลปฏิบัติ การตั้งเป้าหมายที่สูงเกินไปหรือต่ำเกินไป ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อแรงจูงใจ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า เป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Goals) เป็นการวางเป้าหมายที่เหมาะสม หมายถึง ความพยายามที่จะบรรลุผลสำเร็จ มีการกำหนดพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย กำหนดเกณฑ์ในการแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเพื่อใช้ในการประเมินเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงกับพฤติกรรมที่กำหนดไว้ และเพื่อให้เกิดความพยายามที่จะมุ่งสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

3. การมองโลกในแง่ดี

นักจิตวิทยาและนักวิจัยหลายท่านที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดี และได้ให้ความหมายการมองโลกในแง่ดีไว้ ดังนี้

ขจรศรี แสนปัญญา (2553, หน้า 46) การมองโลกในแง่ดี หมายถึง การมีทัศนคติความเชื่อ ความหวังในทางบวกว่าสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะต้องมีผลลัพธ์ที่ดีเกิดขึ้น เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และตนเองยังมีโอกาสประสบความสำเร็จ มองเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ในด้านที่เป็นคุณ และมีความคิดว่าสิ่งไม่ดีที่เกิดขึ้นจะเกิดขึ้นเพียงชั่วคราวและมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมภายนอกไม่ได้เกิดจากตนเอง

ปนัดดา มหิทธานุภาพ และบัวทอง (2555, หน้า 22) การมองโลกในแง่ดี หมายถึง การที่บุคคลมีความเชื่อมั่นด้วยความหวัง มีความคิดและอธิบายกับตนเองว่า การทำสิ่งที่ผิดพลาดไปเป็นเพียงเหตุการณ์ชั่วคราวเท่านั้นและสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับเขา ความสัมพันธ์เชื่อมโยงที่ดีต่อกัน จึงย่อมเกิดผลอันดีในที่สุด

Carver, Scheier, and Quoted (2001) กล่าวว่า การมองโลกในแง่ดี เป็นความคาดหวังของบุคคลถึงสิ่งที่ดีที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง ซึ่งตรงกันข้ามกับบุคคลที่มองโลกในแง่ร้าย ที่เชื่อว่าสิ่งไม่ดีจะเกิดขึ้นกับตน ดังนั้น บุคคลที่มองโลกในแง่ดีและบุคคลที่มองโลกในแง่ร้ายจะมีแรงจูงใจในตนเอง มีวิธีการจัดการกับปัญหา รวมถึงสิ่งไม่ดีที่เกิดขึ้นกับตนเองแตกต่างกัน

Peterson and Chang (2003) กล่าวว่า การมองโลกในแง่ดี เป็นความรู้สึกหรือความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสังคมหรือเรื่องราวในอนาคต ซึ่งเป็นความปรารถนาทางสังคมที่บุคคลจะได้ประโยชน์หรือความพึงพอใจ

MacDonald (2004) กล่าวว่า การมองโลกในแง่ดี คือ การมีกำลังใจ และมีความอดทน สามารถวัดทางจิตวิทยาได้โดยการวัดจากการตอบคำถามเกี่ยวกับการมองเหตุการณ์ทั้งดีและร้ายที่เกิดขึ้นกับตนเองของบุคคล ซึ่งการมองโลกในแง่ดี เปรียบเสมือนเครื่องมืออันทรงพลังที่ทำให้บุคคลสามารถรับมือกับเหตุการณ์ทั้งดีและร้ายที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมั่นใจ อดทนและคาดหวังถึงความสำเร็จ ซึ่งส่งผลให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้นที่จะสรรค์สร้างสิ่งต่าง ๆ ตามที่ตนต้องการได้ องค์ประกอบสำคัญของการมองโลกในแง่ดี มีดังนี้คือ ความฉลาดทางอารมณ์ การเห็นคุณค่าในตนเอง ความยืดหยุ่นตัว และความสุข

Seligman (2006) กล่าวว่า การมองโลกในแง่ดี คือ การที่บุคคลเชื่อว่าความพ่ายแพ้เป็นเพียงความล้มเหลวชั่วคราว และความพ่ายแพ้ไม่ได้เป็นความผิดพลาดของตนเอง แต่เป็นเพราะสถานการณ์ ความโชคร้ายหรือบุคคลอื่นเป็นผู้กระทำ แต่เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เลวร้าย เขาจะรับรู้ได้ว่าเป็นความท้าทายและต้องพยายามอย่างหนักในการเอาชนะปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) กล่าวว่า การมองโลกในแง่ดีหมายถึง การมีความคิด ความเชื่อว่าจะเกิดสิ่งที่ดีขึ้นในอนาคต และการพิจารณาข้อมูลที่คาดว่าจะทำให้เกิดสถานการณ์ที่ไม่ดีอย่างถี่ถ้วนก่อนคิดไปในทางที่ไม่ดี

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปว่า การมองโลกในแง่ดี หมายถึง บุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะมีทัศนคติที่ดีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง โดยรับรู้ว่าสถานการณ์ที่ดีที่เกิดขึ้นนั้น มักจะเกิดจากการกระทำของตนเอง และเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงนำไปสู่สถานการณ์ที่ดีอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นด้วย แต่สำหรับสถานการณ์ที่ไม่ดี บุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะมีทัศนคติต่อสถานการณ์นั้นว่าเกิดจากปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือการควบคุมของตนเอง และเกิดขึ้นเพียงชั่วคราว ซึ่งบุคคลที่มองโลกในแง่ดีพร้อมที่จะเผชิญหน้าและแก้ปัญหา

ทฤษฎีการมองโลกในแง่ดี

การมองโลกในแง่ดีเป็นลักษณะการระบุเหตุผลเกี่ยวกับสาเหตุของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลในทางที่ดี ซึ่งนักจิตวิทยาที่ศึกษาการมองโลกในแง่ดีตามแนวคิดนี้ คือ Peterson and Chang (2003) ได้กล่าวไว้ใน Snyder and Lopez (2002) แนวคิดที่สำคัญของการมองโลกในแง่ดีตามลักษณะนี้ ได้แก่ รูปแบบในการอธิบายสถานการณ์ของบุคคล (Explanatory Style) ซึ่งมีจุดกำเนิดมาจากทฤษฎีการช่วยเหลือตนเองไม่ได้ที่เกิดจากการเรียนรู้ (Learned Helplessness Theory) และทฤษฎีการระบุเหตุของพฤติกรรม (Attribution Theory)

ทฤษฎี Reformulated Learned Helplessness Theory (RLHT) (Abraham, Seligman, and Teasdale 1987 อ้างถึงใน Gillham et al., 2001) ที่ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับบุคคลเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ดี บุคคลจะมีวิธีอธิบายกับตนเองเพื่อเป็นการผ่อนคลายอารมณ์ ลดความเครียดและป้องกันการซึมเศร้า ซึ่งรูปแบบการอธิบายตนเองนี้ สามารถบ่งบอกได้ว่าบุคคลนั้นมีมุมมองชีวิตอย่างไร ซึ่งมี 2 ด้าน คือ การมองโลกในแง่ดี และการมองโลกในแง่ร้าย ซึ่งรูปแบบการอธิบายตนเองนี้จะพิจารณาตามความคิดความรู้สึกต่อเหตุการณ์ตามมิติที่สำคัญ 3 มิติ ดังนี้

1. มิติด้านความคงทน (Permanence) หมายถึง การอธิบายต่อตนเองว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตนั้นเกิดขึ้นชั่วคราว (Temporary) หรือ คงทน (Permanence) ผู้ที่มองโลกในแง่ดีจะมองว่าเหตุการณ์ร้าย ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น จะเกิดขึ้นชั่วคราว และเหตุการณ์ดี ๆ ที่เกิดนั้นจะเกิดขึ้นถาวรและคงอยู่ตลอดไปเสมอ ส่วนผู้ที่มองโลกในแง่ร้ายจะมองว่าสิ่งร้าย ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดถาวรส่งผลต่อชีวิตอยู่เสมอ

2. มิติด้านความเกี่ยวข้องกับตนเอง (Personalization) หมายถึง การอธิบายต่อตนเองว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตนั้นเกิดขึ้นเพราะตนเอง (Internal) หรือเกิดจากบุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมรอบข้าง (External) และเหตุการณ์ดี ๆ ที่เกิดขึ้นเพราะตนเอง ส่วนผู้ที่มองโลกในแง่ร้ายจะมองว่าสิ่งร้าย ๆ มักจะเกิดจากตนเอง ส่วนสิ่งดี ๆ จะเกิดจากผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อมภายนอกทำให้เกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Low Self-esteem)

3. มิติด้านความครอบคลุม (Pervasiveness) หมายถึง การอธิบายต่อตนเองว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตนั้นเกิดขึ้นเฉพาะ (Specific) หรือทั่วไป (Universal) ผู้ที่มองโลกในแง่ดีจะมองว่าเหตุการณ์ร้าย ๆ ที่เกิดขึ้นจะเกิดขึ้นเฉพาะเจาะจง และเหตุการณ์ดี ๆ ที่เกิดนั้นจะเกิดขึ้นทั่วไป

องค์ประกอบของการมองโลกในแง่ดี

Luthans, Avolio, Walumbwa, and Li (2005) ได้สรุปลักษณะของการมองโลกในแง่ดีไว้ ดังนี้

1. การมองโลกในแง่ดีเป็นธรรมชาติของมนุษย์และเป็นลักษณะที่ดีในตัวมนุษย์

2. การมองโลกในแง่ดีเป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล บุคคลมีระดับการมองโลกในแง่ดีแตกต่างกัน และการมองโลกในแง่ดีเป็นความแตกต่างในเรื่องความคิดของบุคคลที่คาดถึงผลลัพธ์ในอนาคต (Expectation) หรือเป็นการให้เหตุผล (Causal Attribution) กับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง ซึ่งแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน นอกจากนั้น ลักษณะของการมองโลกในแง่ดียังเป็นสภาวะ (Statelike) ของบุคคล ซึ่งบุคคลสามารถเรียนรู้และพัฒนาลักษณะการมองโลกในแง่ดีได้รูปแบบในการอธิบายสถานการณ์ของบุคคล (Explanatory Style) สามารถแบ่งองค์ประกอบเป็น 3 มิติ ดังนี้

2.1 มิติสาเหตุ (Internality Dimension) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1.1 การอนุมานสาเหตุจากภายใน (Internal) หมายถึง การอธิบายสาเหตุว่าสถานการณ์นั้นเกิดจากตนเองหรือเกี่ยวข้องกับตนเอง

2.1.2 การอนุมานสาเหตุจากภายนอก (External) หมายถึง การอธิบายสาเหตุว่าสถานการณ์นั้นเกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบข้างหรือเกิดจากบุคคลอื่น

2.2 มิติความสม่ำเสมอ (Stability Dimension) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.2.1 ความไม่สม่ำเสมอ (Unstable) หมายถึง การอธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดสถานการณ์นั้นว่าจะเกิดขึ้นเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่ง

2.2.2 มิติความสม่ำเสมอ (Stable) หมายถึง การอธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดสถานการณ์นั้นว่าจะคงอยู่เป็นระยะเวลานาน และส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของตนตลอดเวลา

2.3 มิติการแผ่ขยาย (Globaility Dimension) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.3.1 ความจำเพาะกรณี (Specific) หมายถึง การอธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดสถานการณ์นั้นว่ามีผลกระทบเฉพาะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

2.3.2 ความไม่จำเพาะกรณี (Global) หมายถึง การอธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดสถานการณ์นั้นว่าจะมีผลกระทบต่อสถานการณ์อื่น ๆ ด้วย

วรุณกันยา คุณากรวิรุฬห์ (2556, หน้า 22) ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ และทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของการมองโลกในแง่ดีได้ จำนวน 4 องค์ประกอบ คือ ด้านรูปแบบการอธิบายเหตุการณ์ (Explanatory Style) ด้านความคาดหวังเชิงบวก (Positive Expectation) ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self-efficacy) และด้านการกำกับตนเอง (Self-Regulation)

Seligman (2002) กล่าวว่า ผู้ที่มองโลกในแง่ร้ายสามารถเรียนรู้ที่จะมีทักษะของการมองโลกในแง่ดีและสามารถพัฒนาให้ตนเองมีคุณภาพที่ดีอย่างยั่งยืนได้ ซึ่งกระบวนการเปลี่ยนแปลงนั้นต้องอาศัยทักษะชำนาญ โดย Seligman ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับรูปแบบการเปลี่ยนความคิดอาศัยรูปแบบ ABCDE กระบวนการมองโลกในแง่ดี ตามรูปแบบ ABCDE ได้ดังนี้

A: Adversity	สถานะเลวร้าย
B: Belief	ความเชื่อที่เกิดขึ้นต่อสถานการณ์เลวร้าย
C: Consequences	ผลที่เกิดตามมาจากความเชื่อมั่น
D: Disputation	การโต้แย้งกับความเชื่อเดิมของตนเอง
E: Energization	ความรู้สึกดี ๆ ที่เกิดขึ้นเมื่อเราสามารถโต้แย้งกับสถานการณ์เลวร้าย

การเปลี่ยนแปลงจากการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เลวร้ายต่าง ๆ อาจจะมีความคิดที่จะโต้แย้งความคิดทางลบ ซึ่งมีเทคนิคการเปลี่ยนแปลงความเชื่อทางลบ 4 เทคนิค ดังนี้

1. การหาหลักฐาน (Evidence) คือ การหาข้อมูลเพื่อแสดงให้เห็นว่าความเชื่อทางลบไม่ถูกต้อง

2. การหาตัวเลือกอื่น (Alternatives) คือ การพิจารณาสาเหตุของสถานการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งหมด โดยสามารถมีสาเหตุได้มากมาย และอาจมีสาเหตุแอบแฝงอยู่

3. การหาสิ่งที่เกี่ยวข้อง (Implications) คือ การพิจารณาหาสิ่งที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เมื่อเราเชื่อมั่นว่าความเชื่อของตนเองเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

4. ความเป็นประโยชน์ (Usefulness) คือ การพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องในความเชื่อของตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปว่า องค์ประกอบของการมองโลกในแง่ดี มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ มิติสาเหตุ (Internality Dimension) มิติความสม่ำเสมอ (Stability Dimension) และมิติการแผ่ขยาย (Globality Dimension)

การรับรู้ความสามารถของตนเอง

ความเป็นมาของแนวคิด การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) จากการศึกษางานวิจัยของ Bandura เกี่ยวข้องกับความสามารถของตนนั้น ในระยะแรก Bandura เสนอแนวคิดของความคาดหวังความสามารถของตนเอง (Efficacy Expectation) โดยให้ความหมายว่าเป็นความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของตนในลักษณะที่เฉพาะเจาะจง และความคาดหวังนี้เป็นตัวกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรม ต่อมา Bandura (1986 a) ได้ใช้คำว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self-efficacy) โดยให้คำจำกัดความว่า เป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับ ความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยไม่ได้กล่าวถึงคำว่าคาดหวังอีกเลย โดยเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล บุคคล 2 คน อาจมีความสามารถไม่ต่างกัน แต่อาจแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกันได้ ถ้าพบว่าคน 2 คนนี้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน ในคนคนเดียวก็เช่นกัน ถ้ารับรู้ความสามารถของตนเองในแต่ละสภาพการณ์แตกต่างกัน ก็อาจจะแสดง

พฤติกรรมออกมาได้แตกต่างกันเช่นกัน แสดงว่าความสามารถของคนเรานั้นไม่ตายตัว หากแต่ยืดหยุ่นตามสภาพการณ์ ดังนั้นสิ่งที่จะกำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออก จึงขึ้นอยู่กับการรับรู้ความสามารถของตนเองในสภาวะการณ์นั้น ๆ นั่นเอง นั่นคือถ้าเรามีความเชื่อว่าเรามีความสามารถ เราก็จะแสดงออกถึงความสามารถนั้นออกมา คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถจะมีความอดทน อุตสาหะ ไม่ท้อถอยง่าย และจะประสบความสำเร็จในที่สุด ซึ่งมีผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยอ้างอิงความหมายจากนักวิชาการ ดังต่อไปนี้

Baron and Greenberg (2003) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น หมายถึง ความเชื่อของบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับความสามารถของตนเอง ในการปฏิบัติงานที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงให้ประสบผลสำเร็จ

พรพิศ พาริยะชาติ (2550) การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง การที่บุคคลได้ตัดสินพิจารณาความสามารถของตนเองว่าจะสามารถดำเนินการหรือจัดการให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้โดยการประเมินตนเองว่าความสามารถของตนเองนั้นอยู่ในระดับใด

Gibson, Ivancevich, and Donnelly (2000) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง ความเชื่อของบุคคลสามารถปฏิบัติได้อย่างเพียงพอในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ซึ่งแบ่งเป็น 3 มิติ คือ ระดับความยาก ความมั่นใจ และการแผ่ขยาย

Kreitner and Kinicki (2001) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเองว่า หมายถึง ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับโอกาสในการประสบความสำเร็จของงานที่เฉพาะเจาะจง

Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง การเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถเพียงพอที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ การมีความคิดว่าปัญหาต่าง ๆ สามารถแก้ไขได้และสามารถคลี่คลายไปในทางที่ดี

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง การเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถเพียงพอที่จะจัดการกับปัญหา หรือปฏิบัติงานที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงให้ประสบผลสำเร็จ

ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self-efficacy Theory)

แนวคิดพื้นฐานของการรับรู้ความสามารถในตนเอง เป็นทฤษฎีของ Bandura (1986) นักจิตวิทยาชาวแคนาดาได้ทำการศึกษาและพัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) และต่อมาได้ขยายแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมให้กว้างขึ้น และเปลี่ยนชื่อทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) โดยแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมเชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลนั้นไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมีปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ปัญญา ชีวภาพ และสิ่งภายในอื่น ๆ ร่วมมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันด้วย

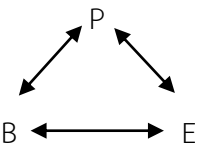

กำหนด B คือ พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล
P คือ ปัจจัยส่วนบุคคลภายใน
E คือ สภาพแวดล้อม

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล เงื่อนไขพฤติกรรมและปัจจัยสภาพแวดล้อม (Bandura, 1986)

การที่ปัจจัยทั้ง 3 มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันนั้นไม่ได้หมายความว่าทั้ง 3 ปัจจัยนี้จะมีอิทธิพลในการปฏิสัมพันธ์อย่างเท่าเทียมกัน ปัจจัยบางปัจจัยอาจมีอิทธิพลมากกว่าอีกปัจจัยและอิทธิพลจากปัจจัยทั้ง 3 นี้ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน หากแต่ต้องอาศัยเวลาในการที่ปัจจัยใด ปัจจัยหนึ่งจะมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่น ๆ นอกจากนี้ Bandur (1986) ยังกล่าวอีกว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะแสดงพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งการเรียนรู้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ถือเป็นประสบการณ์ที่มีผลควบคุมพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือ บุคคลจะใช้ประสบการณ์เดิมเพื่อคาดคะเนผลลัพธ์ของเหตุการณ์อื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไปทำให้มีความเชื่อมั่นที่จะตัดสินเลือกที่จะไม่ทำพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้ ถ้าบุคคลประเมินว่าตนเองมีความรู้ มีความสามารถสูงเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และพฤติกรรมนั้นไม่ยากเกินความสามารถของตนก็จะทำให้บุคคลเลือกและตัดสินใจที่จะทำพฤติกรรมหรือเผชิญกับสถานการณ์นั้น ๆ ต่อไป

จากทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง สรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่แสดงพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง

Bandura (1986 a) ได้กล่าวถึง การกระทำพฤติกรรมของบุคคลว่า แม้ว่าบุคคลจะมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง บุคคลก็อาจจะไม่กระทำพฤติกรรมนั้นก็ได้ ถ้ามีปัจจัยต่อไปนี้

1. ขาดสิ่งจูงใจ หรือถูกบังคับให้กระทำ
2. การตัดสินผลของการกระทำที่ผิดพลาดไป ทำให้บุคคลรู้สึกว่าไม่คุ้มค่าที่ตนจะกระทำพฤติกรรมนั้น

3. ความไม่สอดคล้องในการประเมินความสามารถของตนเองเพราะมีประสบการณ์ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ถ้าหากบุคคลไม่ได้ประเมินตนเองตลอดเวลาจะทำให้บุคคลตัดสินเกี่ยวกับความสามารถของตนเองผิดพลาดไป มีผลทำให้บุคคลไม่กระทำพฤติกรรม

4. การประเมินความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง หรือการปฏิบัติที่ผิดพลาด เช่น บุคคลที่ประเมินว่าตนเองมีความสามารถต่ำในการกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง เขาก็จะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น

5. การประเมินความสำคัญของทักษะย่อยที่จำเป็นต้องใช้ในการกระทำพฤติกรรมนั้นผิดพลาด คือ การที่บุคคลคิดว่าเขาขาดทักษะหรือมีทักษะในด้านต่าง ๆ ไม่เพียงพอ เขาจึงไม่กระทำพฤติกรรมนั้น

6. เป้าหมายของการกระทำมีลักษณะคลุมเครือ ไม่ชัดเจนและเป้าหมายนั้นไม่สามารถปฏิบัติได้

7. การรับรู้ในความรู้ของตนไม่ถูกต้องบุคคลที่ประเมินความสามารถของตนเองไม่ถูกต้องนั้นอาจเป็นผลมาจากบุคคลไม่รู้ดีพอว่าตนสามารถจะทำได้มากน้อยเพียงใด หรือ ขาดข้อมูล ในการควบคุมในความพยายามของตนหรืออาจถูกซ่อนโดยปัจจัยภายนอกจากการกระทำที่เขาสามารถทำได้

Bandura (1986 a) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองของบุคคลนั้น มีพื้นฐานมาจากปัจจัยหลัก 4 ประการ

1. ความสำเร็จจากการกระทำด้วยตนเอง (Performance Accomplishment) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองมากที่สุด เนื่องจากเป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับโดยตรงและเป็นข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงที่สุด บุคคลจะให้น้ำหนักกับประสบการณ์ใหม่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับธรรมชาติและความเข้มข้นของการรับรู้ความสามารถเดิมที่มีอยู่ด้วย การที่บุคคลทำงานแล้วประสบความสำเร็จซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง จะทำให้บุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มมากขึ้น หลังจากการรับรู้ความสามารถของตนเองได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งโดยประสบความสำเร็จบ่อยครั้งแล้ว ความล้มเหลวของงานซึ่งอาจเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวก็จะไม่มีผลหรือมีผลน้อยมากต่อการประเมินความสามารถของตนเอง ส่วนบุคคลทำงานแล้วประสบความล้มเหลวเสมอ ๆ จะส่งผลให้บุคคลประเมินการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าความล้มเหลวนั้นเคยเกิดขึ้นก่อนแล้ว การรับรู้นี้ยังมีแนวโน้มที่จะแผ่ขยายไปยังสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันได้

2. การได้เห็นประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ (Vicarious Experience) การที่บุคคลได้เห็นผู้อื่นกระทำพฤติกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันแล้วประสบความสำเร็จ ก็จะทำให้บุคคลได้รับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้นได้ ในทางตรงข้ามการที่บุคคลได้เห็นบุคคลที่มีความสามารถ

คล้ายคลึงกับตนประสบความล้มเหลวทั้ง ๆ ที่ได้พยายามเต็มที่แล้ว ก็อาจทำให้ขาดความมั่นใจในความสามารถของตนเอง

3. การชักชวนด้วยวาจา (Verbal Persuasion) คือ ความพยายามที่จะใช้ถ้อยคำชักชวนให้บุคคลเชื่อว่าเขามีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในสิ่งที่เขาทำ การชักชวนด้วยวาจาจะเป็นสิ่งที่มีส่วนช่วยให้บุคคลมีกำลังใจ มีความเชื่อมั่นในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้บุคคลเกิดความพยายามกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ มีการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับบุคคลที่พูดชักชวนด้วย นั่นคือ บุคคลที่จะมีอิทธิพลต่อการพูดให้ผู้อื่นคล้อยตามนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่ผู้ถูกชักชวนให้ความเชื่อถือไว้วางใจ และมีความสำคัญต่อตัวเขา นอกจากนั้น สิ่งที่ผู้ชักชวนพูดจะต้องอยู่ในกรอบของความเป็นจริงด้วย ผู้ที่ถูกโน้มน้าวให้เชื่อว่า เขามีความสามารถที่จะทำงานที่กำหนดให้สำเร็จลงได้ จะมีความพยายามมากกว่าคนที่มิได้รับการโน้มน้าวและจะสงสัยในความสามารถของตนเอง อย่างไรก็ตามหากการชักชวนด้วยวาจานี้ไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือเกินความสามารถของบุคคล การชักชวนนั้นก็จะนำผู้ถูกชักชวนไปสู่ความล้มเหลว ส่งผลให้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำลงได้

4. สภาวะทางร่างกาย (Physiological State) การรับรู้ความสามารถของตนเองจะสูงหรือต่ำนั้น ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับสภาวะทางร่างกายของบุคคลนั้นด้วย ในสภาวะที่ร่างกายเกิดความตื่นตัวไม่สงบ เช่น เกิดความเครียด วิตกกังวล ตื่นเต้น อ่อนเพลียหรืออยู่ในสภาพที่ถูกกดดัน มักจะทำให้บุคคลกระทำพฤติกรรมได้ไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งจะทำให้บุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ

จะเห็นได้ว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นสามารถเกิดขึ้นได้จากปัจจัยหลายประการดังกล่าวมาแล้ว ทั้งจากประสบการณ์ส่วนตัวและอิทธิพลจากบุคคลอื่น ซึ่งในการรับรู้ความสามารถของตนเองอาจเกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งหรือหลายปัจจัยก็ได้ เช่น การกำกับตนเอง การพูดชักจูงจากผู้อื่นและแหล่งที่มาของการรับรู้ความสามารถของตนเอง สุขภาพ ความเครียด ผลจากการศึกษา อาชีพ เพศ และปัจจัยส่วนบุคคล โดยความสำเร็จจากการกระทำด้วยตนเองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองมากที่สุด

สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น ประกอบด้วยประสบการณ์ในการทำงานของบุคคล การเห็นตัวอย่างจากผู้อื่น การได้รับการพูดชักจูงจากผู้ที่มีอิทธิพลต่อตัวบุคคลและระดับการตื่นตัวของอารมณ์ของบุคคลที่แสดงออกทางร่างกาย เช่น หัวใจเต้นเร็วมีเหงื่อออกตามฝ่ามือ เป็นต้น นอกจากนี้ความเป็นอิสระในการทำงานและการตัดสินใจก็มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองด้วย เนื่องจากทำให้บุคคลเกิดความคิดสร้างสรรค์ และมั่นใจในตนเองมากขึ้น

ผลของการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อบุคคล

Bandura (1986) ได้กล่าวถึง การรับรู้ความสามารถของตนเองมีผลต่อบุคคลในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. พฤติกรรมการเลือก (Choice Behavior) ในชีวิตประจำวันนั้นบุคคลจะต้องตัดสินใจอยู่ตลอดเวลาว่า เขาจะต้องทำพฤติกรรมใดและต้องทำอีกนานเท่าใด รวมทั้งต้องตัดสินใจเลือกกิจกรรมต่าง ๆ การที่บุคคลตัดสินใจว่าจะแสดงพฤติกรรมใดในสภาพการณ์ใดนั้นส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในขณะเดียวกันบุคคลจะเลือกทำงานนั้นถ้าเขาเชื่อว่า เขามีความสามารถเพียงพอที่จะทำงานนั้นได้สำเร็จ ถ้าหากบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะเลือกทำงานที่ท้าทาย มีแรงจูงใจในการพัฒนาความสามารถของตนเองให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น ส่วนบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำมักจะหลีกเลี่ยงงาน ท้อถอย ขาดความมั่นใจในตนเอง ซึ่งเป็นการปิดโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง

2. การใช้ความพยายามและความยืนหยัดในการทำงาน (Effort Expenditure and Persistence) การรับรู้ความสามารถของตนเองของบุคคลนั้น เป็นตัวกำหนดว่าเขาจะต้องใช้ความพยายามและต้องใช้ความมานะพยายามที่จะเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ หรือประสบการณ์ที่ไม่พึงพอใจไปอีกนานเท่าใด เมื่อเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ บุคคลซึ่งมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะมีความกระตือรือร้นและจะใช้ความพยายาม ความมุมานะในการทำงานมากกว่าคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ การที่บุคคลใช้ความพยายามและความมานะในการทำงานอย่างเต็มที่ตลอดเวลา บุคคลนั้นแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จสูง

3. แบบแผนความคิดและการตอบสนอง (Thought Patterns and Emotion Reaction) การรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีอิทธิพลต่อกระบวนการคิดและปฏิกิริยาทางอารมณ์ของบุคคลในขณะที่ทำพฤติกรรม และมีผลต่อการคาดคะเนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในภายหน้าของเขา บุคคลซึ่งรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถสูง จะมีความพยายามและเอาใจใส่ในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ มาก และเมื่อพบอุปสรรคต่าง ๆ บุคคลก็จะกระตุ้นตนเองให้ใช้ความพยายามมากยิ่งขึ้น ส่วนบุคคลที่รับรู้ว่าตนเองมีความสามารถต่ำมีแนวโน้มที่จะมีปฏิกิริยาทางอารมณ์ต่อตนเองทางลบ เช่น ไม่มีความสุข มีความหวาดหวั่น มีความเครียดสูงและเขาจะกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ อย่างไม่เต็มความสามารถ

4. สิ่งกำกับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมมากกว่าเป็นสิ่งทำนายพฤติกรรม (Humans as Producers Rather Than Simply Foretellers of Behavior) คือ การรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง มักจะเป็นคนที่พยายามกระทำพฤติกรรมและจะยอมรับกับผลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมของตน จะเลือกการกระทำที่มีลักษณะท้าทาย และจะใช้ความพยายามอย่างมากเพื่อให้การกระทำนั้นบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าในบางครั้งการกระทำนี้จะประสบความล้มเหลวบ้างก็ตาม เขาก็จะไม่ท้อถอย แต่เขาจะให้เหตุผลของความล้มเหลวที่เกิดขึ้นว่าเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จต่อไป ซึ่งต่างจากบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ มักจะเป็นคนที่ไม่ค่อยกระทำพฤติกรรมจะรอให้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการกระทำเป็นไปตามความเชื่อหรือ

คำทำนายและจะหลีกเลี่ยงการกระทำที่มีลักษณะยาก ๆ ขาดความพยายามมีความทะเยอทะยานต่ำ และมีความเครียดสูง เป็นต้น

ศุภนุช สุดวิไล (2550, หน้า 16) ได้กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองจะส่งผลต่อสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสามารถในการจัดการความเครียดของบุคคล โดยผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง มีแนวโน้มจะจัดการปัญหาโดยเน้นที่ตัวปัญหาเป็นหลัก (แก้ปัญหา) แต่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ มีแนวโน้มจะจัดการปัญหาโดยเน้นที่อารมณ์เป็นหลัก (วิตกกังวลกับปัญหา)

2. การตัดสินใจเลือกงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะเต็มใจในการทำงานที่มีความเสี่ยงสูงหรือมีความคลุมเครือในงาน และจะรู้สึกเครียดเมื่อทำงานที่มีความท้าทายต่ำ และมีโอกาสได้ใช้ความสามารถของตนน้อย

3. ความพึงพอใจต่อความสำคัญของงาน โดยบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ จะไม่พึงพอใจในงานที่มีความสำคัญและต้องใช้ความรับผิดชอบสูง จะมีความเครียดถ้าตนเองต้องทำงานลักษณะนี้ ตรงข้ามกับบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง จะพึงพอใจในงานที่มีความสำคัญ ใช้ความรับผิดชอบสูงและมีความท้าทายในงาน

4. สุขภาพของบุคคล โดยบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ จะมีความเครียดและความวิตกกังวลสูง ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพกายและจิตใจได้ในระยะยาว

สรุปได้ว่า บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะมีความพยายามในการทำงานที่มีความท้าทายสูงกว่าบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ ซึ่งบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง จะมีการคาดหวังถึงความสำเร็จของตน มีความมุ่งมั่นทำสิ่งต่าง ๆ ให้ได้ตามเป้าหมาย แม้ว่าจะมีอุปสรรคขัดขวาง ทำให้มีผลงานที่ประสบความสำเร็จอยู่เสมอ ส่วนบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ มักจะมีการคาดว่าตนจะล้มเหลว จึงทำให้ผลงานไม่ประสบความสำเร็จ จึงเห็นได้ว่าบุคคลที่มองว่าตนเองไร้ความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์ที่ท้าทายหรือสถานการณ์ที่ตนถูกคุกคาม มักกลายเป็นคนที่วิตกกังวลกับความบกพร่องของตนเอง และยึดติดกับความรู้สึกว่าตนไร้ความสามารถ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดได้

จากผลของการรับรู้ความสามารถของตนเองทั้ง 4 ด้าน ศุภนุช สุดวิไล (2550, หน้า 16) สรุปเป็นลักษณะของบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงและต่ำได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 ลักษณะของบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง และต่ำ

ผลของการรับรู้ความสามารถของตนเอง	ลักษณะของบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง	ลักษณะของบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ
1. พฤติกรรม	- เลือกทำงานที่ท้าทาย - แสดงพฤติกรรมที่นำไปสู่การเพิ่มศักยภาพของตนเอง	- หลีกเลี่ยงงาน สถานการณ์ - ปิดกั้นโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง - ขาดความมั่นใจในตนเอง
2. การใช้ความพยายามและความมุมานะในการทำงาน	- มีความกระตือรือร้น - ใช้ความพยายามและมีความมุมานะในการทำงาน	- ขาดความกระตือรือร้น - ไม่มีความพยายาม - ขาดความมุมานะในงาน
3. รูปแบบทางความคิดและการตอบสนองทางอารมณ์	- มีความพยายาม - เอาใจใส่ในการกระทำพฤติกรรม - เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจะกระตุ้นและพัฒนาตนเองให้ใช้ความพยายามมาก	- มีปฏิกิริยาทางอารมณ์ต่อตนเองทางลบ - ไม่มีความสุข - มีความกลัว, หวาดหวั่น - มีความเครียดสูง - กระทำพฤติกรรมอย่างไม่เต็มความสามารถ
4. มนุษย์เป็นผู้กำหนดพฤติกรรมของตนเอง	- พยายามทำพฤติกรรม - ยอมรับผลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง - เลือกการกระทำที่มีลักษณะท้าทาย - ใช้ความพยายามอย่างมาก เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย - ไม่ท้อถอย	- ไม่ค่อยทำพฤติกรรม - รอให้ความสำเร็จหรือความเชื่อหรือคำทำนาย - หลีกเลี่ยงการกระทำที่ยาก - ขาดความพยายาม - มีความทะเยอทะยานต่ำ - มีความวิตกกังวล และมีความเครียดสูง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับ ความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ คน 2 คนมีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน ในคนคนเดียวก็มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในแต่ละสภาพการณ์แตกต่างกัน ซึ่งการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง มี 4 วิธี คือ

1. ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ (Mastery Experiences)
2. การใช้ตัวแบบ (Modeling)

3. การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuation)

4. การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotional Arousal)

5. ความวิตกกังวลด้านอายุ

เป็นสภาวะทางอารมณ์ที่พบได้เสมอในการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกคน คือ ความวิตกกังวล ซึ่งจัดว่าเป็นอารมณ์ขั้นพื้นฐานของมนุษย์ มีนักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายของความวิตกกังวลแตกต่างกันไปตามแนวความเชื่อของแต่ละคน

ในการศึกษาเรื่องความวิตกกังวล มีนักวิจัยได้ศึกษาและให้ความหมายของความวิตกกังวลหลายท่าน ดังนี้

Bandura (1969 อ้างถึงใน วิชัย ลิขิตพรรักษ์, 2554, หน้า 13) นักจิตวิทยาในกลุ่มจิตวิเคราะห์ ได้อธิบายถึง ความวิตกกังวลไว้ว่า พฤติกรรมของบุคคลส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้โดยการสังเกตผู้อื่นในสังคม จากนั้นจะมีการจดจำและนำมาลอกเลียนแบบได้ภายหลัง การเรียนรู้แบบนี้เป็นวิธีการเรียนรู้ตามธรรมชาติของบุคคล ดังนั้น ความวิตกกังวลจึงเกิดจากการได้เห็นบุคคลถูกกระตุ้นโดยสิ่งเร้าดังกล่าวจึงเกิดความวิตกกังวลว่าตนจะได้รับผลกรรมที่ไม่พึงพอใจดังที่ได้เห็นจากตัวแบบ นอกจากการเรียนรู้จากตัวแบบแล้วการที่บุคคลได้รับการเตือนให้ระมัดระวังอันตรายจากสิ่งเร้าบางอย่างก็จะทำให้สิ่งเร้านั้นสร้างความวิตกกังวลให้กับบุคคลได้ การขาดทักษะในพฤติกรรมบางอย่างที่มีผลทำให้บุคคลเกิดความไม่แน่ใจในผลกรรมที่ตนจะได้รับทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมหลีกเลี่ยงต่อสิ่งเร้าที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่คนขาดทักษะนั้น ๆ

Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) กล่าวว่า ความวิตกกังวลด้านอายุ หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจที่เกิดขึ้นจากการมีอายุเพิ่มมากขึ้น ทั้งในเรื่องการเงิน สุขภาพ ภาพลักษณ์ สังคม ความสามารถที่เคยมี การช่วยเหลือตนเอง และสิ่งไม่ดีที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปว่าความวิตกกังวล หมายถึง ภาวะอารมณ์ทางลบมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ พฤติกรรม ซึ่งถ้าเป็นความวิตกกังวลด้านอายุที่เพิ่มมากขึ้น ความวิตกกังวลจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเงิน สุขภาพ ภาพลักษณ์ สังคม ด้วย

ทฤษฎีเกี่ยวกับความวิตกกังวล

นักจิตวิเคราะห์ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานของความวิตกกังวล ดังนี้

Freud (1980 อ้างถึงใน พรรณนิภา ธิคำ, 2553, หน้า 11-12) นักจิตวิทยาจิตวิเคราะห์ได้ทำการศึกษาและพัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) และให้ความสำคัญกับระบบการทำงาน 3 ระบบ คือ อิด (Id) อีโก้ (Ego) และ ซุปเปอร์อีโก้ (Id) โดยมีความเชื่อว่า ถ้าการทำงานของระบบ 3 ระบบ มีการประสานงานกันอย่างราบรื่น บุคคลนั้นก็จะเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี ไม่มีความวิตกกังวล แต่ถ้าระบบเกิดขัดข้อง หรือขัดแย้งกันเองแล้ว จะมีส่วนทำให้บุคคลมีสุขภาพจิตเสื่อม นอกจากนี้ความวิตกกังวลเป็นประสบการณ์ที่สะสมอยู่ตัวของบุคคล ทำให้เกิด

ความไม่สบายใจ จึงเก็บความรู้สึกไว้ในระดับจิตไร้สำนึก ซึ่งจะมีผลต่อการทำงาน และการพัฒนาบุคลิกภาพ บุคลิกภาพของผู้ใหญ่ที่แตกต่างกันเนื่องมาจากประสบการณ์ของแต่ละคนเมื่อเวลาอยู่ในวัยเด็ก และขึ้นอยู่กับว่าเด็กแต่ละคนแก้ปัญหาของความขัดแย้งของแต่ละวัยอย่างไร Freud ได้แบ่งจิตของมนุษย์ออกเป็น 3 ระดับ คือ จิตสำนึก (Conscious) จิตก่อนสำนึก (Pre-conscious) และจิตไร้สำนึก (Unconscious) โดยมนุษย์เรามีพลังงานอยู่ในตัวตั้งแต่เกิดเรียกพลังงานนี้ว่า "Libido" เป็นพลังงานที่ทำให้คนเราอยากมีชีวิตอยู่อย่างสร้างสรรค์ และเพื่อเป้าหมายคือความสุขและความพึงพอใจ (Pleasure)

Spence's Theory (วิลาวัลย์ ภูอาราม, 2553, หน้า 9) ทฤษฎีของสเปนซ์ กล่าวว่า ความวิตกกังวลเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่กระตุ้นในเกิดพลัง (หรือแรงจูงใจ) เป็นแรงจูงใจที่จะทำพฤติกรรมบางอย่าง ดังนั้น ความวิตกกังวลจึงมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดีขึ้น และยังเพิ่มความเข้าใจในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าให้รุนแรงมากขึ้น สำหรับการเรียนรู้ที่ซับซ้อนนั้น ผลของความวิตกกังวลอาจเป็นสิ่งกีดขวางการเรียนรู้ในระยะแรก ๆ นั้น แต่เมื่อผู้เรียนคุ้นเคยกับงานที่ทำหรือสร้างนิสัยในการเรียนที่ถูกต้องความวิตกกังวลจะช่วยการเรียนรู้ในที่สุด

Yale's Theory (วิลาวัลย์ ภูอาราม, 2553, หน้า 9) อธิบายว่า ความวิตกกังวลมีผลต่อคนเราอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์สิ่งเร้าและบุคลิกภาพ ความวิตกกังวลเปรียบเสมือนเป็นแรงขับ (หรือแรงจูงใจ) ซึ่งมาช่วยกระตุ้นให้อินทรีย์เกิดพลัง หรือเกิดแรงจูงใจที่จะทำพฤติกรรมบางอย่าง ดังนั้นความวิตกกังวลจึงมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้ และเพิ่มความเร็วและประสิทธิภาพในการทำงาน ผลของความวิตกกังวลจะช่วยให้เกิดความเข้มในการตอบสนอง สำหรับการเรียนรู้ที่ซับซ้อนนั้นผลของความวิตกกังวลอาจเป็นสิ่งกีดขวางการเรียนรู้ในระยะแรก ๆ นั้น แต่เมื่อผู้เรียนคุ้นเคยกับงานที่ทำหรือสร้างนิสัยในการเรียนที่ถูกต้องและความวิตกกังวลจะช่วยการเรียนรู้ในที่สุด

Psychoanalysis Theory (วิลาวัลย์ ภูอาราม, 2553, หน้า 9) เชื่อว่า ความวิตกกังวลเกิดขึ้นเพราะบุคคลรู้สึกว่าต่อสู้กับเหตุการณ์นั้นไม่ได้มีสิ่งเร้ารุนแรงจนบุคคลไม่รู้จะจัดการอย่างไร จึงมีความวิตกกังวล ความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นนี้จะเตือนให้บุคคลรู้ถึงอันตรายที่รออยู่ข้างหน้า เตือนให้รู้ว่าถ้าไม่หาวิธีที่ถูกต้องเหมาะสมแก้ปัญหาแล้วจะทำให้เกิดภาวะตึงเครียดขึ้นถ้าไม่หาวิธีแก้ไขที่มีประสิทธิภาพ ความวิตกกังวลจะกระทบกระเทือนใจอย่างรุนแรง (Truama) มีผลให้สุขภาพจิตเสียไปและเป็นสาเหตุของโรคประสาท โรคจิต ความวิตกกังวลเป็นลักษณะอาการทางอารมณ์ที่เกิดกับเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น แต่คาดว่าจะต้องเกิดเหตุการณ์อย่างนั้นเกิดขึ้น อาจเกิดขึ้นเป็นจริงตามนั้นตามนี้หรืออาจไม่เกิดตามที่คิดคาดฝันไว้ เช่น จะสอบแล้วไม่รู้ว่าข้อสอบจะออกอย่างไร ออกตรงไหน จะได้คะแนนดีหรือไม่ดี จะได้หรือตก โดยโสตประสาท คือ โรคทางจิตแบบหนึ่ง ซึ่งมีความวิตกกังวล

กลัวประหม่า เป็นลักษณะสำคัญ หมายความว่า คนที่เกิดอาการผิดปกติทางความคิด ทางอารมณ์ของคนเรานั้นเริ่มจากการที่คนเรามีความวิตกกังวลนั่นเอง ถ้ามีความวิตกกังวลไม่มากก็เป็นแรงกระตุ้นให้กระทำอะไรประสบความสำเร็จ แต่ถ้ามีมากจนควบคุมตัวเองไม่อยู่ก็จะเป็นผลร้าย ทำให้ทำอะไรไม่ได้ถึงขึ้นที่เป็นโรคชักได้ ความวิตกกังวลเป็นลักษณะของความหวาดหวั่น ความเครียดอย่างหนึ่ง หรือเป็นลักษณะของความไม่สบาย ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดความกลัว เกรงกลัว ความลังเล ไม่แน่ใจ ซึ่งอาจจะทำให้ไม่รู้ตัว หรือจำไม่ได้อาจถึงทำให้เกิดการต่อต้านอนาคต หรือเป็นปฏิกิริยาทางอารมณ์ในการเลือกหรือการตัดสินใจ จึงกล่าวได้ว่าความวิตกกังวลเป็นประตูด้านแรกของอารมณ์หรือความคิดของบุคคล ซึ่งแยกแยะออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ความวิตกกังวลจะเกิดขึ้นนั้นเมื่อบุคคลจะเผชิญหรือคาดว่าจะเผชิญกับปัญหาทำให้เกิดความคิดต่าง ๆ นานาที่จะเอาชนะกับปัญหานั้นได้

2. อาการต่อมาอาจจะเกิดความกลัว

3. ทำให้เกิดความลังเลสงสัยไม่แน่ใจ

4. ทำให้เกิดอาการหรือการกระทำผิด ๆ ถูก ๆ ถ้าทำผิดความวิตกกังวลอาจจะถูกสะสมรุนแรงมากขึ้น ถ้าทำถูกเกิดความพอใจความวิตกกังวลนั้นอาจจะหายไป

5. การเลือกหรือตัดสินใจถูกหรือผิดจึงเป็นจุดสำคัญที่จะทำให้ความวิตกกังวลมากหรือน้อย (Any Choice or Decision)

6. ความวิตกกังวลจะเป็นได้ทั้งโรคประสาท โรคจิต มีทั้งส่วนดีและส่วนเสีย ถ้าไม่มีเลยทำให้เกิดความเสื่อมเสีย ถ้ามีพอดีจะเป็นแรงเสริมกดดันให้ประสบความสำเร็จ ถ้ามีมากเกินไปจนทำอะไรได้ไม่ถูกก็จะทำให้เกิดผลเสีย

จากทฤษฎีความวิตกกังวลของนักวิชาการ สรุปได้ว่ามีความสอดคล้องกัน คือ ความวิตกกังวล เป็นแรงขับที่ช่วยกระตุ้นเรียนรู้ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และมีส่วนที่เห็นแตกต่าง คือ ความวิตกกังวลต่อสิ่งเร้าที่รุนแรงจนบุคคลไม่รู้จะจัดการอย่างไร เป็นสิ่งเตือนให้รู้ว่าถ้าไม่หาวิธีที่ถูกต้องเหมาะสมแก้ปัญหาแล้วจะทำให้เกิดภาวะตึงเครียดขึ้นส่งผลให้สุขภาพจิตเสียไป

ประเภทของความวิตกกังวล

นักจิตวิทยาและนักวิจัยหลายท่านที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประเภทของความวิตกกังวล ดังนี้

ประยุทธ ไทยธานี (2552, หน้า 12-13) ได้แบ่งความวิตกกังวลออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ความวิตกกังวลที่เป็นลักษณะประจำตัว (Trail Anxiety) ความวิตกกังวลประเภทนี้จะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลเป็นนิสัยที่ได้รับความเครียดจากสถานการณ์ที่คุกคาม และมีการตอบสนองต่อเหตุการณ์นั้น ๆ รุนแรงขึ้น เป็นความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นกับบุคคลในสถานการณ์ทั่ว ๆ ไป เกิดอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะเวลานานจนเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวและเป็นส่วนหนึ่ง

ของบุคลิกภาพของบุคคล เป็นลักษณะที่ค่อนข้างคงที่ และจะเป็นตัวเสริมหรือเพิ่มความรุนแรงของความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน

2. ความวิตกกังวลที่มีต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (State Anxiety) เป็นความรู้สึกวิตกกังวลที่มีต่อสถานการณ์ขณะนั้น เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นชั่วคราว ทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกตึงเครียด ไม่พอใจ โดยอาจแสดงเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ซึ่งความรุนแรงและระยะเวลาที่เกิดอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ การเรียนรู้ และประสบการณ์ในอดีตของบุคคล

ความวิตกกังวลทั้ง 2 ประเภทนี้ มีความสัมพันธ์คือ บุคคลที่มีความวิตกกังวลในลักษณะประจำตัวสูง เมื่อได้รับสิ่งกระตุ้นให้เกิดความไม่พึงพอใจ หรือสิ่งคุกคาม ความวิตกกังวลในลักษณะประจำตัวก็จะเป็นตัวเสริมให้เกิดความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นที่รุนแรงและยาวนาน และในบุคคลที่เกิดความวิตกกังวลในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง โดยแต่ละครั้งมีความรุนแรง อาจส่งผลให้บุคคลนั้นมีความคิดวิตกกังวลที่เป็นลักษณะประจำตัวในระดับที่สูงขึ้นได้ ซึ่งความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นกับบุคคลนั้นแบ่งตามระดับความวิตกกังวลได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ความวิตกกังวลระดับเล็กน้อย (Mild Anxiety) ความวิตกกังวลระดับนี้พบได้ในบุคคลทั่วไป มีผลทำให้บุคคลเกิดการตื่นตัว การรับรู้และการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังกระตุ้นให้เกิดการทำงานและความคิดสร้างสรรค์

2. ความวิตกกังวลระดับปานกลาง (Moderate Anxiety) ในระดับนี้มีผลทำให้บุคคลเกิดการรับรู้แคบลง สนใจเฉพาะปัญหาที่ทำให้ตนไม่สบายใจ แต่ยังคงมีความพยายามที่จะควบคุมและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

3. ความวิตกกังวลระดับสูง (Severe Anxiety) บุคคลที่มีความวิตกกังวลสูงจะมีสนามการเรียนรู้ที่แคบลง ไม่มีสมาธิ มีความตึงเครียด และครุ่นคิดหมกมุ่นในรายละเอียดมากเกินไปไม่สามารถจับสาระสำคัญของเรื่องได้ ทำให้เกิดความสับสน ความคิดฟุ้งซ่าน เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ไม่สามารถดำเนินกิจการให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้

4. ความวิตกกังวลระดับรุนแรง (Panic Anxiety) เป็นระดับความวิตกกังวลที่รุนแรงที่สุด มีผลทำให้บุคคลเกิดความกลัวอย่างรุนแรง ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ สูญเสียความมีบุคลิกภาพ การรับรู้ต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ผิดไปจากสภาพความเป็นจริง ไม่สามารถกระทำภารกิจเช่นคนปกติได้

วิมล กาญจนศร (2558, หน้า 15-16) แบ่งความวิตกกังวลได้ 3 ประเภท คือ

1. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับความจริง (Realistic Anxiety) หรือมีต้นเหตุปรากฏให้เห็น เช่น ความวิตกกังวลเนื่องมาจากการตกงาน การสูญเสียผู้เป็นที่รัก

2. ความวิตกกังวลแบบโรคประสาท (Neurotic Anxiety) เป็นความวิตกกังวลที่มีบ่อเกิดมาจากความผิดปกติภายในจิตใจ บุคคลมีอาการหวาดหวั่นพรั่นพรึงอย่างมากมาย ไม่สมส่วนกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวล ทำให้เกิดอาการขึ้นทั้งร่างกายและจิตใจ

3. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับจริยธรรม (Moral Anxiety) เป็นความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นเมื่อถูกลงโทษ เมื่อบุคคลละเมิดต่อคุณธรรมที่ตนเองมีอยู่ ทำให้บุคคลรู้สึกผิด รู้สึกเป็นบาป เป็นความรู้สึกที่คอยติดตามรบกวนจิตใจตลอดเวลา

ความวิตกกังวลที่เป็นลักษณะส่วนตัว จะมีรูปแบบความวิตกกังวลปกติ ดังภาพที่ 4

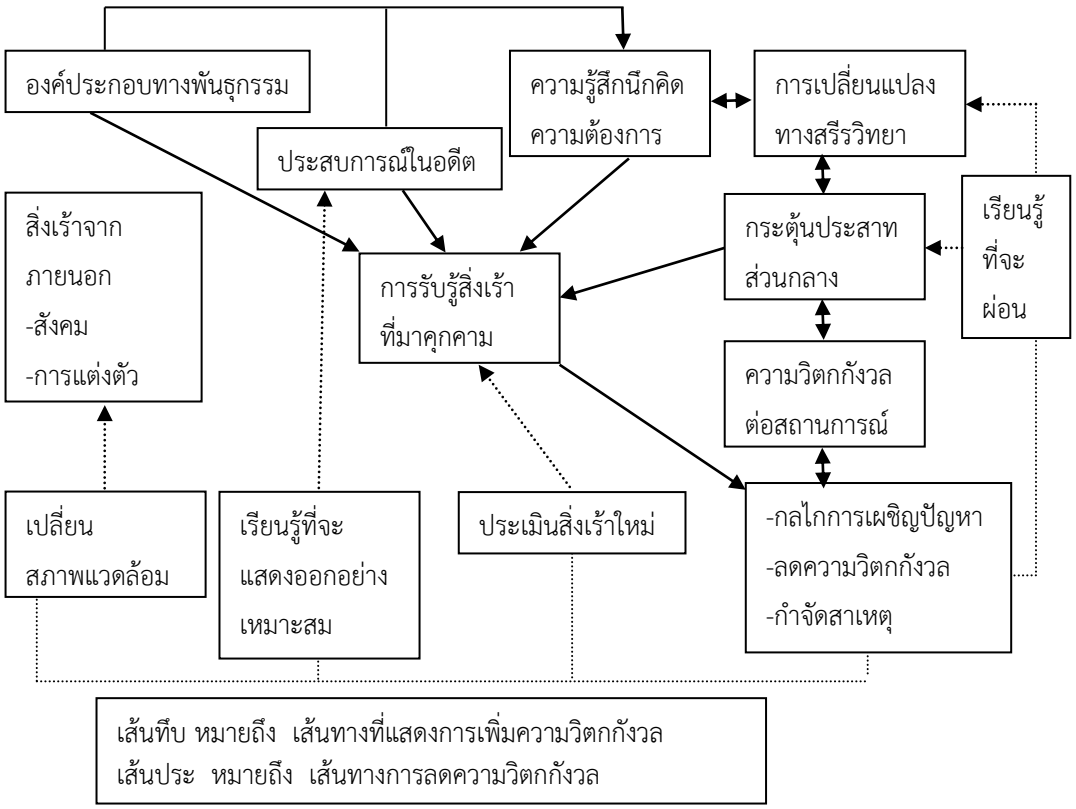

ภาพที่ 4 รูปแบบความวิตกกังวลปกติ (A Model of Normal a Anxiety) (วิชัย ลิขิตพรรักษ์, 2554, หน้า 11)

จากภาพที่ 4 เห็นได้ว่า ความวิตกกังวลที่แสดงออกนั้นประกอบด้วยความวิตกกังวลที่เป็นลักษณะส่วนตัวของบุคคล และความวิตกกังวลต่อสถานการณ์

สรุปได้ว่า ความวิตกกังวล สามารถจัดประเภทได้ ดังนี้

1. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับตนเองเกี่ยวกับรูปร่าง หน้าตา ความสูง ความเตี้ย ดำ ขาว ปมด้อยต่าง ๆ

2. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับหน้าที่การงานหรือการมีงานทำน้อยเกินไป มากเกินไป ความผิดพลาด หรือล้มเหลวในการทำงาน

3. ความวิตกกังวลทางสังคม เพื่อนไม่ยอมรับ ไม่คบด้วย ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่ตนคิดว่าตนเองไม่พอใจ ซึ่งถ้าเกิดรับมากอาจจะเป็นผลร้ายกับสังคม (Anti-social) ปรับตัวกับสังคมไม่ได้ เช่น พวกลักขโมย ปล้นจี้ เพื่อนำเอาเงินที่ได้ไปทำตัวเองให้สังคมยอมรับตนเองบทบาทของจริยธรรม ประเพณีที่ตนเองดำรงอยู่ การปรับตัวเองไม่ได้กับขนบธรรมเนียมของเขา เช่น อยู่ในครอบครัวที่เคร่งครัดจนเกินไป ลูกจะไปคบกับใคร คุยกับใครก็ไม่ได้กลับบ้านจะต้องเป็นเวลา ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษ

4. ความวิตกกังวลด้านอายุ หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจที่เกิดขึ้นจากการมีอายุเพิ่มมากขึ้น ทั้งในเรื่องการเงิน สุขภาพ ภาพลักษณ์ สังคม ความสามารถที่เคยมี การช่วยเหลือตนเองและสิ่งไม่ดีที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต (Ouwehand, Ridder, & Bensing, 2008)

สาเหตุของความวิตกกังวล

ความวิตกกังวล เป็นความรู้สึกที่ไม่สบายใจ วุ่นวายใจ เป็นความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุแตกต่างกันในแต่ละบุคคล โดยสาเหตุของความวิตกกังวล มีผู้อธิบายไว้หลายท่าน ดังนี้

Linn (1980 อ้างถึงใน วิลาวัลย์ ภูอาราม, 2553, หน้า 1) ได้อธิบายถึงสาเหตุของความวิตกกังวลว่าเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. สาเหตุทางร่างกายและพันธุกรรม ความเชื่อในเรื่องนี้ยังไม่แน่นอน เช่น บางคนเชื่อว่าพวกที่มีรูปร่างผอม สูง มีแนวโน้มที่จะเกิดความวิตกกังวลได้

2. ปัจจัยทางด้านจิตใจ ส่วนมากมีความเชื่อว่า เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากกว่าอย่างอื่น ความกังวลเป็นสัญญาณบอกให้มนุษย์รับรู้ถึงอันตรายที่จะเกิดจากสถานการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละวัยของชีวิต เช่น กลัวจะสูญเสียความรักจากพ่อแม่ หรือกลัวการพลัดพราก

3. ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี เศรษฐกิจ ลัทธิการเมือง กฎหมาย ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อพัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็ก เพราะสังคมและวัฒนธรรมจะถูกถ่ายทอดจากผู้เลี้ยงดู เมื่อสภาพเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาล้วนถูกคุกคามต่อภาวะทางจิตใจ อันเป็นผลทำให้เกิดความวิตกกังวลได้

4. การเรียนรู้ ส่วนมากพบเห็นจากบุคคลที่อยู่กับพ่อแม่ที่มีความวิตกกังวลเสมอ ๆ และได้เรียนรู้พฤติกรรมเป็นประจำ เกิดการเลียนแบบเป็นบุคลิกลักษณะของตนได้

5. อายุ พัฒนาการในแต่ละวัยจะส่งเสริมให้เกิดความวิตกกังวลได้ต่าง ๆ กัน เช่น ในวัยเด็กความวิตกกังวลเรื้อรังก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในวัยรุ่นจะเกิดความวิตกกังวลในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การเลือกอาชีพการเรียน เป็นต้น

วิชัย ลิขิตพรรักษ์ (2554, หน้า 20) ได้ว่าสาเหตุที่นำไปสู่ความวิตกกังวล จะมีลักษณะ ดังนี้

1. การรับรู้และการประเมินสถานการณ์ ว่าจะมีผลกระทบต่อตนเองในด้านลบประกอบกับการประเมินศักยภาพของตนเอง ว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าความเป็นจริง

2. การรับรู้และการประเมินสถานการณ์ที่มีความผิดพลาด เช่น การที่บุคคลคิดตัดสินสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ในทางลบหรือทางบวกจนเกินความเป็นจริง

3. ลักษณะความคิดอัตโนมัติหรือลักษณะการพูดกับตนเองที่แตกต่างกันไประหว่างอาจเกิดจากประสบการณ์เก่า หรือเกิดจากความเชื่อที่ผิด เป็นต้น

4. การขาดทักษะบางประการก็อาจทำให้บุคคลได้รู้ว่า ตนเองมีศักยภาพต่ำลงกว่าเดิมและไม่เพียงพอที่จะรับมือกับสถานการณ์ที่เข้ามากระทบได้ ความวิตกกังวลไม่ว่าจะเกิดจากสาเหตุใดก็ตามจะมีกลไกหรือขั้นตอนที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลในลักษณะที่คล้าย ๆ กัน สรุปได้ดังภาพที่ 5

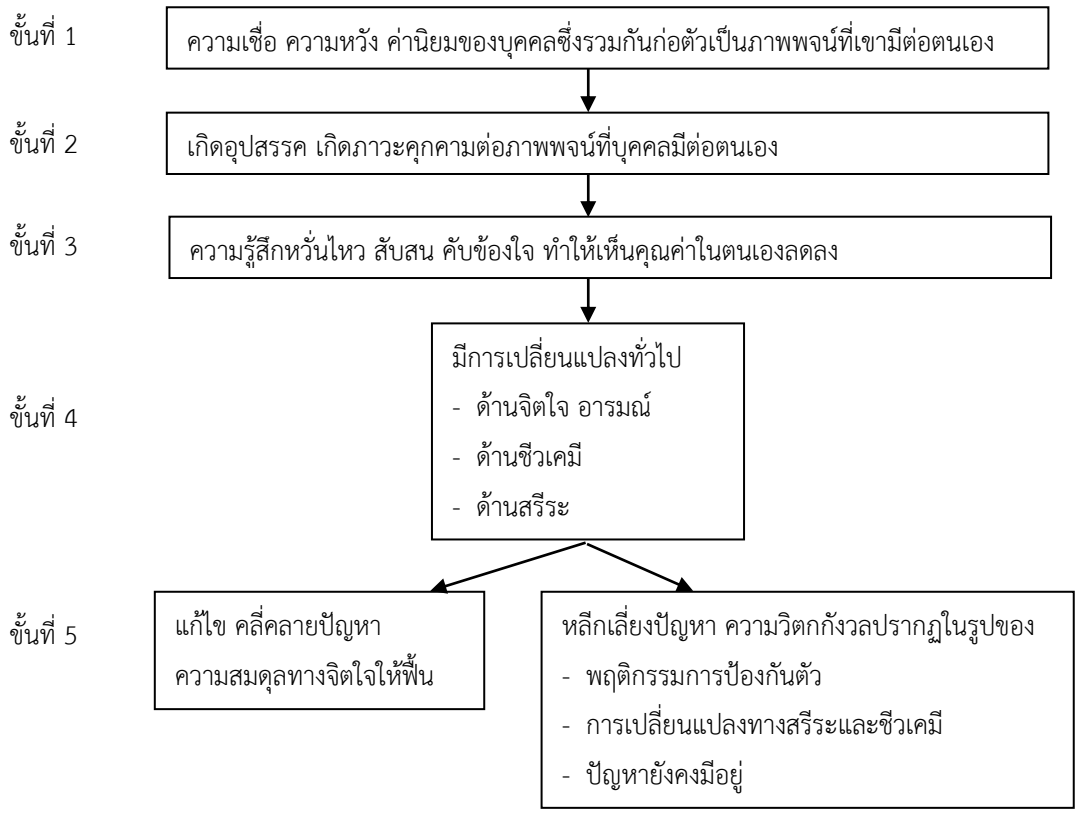

ภาพที่ 5 ขั้นตอนการเกิดความวิตกกังวล (วิชัย ลิขิตพรรักษ์, 2554, หน้า 21)

จากภาพที่ 5 เห็นได้ว่า กลไกหรือขั้นตอนที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลที่เกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ต่างมีลักษณะขั้นตอนที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลที่คล้าย ๆ กัน

เกสร ปัญญาใส (2553, หน้า 14) ได้อธิบายถึงสาเหตุของความวิตกกังวลที่สำคัญ แบ่งเป็น 2 ชนิด ดังต่อไปนี้

1. สิ่งคุกคามต่อร่างกาย (Threats to Biologic Integrity) ได้แก่ ความต้องการอาหาร ต้องการความอบอุ่น เป็นต้น เป็นสิ่งที่เข้ามารบกวนความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

2. สิ่งคุกคามต่อความมั่นคงปลอดภัยของตนเอง (Threats to the Security of the Self) ได้แก่ ความคาดหวังที่ไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการการยอมรับนับถือไม่ได้รับการตอบสนอง และไม่สามารถเพิ่มการยอมรับนับถือตนเองหรือการยอมรับจากบุคคลอื่น ความรู้สึกผิดหรือขัดแย้งกันระหว่างมุมมองของตนเองและพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

ความวิตกกังวลด้านอายุ

วิชัย ลิขิตพรรักษ์ (2554, หน้า 20) ความวิตกกังวลด้านอายุ กล่าวว่า พัฒนาการในแต่ละวัยส่งเสริมให้เกิดความวิตกกังวล โดย Freud กล่าวว่า มีส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่ไวต่อความรู้สึกและได้เรียกส่วนนี้ว่า Erogenous Zones แบ่งออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ขั้นปาก (Oral Stage) 0 - 18 เดือน Freud เรียกขั้นนี้ว่าเป็นขั้น Oral เพราะความพึงพอใจอยู่ที่ช่องปาก เริ่มตั้งแต่เกิด เป็นวัยที่ความพึงพอใจเกิดจากการดูดนมแม่ ดูดนมขวด และดูดนิ้ว เป็นต้น ในวัยนี้ความคับข้องใจจะเกิดขึ้น ถ้าเด็กหิวแต่แม่ไม่ให้นมเลยหรือให้นมแต่ไม่พอ ถ้าหากเด็กเกิดความคับข้องใจจะทำให้เกิดภาวะที่เรียกว่า “การติดตรึงอยู่กับที่” (Fixation)

2. ขั้นทวารหนัก (Anal Stage) 18 เดือน – 3 ปี เด็กวัยนี้ได้รับความพึงพอใจทางทวารหนัก คือ จากการขับถ่ายอุจจาระ และในระยะซึ่งเป็นสาเหตุของความขัดแย้ง และความคับข้องใจของเด็กวัยนี้ เพราะพ่อแม่มักจะหัดให้เด็กใช้กระโถนและต้องขับถ่ายเป็นเวลา เนื่องจากเจ้าของความต้องการของผู้ฝึกและความต้องการของเด็กเกี่ยวกับการขับถ่ายไม่ตรงกันของเด็กคือความอยากที่จะถ่ายเมื่อไรก็ควรจะทำได้ เด็กอยากจะขับถ่ายเวลาที่มีความต้องการ

3. ขั้นอวัยวะเพศ (Phallic Stage) 3 - 5 ปี ความพึงพอใจของเด็กวัยนี้อยู่ที่อวัยวะสืบพันธุ์ ระยะนี้ Freud กล่าวว่า เด็กผู้ชายติดแม่และรักแม่มาก ส่วนเด็กหญิงแรกทีเดียวก็รักแม่มากเหมือนเด็กชาย แต่เมื่อโตขึ้นพบว่าตนเองก็ถอนความรักจากแม่มารักพ่อ และเมื่อเห็นพ่อรักแม่จึงเลียนแบบพฤติกรรมจากแม่ เพื่อให้พ่อรักตนเอง

4. ขั้นแฝง (Latency Stage) เด็กวัยนี้อยู่ระหว่างอายุ 6 - 12 ปี เป็นระยะที่ Freud กล่าวว่า เด็กชายมักเล่นหรือจับกลุ่มกับเด็กชาย ส่วนเด็กหญิงก็จะเล่นหรือจับกลุ่มกับเด็กหญิง

5. ขั้นสนใจเพศตรงข้าม (Genital Stage) วัยนี้เป็นวัยรุ่นเริ่มตั้งแต่อายุ 12 ปีขึ้นไป เป็นระยะเริ่มต้นของวัยผู้ใหญ่ วัยนี้จะมีความสนใจในเพศตรงข้าม

Freud กล่าวว่า ถ้าเด็กโชคดีและผ่านวัยแต่ละวัยโดยไม่มีปัญหาก็จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพปกติ แต่ถ้าเด็กมีปัญหาในแต่ละขั้นของพัฒนาการก็จะมีบุคลิกภาพผิดปกติ

องค์ประกอบที่มีส่วนในพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่ Freud ได้กล่าวไว้ มีดังนี้

1. วุฒิภาวะ หมายถึง ขั้นพัฒนาการตามวัย

2. ความคับข้องใจที่เกิดจากความสมหวังไม่สมหวัง เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก

3. ความคับข้องใจ เนื่องมาจากความขัดแย้งภายใน

4. ความไม่พร้อมของตนเอง ทั้งทางด้านร่างกาย เชาว์ปัญญา การขาดประสบการณ์

5. ความวิตกกังวล เนื่องมาจากความกลัวหรือความไม่กล้าของตน

Freud เชื่อว่า ความคับข้องใจเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาการทางบุคลิกภาพ แต่ต้องมีจำนวนพอเหมาะที่จะช่วยพัฒนา Ego แต่ถ้ามีความคับข้องใจมากเกินไปก็จะเกิดปัญหาทำให้เกิดกลไกในการป้องกันตัว (Defense Mechanism) แบ่งประเภทกลไกการป้องกันตัว ได้แก่

1. การเก็บกด (Repression) หมายถึง การเก็บกดความรู้สึกไม่สบายใจหรือความรู้สึกผิดหวัง ความคับข้องใจไว้ในจิตใต้สำนึก

2. การป้ายความผิดให้แก่ผู้อื่น (Projection) หมายถึง การลดความวิตกกังวล การป้ายความผิดให้แก่ผู้อื่น

3. การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) หมายถึง การปรับตัวโดยการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง โดยให้คำอธิบายที่เป็นที่ยอมรับสำหรับคนอื่น

4. การถดถอย (Regression) หมายถึง การหนีกลับไปอยู่ในสภาพอดีตที่เคยทำให้ตนมีความสุข

5. การแสดงปฏิกิริยาตรงข้ามกับความปรารถนาที่แท้จริง (Reaction Formation) หมายถึง กลไกป้องกันตน โดยการทุ่มเทในการแสดงพฤติกรรมตรงข้ามกับความรู้สึกของตนเองที่ตนเองคิดว่าเป็นสิ่งที่สังคมอาจจะไม่ยอมรับ

6. การสร้างวิมานในอากาศหรือการฝันกลางวัน (Fantasy หรือ Day Dreaming) กลไกป้องกันตัวประเภทนี้เป็นการสร้างจินตนาการหรือมโนภาพเกี่ยวกับสิ่งที่ตนมีความต้องการ แต่เป็นไปไม่ได้

7. การแยกตัว (Isolation) หมายถึง การแยกตนให้พ้นจากสถานการณ์ที่นำความคับข้องใจมาให้ โดยการแยกตนออกไปอยู่ตามลำพัง

8. การหาสิ่งมาแทนที่ (Displacement) เป็นการระบายอารมณ์โกรธหรือคับข้องใจต่อคนหรือสิ่งของที่ไม่ได้เป็นต้นเหตุของความคับข้องใจ

9. การเลียนแบบ (Identification) หมายถึง การปรับตัวโดยการเลียนแบบบุคคลที่ตนนิยมยกย่อง

สรุปได้ว่า ความวิตกกังวลด้านอายุเป็นสิ่งที่มากระทบความรู้สึกของบุคคล ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกที่ไม่มีความสุข ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมสถานการณ์ที่เกิดความวิตกกังวลเนื่องจากอายุที่เพิ่มมากขึ้นนั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

สมคิด บุตรสนม (2550) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะชีวะทางสังคมและระดับจริยธรรมกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสเขตการศึกษา 12 พบว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนระดับจริยธรรมของนักเรียนและความมุ่งหวัง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคต และรายได้ของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน และการศึกษาการสร้างสมการทำนายลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนพบว่าตัวแปรที่ทำนายลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนมี 3 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายลักษณะอนาคตของนักเรียน ได้ร้อยละ 11.82

วัฒนมาศ ปั้นแตง (2550) ศึกษาผลของการรับรู้ความสามารถของตนเองและการกำหนดเป้าหมายที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานในโรงงานผลิตกางเกงยีนส์แห่งหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานในโรงงาน จำนวน 32 คน พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองสูงมีผลต่อการปฏิบัติงานสูง และพนักงานที่มีเป้าหมายในการทำงานมีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น และพบว่า การให้ข้อมูลป้อนกลับโดยการใช้คำชมเชยเป็นวิธีการสร้างแรงจูงใจในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถจูงใจให้พนักงานมีระดับผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นอีกด้วย

วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2550) กล่าวว่า ความวิตกกังวล หมายความว่า คนที่เกิดอาการผิดปกติทางความคิด ทางอารมณ์ของคนเรานั้นเริ่มจากการที่คนเรามีความวิตกกังวลนั่นเอง ถ้ามีความวิตกกังวลไม่มากก็เป็นแรงกระตุ้นให้กระทำอะไรประสบความสำเร็จ แต่ถ้ามีมากจนควบคุมตัวเองไม่อยู่ก็จะเป็นผลร้าย ทำให้ทำอะไรไม่ได้ถึงขั้นที่เป็นโรคซักได้

วัชรี วัฒนพรพรหม (2551) ศึกษาอิทธิพลของรูปแบบในการกำหนดเป้าหมาย และเงินรางวัล ที่มีต่อผลการปฏิบัติงานกลุ่ม และการรับรู้ถึงบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน พบว่า ผลของรูปแบบในการกำหนดเป้าหมายในการทำงานที่มีต่อผลการปฏิบัติงานกลุ่ม โดยการตั้งเป้าหมายกลุ่มเพียงอย่างเดียวนั้นทำให้ผลการปฏิบัติงานกลุ่มสูงขึ้นและสูงกว่าการตั้งเป้าหมาย ส่วนบุคคล ส่วนการตั้งเป้าหมายส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียวทำให้ผลการปฏิบัติงานกลุ่มลดลง

ชนิญาดา รัตนธรรม (2553) ศึกษาลักษณะความวิตกกังวลประจำตัวและวิธีการเผชิญปัญหาของผู้ป่วยโรควิตกกังวลทั่วไปที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านการอยู่อาศัยร่วมกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับวิธีการเผชิญปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างใช้

พรรณนิกา ธิคำ (2555) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการเตรียมตัวศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดลำปาง โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอรุโณทัย จังหวัดลำปาง จำนวน 187 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการเตรียมตัวศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านตนเอง ด้านครอบครัว ด้านระบบการรับเข้า และด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการเตรียมตัวศึกษาต่อของนักเรียน ได้แก่ ด้านระบบการรับเข้ามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ด้านตนเอง และด้านครอบครัว ตามลำดับ

วิลาวัลย์ ภูอาราม (2553) ศึกษาการเปรียบเทียบความวิตกกังวล และพฤติกรรมการเผชิญความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีสัมพันธภาพในกลุ่มเพื่อน และการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันในกลุ่มเพื่อน และการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 760 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดความวิตกกังวล แบบวัดพฤติกรรมการเผชิญความเครียด แบบวัดสัมพันธภาพในกลุ่มเพื่อน และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อในแต่ละด้านตั้งแต่ .20 ถึง .74 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .81 ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพในกลุ่มเพื่อนแตกต่างกัน มีความวิตกกังวลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถติติที่ระดับ .005 โดยนักเรียนที่มีสัมพันธภาพในกลุ่มเพื่อนต่ำ มีความวิตกกังวลสูงกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพในกลุ่มเพื่อนสูง แต่นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีพฤติกรรมการเผชิญความเครียดไม่แตกต่างกัน

คนึงนุช สิงห์นนท์ (2554) ให้ความหมาย ความวิตกกังวล หมายถึง ภาวะอารมณ์ทางลบอย่างหนึ่งที่มีต่อเหตุการณ์ในอนาคตทั้งในด้านที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ พฤติกรรม ความคิดที่ผิดปกติจากเดิมมากน้อยตามระดับการรับรู้ของแต่ละบุคคล ความวิตกกังวลมีทั้งผลดีและผลเสียขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลเลือกใช้วิธีที่เหมาะสม

ทัศนีย์ เกษรศรี (2552) ให้ความหมาย ความวิตกกังวล หมายถึง สภาวะของจิตใจที่ไม่ปกติ มีความตึงเครียดทางอารมณ์ ขาดความมั่นคงปลอดภัย เป็นภาวะที่มีลักษณะคล้ายกับความกลัว ซึ่งส่งผลให้บุคคลเกิดความรู้สึกไม่สบายใจ สับสน เป็นทุกข์และกังวลใจ

บุรียา แดงพันธ์ และคณิต เขียววิชัย (2556) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ ใน ปีการศึกษา 2555 จำนวน 390 คน ซึ่งได้จากการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง

แบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ อยู่ในระดับมาก และการสนับสนุนทางสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจมีเหตุผล ความฉลาดทางอารมณ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการตามลำดับ และสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ ร้อยละ 35.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจมีเหตุผล และ การสนับสนุนทางสังคม ช่วยให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา เนื่องจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้เหตุผล มีส่วนช่วยฝึกให้นักศึกษามีความคิดเป็นเหตุเป็นผล มีความรับผิดชอบ ใช้การพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ในขณะเดียวกันที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม เช่น ความช่วยเหลือต่าง ๆ ก็ช่วยให้นักศึกษาเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ ส่วนปัจจัยภายใน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์ เป็นส่วนที่เกิดขึ้นภายในตัวของนักศึกษาที่ผลักดันความรู้สึกของนักศึกษาให้มีความคิด และมีพฤติกรรมการเผชิญปัญหา แบบมุ่งแก้ปัญหา

บูรฉัตร กริษฐาทิพย์ และกรัณฑรัตน์ บุญช่วยธนาสิทธิ์ (2559) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และแรงสนับสนุนทางสังคมในการเผชิญความเครียด กับพฤติกรรมการเผชิญความเครียด ของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเผชิญความเครียดของพยาบาลที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 67.30 แรงสนับสนุนทางสังคมในการเผชิญความเครียดของพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 54.70 และพบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเผชิญความเครียด และแรงสนับสนุน ทางสังคมในการเผชิญความเครียดโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับพฤติกรรมการเผชิญความเครียดของพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Chang (2001) ศึกษาความแตกต่างในด้านวัฒนธรรมของผู้ที่มองโลกในแง่ดีกับผู้ที่มองโลกในแง่ร้าย และการเผชิญปัญหา พบว่า ชาวอเมริกันเอเชียมีระดับการมองโลก ในแง่ดีน้อยกว่าชาวอเมริกันผิวขาว และมีการหลีกเลี่ยงปัญหา และกลวิธีการหลีกหนีทางสังคมมากกว่าชาวอเมริกาผิวขาว

Jackson, Weiss, Lundquist, & Soderlind (2002) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้ต่อกิจกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมายของผู้ที่มองโลกในแง่ดี และผู้ที่มองโลกในแง่ร้าย: การวิเคราะห์โครงสร้างส่วนบุคคล โดยผู้ที่ได้ทดสอบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี และโครงการส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในชุมชน และอาสาสมัครชุมชนจำนวน 325 คน ได้กรอกแบบสอบถามในการวิเคราะห์

โครงการส่วนบุคคล โดยผู้ที่มุ่งเป้าหมายเฉพาะส่วนบุคคล ในปัจจุบันด้าน PPA สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการมีเป้าหมายทางด้านเอกลักษณ์ทางบวก และความสามารถในการควบคุม ในด้านปัจจัยการรับรู้ที่สะท้อนให้เห็นความตึงเครียดมีคะแนนต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญกว่ากลุ่มตัวอย่างคะแนนระดับการมองโลกในแง่ดีในระดับต่ำ หลังจากที่มีความสามารถในการควบคุมของตัวแปรด้านอายุและการศึกษาที่มีต่อการมองโลกในแง่ดีแล้ว ปัจจัยด้านการรับรู้ที่มีต่อความตึงเครียดและความสามารถในการควบคุม ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการทำนายการมองโลกในแง่ดี จากการรายงานด้วยตนเองทั้งในกลุ่มตัวอย่างแรก และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เปรียบเทียบความเที่ยงตรง ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มองโลกในแง่ดีในระดับสูงมีความแตกต่างไปจากบุคคลที่มองโลกในแง่ดีระดับต่ำในการรับรู้เกี่ยวกับเป้าหมายเฉพาะ จากมุมมองด้านความคาดหวังโดยรวม ความแตกต่างแต่ละด้านส่งผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรมของบุคคล และอาจมีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ทางด้านการเรียนรู้เกี่ยวกับการไร้ความสามารถ

สรุปได้ว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคล ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ 1) การกำหนดเป้าหมายในอนาคต 2) การวางเป้าหมายที่เหมาะสม 3) การมองโลกในแง่ดี 4) การรับรู้ความสามารถของตนเอง และ 5) ความวิตกกังวลด้านอายุ

โดยการกำหนดเป้าหมายในอนาคต เป็นการตั้งเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต เตรียมตัวเพื่อรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เป้าหมายมีลักษณะ ดังนี้ 1) เป้าหมายจะต้องเฉพาะเจาะจง 2) เป้าหมายควรต้องมีความยาก และ 3) เป้าหมายต้องเป็นที่ยอมรับ

การวางเป้าหมายที่เหมาะสม เป็นการวางเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ โดยพยายามที่จะบรรลุผลสำเร็จ มีการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย กำหนดเกณฑ์ในการแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เกิดความพยายามที่จะมีพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมาย

การมองโลกในแง่ดี เป็นลักษณะบุคคลที่มีทัศนคติที่ดีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง โดยรับรู้ว่าสถานการณ์ที่ดีที่เกิดขึ้น เกิดจากการกระทำของตนเอง และเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และนำไปสู่สถานการณ์ที่ดีอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นตามมาด้วย องค์ประกอบของการมองโลกในแง่ดี มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) มิติสาเหตุ 2) มิติความสม่ำเสมอ และ 3) มิติการแผ่ขยาย

การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นความเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถเพียงพอที่จะจัดการกับปัญหา และจากทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง สรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่แสดงพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง ประกอบด้วย ประสบการณ์ในการทำงานของบุคคล การเห็นตัวอย่างจากผู้อื่น การได้รับการพูดชักจูงจากผู้ที่มีอิทธิพลต่อตัวบุคคล ระดับการตื่นตัวของอารมณ์ของบุคคลที่แสดงออกทางร่างกาย และความเป็นอิสระในการทำงานและการตัดสินใจ โดยบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะมีความพยายามใน

การทำงานที่มีความท้าทายสูงกว่าบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ เนื่องจากมีการคาดหวังถึงความสำเร็จของตน มีความมุ่งมั่นทำสิ่งต่าง ๆ ให้ได้ตามเป้าหมาย แม้ว่าจะมีอุปสรรคขัดขวาง ก็มีผลงานที่ประสบความสำเร็จอยู่เสมอ ส่วนบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำมักจะมีการคาดว่าตนจะล้มเหลว จึงทำให้ผลงานไม่ประสบความสำเร็จ การพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง มี 4 วิธี คือ 1) ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ 2) โดยการใช้ตัวแบบ (Modeling) 3) การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) และ 4) การกระตุ้นทางอารมณ์

ความวิตกกังวล เป็นภาวะอารมณ์ทางลบมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ พฤติกรรม ซึ่งถ้าเป็นความวิตกกังวลด้านอายุที่เพิ่มมากขึ้น ความวิตกกังวลจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเงิน สุขภาพ ภาพลักษณ์ สังคม จากทฤษฎีความวิตกกังวลของนักวิชาการ สรุปได้ว่า ความวิตกกังวลต่อสิ่งเร้าที่รุนแรงจนบุคคลไม่รู้จะจัดการอย่างไร เป็นสิ่งเตือนให้รู้ว่าถ้าไม่หาวิธีที่ถูกต้องเหมาะสมแก้ปัญหาแล้วจะทำให้เกิดภาวะตึงเครียดขึ้นส่งผลให้สุขภาพจิตเสียไป สามารถจัดประเภทความวิตกกังวลได้ ดังนี้ 1) ความวิตกกังวลเกี่ยวกับตนเองเกี่ยวกับปมด้อยต่าง ๆ 2) ความวิตกกังวลเกี่ยวกับหน้าที่การงาน 3) ความวิตกกังวลทางสังคม 4) ความวิตกกังวลด้านอายุ ความวิตกกังวลด้านอายุจึงหมายถึงความรู้สึกไม่สบายใจที่เกิดขึ้นจากการมีอายุเพิ่มมากขึ้น ทั้งในเรื่องการเงิน สุขภาพ ภาพลักษณ์ สังคม ความสามารถที่เคยมี การช่วยเหลือตนเอง และสิ่งไม่ดีที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยความวิตกกังวลทำให้มีผลต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของคนเรามาก ทำให้ความวิตกกลายเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการดำรงชีวิตไม่ว่าจะเป็นการเรียน การทำงาน หรือเรื่องส่วนตัว โดยเฉพาะความวิตกกังวลด้านอายุเป็นสิ่งที่มากระทบความรู้สึกของบุคคล ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกที่ไม่มีความสุข ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมสถานการณ์ที่เกิดความวิตกกังวลเนื่องจากอายุที่เพิ่มมากขึ้น

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เป็นการทำนายตัวแปร (Criterion Variable) หรือตัวแปรตาม (Dependent Variable) จากความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงของชุดตัวแปรทำนาย (Predictor Variables) หรือตัวแปรต้น (Independent Variables) หรือตัวแปรสาเหตุ (Causal Variables) หรือตัวแปรอธิบาย (Explanatory Variables) ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป

จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณที่สำคัญ คือ การสร้างสมการเชิงเส้น (เส้นตรง) เพื่อทำนายตัวแปรเกณฑ์ (ตัวแปรตาม) โดยใช้กลุ่มตัวแปรทำนาย (ตัวแปรต้น) รวมทั้งมีการวิเคราะห์ตัวแปรทำนายที่สามารถทำนายตัวแปรเกณฑ์ที่ดีที่สุด นั่นคือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณมีจุดมุ่งหมายเพื่อการทำนายตัวแปรเกณฑ์ให้ได้แม่นยำที่สุด

การวิเคราะห์การถดถอยเป็นวิธีการทางสถิติที่มีประโยชน์ในการศึกษาปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสังคมอย่างมาก ทำให้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ และทำนายผลลัพธ์ของปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ ส่วนเรื่องประเภทของข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์และข้อตกลงเบื้องต้นเช่นเดียวกับเรื่องสหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

ลักษณะของข้อมูล

ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ตัวแปรทำนาย (ตัวแปรต้น) ตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไป และตัวแปรเกณฑ์ (ตัวแปรตาม) จำนวน 1 ตัวแปร ลักษณะของข้อมูลของตัวแปรทำนายจะวัดในระดับมาตราอันตรภาคขึ้นไป หรือตัวแปรทวิ (0, 1) หรือ ตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ส่วนตัวแปรเกณฑ์หรือตัวแปรตามวัดในระดับมาตรอันตรภาคขึ้นไปเช่นเดียวกัน

ประเภทของข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์

การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ค่า r) ต้องมีการวัดลักษณะของหน่วยตัวอย่างแต่ละตัวอย่าง อย่างน้อย 2 ครั้ง โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่าค่าหรือคะแนนที่วัดได้ทั้ง 2 ครั้ง ต้องอยู่ในมาตราอันตรภาค (Interval Scale) มาตราอันดับ (Ordinal Scale) หรือคะแนนที่แปลงมาจากตัวแปรจัดประเภท (Categorical Variables)

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนของประชากรที่ต้องการสรุปอ้างอิงผลการวิเคราะห์ไปถึง
2. ตัวแปรแต่ละตัวที่จะนำมาหาความสัมพันธ์กัน ต้องมีการแจกแจงปกติ (Normal Distribution) กล่าวคือ ลักษณะการแจกแจงของค่าจากตัวแปรแต่ละตัวต้องใกล้เคียงกับเส้นโค้งปกติ (Normal Curve)
3. การแปรค่าของตัวแปรเกณฑ์ (Y) ในทุก ๆ ค่าของตัวแปรทำนาย (X) ต้องมีค่าเท่า ๆ กัน (Homoscedasticity)
4. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย (X) กับตัวแปรเกณฑ์ (Y) ต้องมีลักษณะเป็นเส้นตรง (Linear) เมื่อนำแต่ละค่าของตัวแปรทำนาย (X) กับตัวแปรเกณฑ์ (Y) ไปเขียนเป็นเส้นกราฟ เส้นกราฟควรมีแนวโน้มเป็นเส้นตรง จุดต่าง ๆ ไม่กระจายออกไปนอกแนวเส้นตรง แต่กระจัดกระจายไปรอบ ๆ แนวเส้นตรง

การวิเคราะห์สถิติ

การถดถอยพหุคูณเป็นเทคนิคทางสถิติ ผู้วิเคราะห์ควรใช้อัตราส่วนระหว่างตัวแปรทำนายต่อจำนวนหน่วยตัวอย่างให้เหมาะสม (Linderman, Merenda, & Gold, 1980) กล่าวว่า การประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของตัวแปรทำนาย 1 ตัว ควรกำหนดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 หน่วย เพื่อให้ได้สมการทำนายที่เสถียรหรือเชื่อถือได้

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณใช้หลักการเรื่องความแปรปรวนที่แท้จริง (True Variance) กับความแปรปรวนจากความคลาดเคลื่อน (Error Variance) ถ้าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (*R*) มีค่าสูงผิดปกติ อาจเกิดความแปรปรวนจากความคลาดเคลื่อนที่ค่าสูงก็ได้ ในกรณีนี้ควรใช้ค่า R^2 ปรับแก้ (*Adjusted* R^2) เพื่อให้ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายใกล้เคียงกับความเป็นจริง หรืออาจจะวิเคราะห์ค่า R^2 จากกลุ่มตัวอย่างอีกหนึ่งกลุ่มที่เรียกว่า การตรวจสอบค่า R^2 ข้ามกลุ่ม (Cross Validation) เพื่อนำค่า R^2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน จุดอ่อนที่สำคัญของการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณก็คือ การใส่ตัวแปรทำนายเข้าไปในสมการถดถอยพหุคูณมากเกินไป ดังนั้น ผู้วิเคราะห์ต้องคัดเลือกตัวแปรทำนายแต่ละตัวเข้าไปในสมการถดถอยพหุคูณอย่างมีเหตุมีผลและมีหลักฐาน

ขั้นตอนการวิเคราะห์

1. พิจารณาว่าตัวแปรทำนายใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์
2. สร้างสมการหรือตัวแบบจำลอง (Model of Analysis) โดยทั่วไปจะเป็นตามสมการดังนี้

$$Y = B_0 + b_1X_1 + b_2X_2 + \cdots + b_nX_n + e$$

3. ใช้ One-Way ANOVA ตรวจสอบความสัมพันธ์ โดยตั้งสมมติฐาน ดังนี้

H_0 : ตัวแปรตามไม่ขึ้นต่อตัวแปรอิสระทั้งหมด

H_1 : ตัวแปรตามขึ้นกับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร

4. หากพบว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ให้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระครั้งละ 1 ตัวแปร โดยการตั้งสมมติฐานดังนี้

$H_0 : b_i = 0$

$H_1 : b_i \neq 0$

ใช้ R^2 หรือ *Adjusted* R^2 ในการศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ซึ่งหากค่า R^2 หรือ *Adjusted* R^2 มีค่าใกล้ 1 หมายความว่า ตัวแปรอิสระนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมาก แต่หาก R^2 หรือ *Adjusted* R^2 มีค่าใกล้ 0 หมายความว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามหรือมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามน้อยมาก

สมการถดถอยพหุคูณ

สมการถดถอยพหุคูณเป็นสมการเชิงเส้นตรงที่สร้างขึ้นจากค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างชุดของตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์หนึ่งตัว (Glass, Hopkins, & Jakubiec, 1996, pp. 851-863) ดังนี้

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ (Raw Score Multiple Regression Equation)

$$\hat{Y}_i = a + b_1 X_{1i} + b_2 X_{2i} + \cdots + b_n X_{ni}$$

เมื่อ $\hat{Y}_i$ เป็น คะแนนตัวแปรเกณฑ์ที่ทำนายได้

a เป็น ค่าคงที่ (ค่าของตัวแปรเกณฑ์ (Y) เมื่อตัวแปรทำนาย (X) เป็น 0)

$b_1, b_2, .., b_m$ เป็น สัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนดิบ (b-weights) หรือค่าการเปลี่ยนแปลงของ $\hat{Y}_i$ เมื่อ X_i เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย โดยควบคุมตัวแปรทำนายอื่น ๆ ที่อยู่ในสมการแล้ว

$X_{1i}, X_{2i}, ., X_{mi}$ เป็น คะแนนของตัวทำนายตัวที่ 1, 2, ..., n

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Multiple Regression Equation)

$$\hat{Z}_{yi} = \hat{\beta}_1 Z_{1i} + \hat{\beta}_2 Z_{2i} + ... + \hat{\beta}_n Z_{ni}$$

เมื่อ $\hat{Z}_{yi}$ เป็น คะแนนมาตรฐานของตัวแปรเกณฑ์ที่ทำนายได้

$\hat{\beta}_1 + \hat{\beta}_2 + ... + \hat{\beta}_n$ เป็น สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Bata Weight) ค่าการเปลี่ยนแปลงของในหน่วยมาตรฐาน เมื่อเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย โดยควบคุมตัวแปรทำนายอื่น ๆ ที่อยู่ในสมการแล้ว

$Z_{1i} + Z_{2i} + ... + Z_{ni}$ เป็น คะแนนมาตรฐาน (Standard Z-score) ของตัวทำนายตัวที่ 1, 2, ..., n

การทดสอบนัยสำคัญ

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงอย่างง่าย ทำการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว (ค่า r) และค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) โดยทดสอบนัยสำคัญของตัวแปรทำนายแต่ละตัว และทดสอบนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณและค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรทำนายแต่ละตัวบนตัวแปรเกณฑ์ (b-weight) การทดสอบนัยสำคัญของค่า b-weight ทำให้ทราบว่าตัวแปรทำนายแต่ละตัวสามารถอธิบายสัดส่วนของความแปรปรวนในตัวแปรเกณฑ์ได้หรือไม่ ใช้การแจกแจงเอฟ (F-distribution) ทดสอบนัยสำคัญของ

ค่า R^2 และใช้การแจกแจงเอฟหรือการแจกแจงที (T-distribution) ทดสอบนัยสำคัญของค่า b-weight แต่ละตัวในกรณีที่ทดสอบนัยสำคัญของค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) ที่เปลี่ยนแปลงระหว่างสมการการถดถอยพหุคูณตั้งต้นกับสมการการถดถอยพหุคูณที่ปรับใหม่ โดยใช้สถิติ F-ratio ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2010, p. 129)

$$F = \frac{R^2 / p}{(1 - R^2)/(n - p - 1)}$$

เมื่อ F แทน สถิติทดสอบเอฟ

R^2 แทน สัมประสิทธิ์การทำนายของสมการการถดถอยพหุคูณ

p แทน จำนวนตัวแปรทำนาย

n แทน จำนวนตัวอย่าง (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)

การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) ที่เปลี่ยนแปลงระหว่างสมการการถดถอยพหุคูณตั้งต้นกับสมการการถดถอยพหุคูณที่ปรับปรุงใหม่ โดยใช้สถิติ F-ratio ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2010, p. 129)

$$F = \frac{(R_F^2 - R_R^2)/(p_1 - p_2)}{(1 - R_F^2)/(n - p_1 - 1)}$$

เมื่อ F แทน สถิติทดสอบเอฟ

R_F^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของสมการการถดถอยพหุคูณตั้งต้น (กลุ่มตัวแปรทำนาย p_1)

R_R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของสมการการถดถอยพหุคูณที่ปรับใหม่ (กลุ่มตัวแปรทำนาย p_2)

p_1 แทน จำนวนตัวแปรทำนายของสมการถดถอยพหุคูณตั้งต้น

p_2 แทน จำนวนตัวแปรทำนายของสมการถดถอยพหุคูณที่ปรับใหม่

n แทน จำนวนตัวอย่าง (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)

วิเคราะห์ค่าสถิติสัมประสิทธิ์การทำนายที่ปรับแก้ โดยใช้สูตร ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2010, p. 127)

$$R^2_{Adj} = R^2 - \frac{p}{(n - p_1 - 1)}(1 - R^2)$$

เมื่อ R^2_{Adj} แทน ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่ปรับแก้

R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของสมการถดถอยพหุคูณ

n แทน จำนวนตัวอย่าง (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)

p แทน จำนวนตัวแปรทำนายในสมการการถดถอยพหุคูณ

การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมการถดถอยกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์การทำนาย (Multiple Correlation and Coefficients of Determination) เป็นค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์การทำนายสำหรับตัวแปรทำนายได้แยกทีละตัวและรวมทุกตัว รวมทั้งสัมประสิทธิ์การทำนายของสมการโครงสร้างด้วย ควรมีค่าสูงสุดไม่เกิน 1.00 และค่าที่สูง แสดงว่า โมเดลมีความตรง

2. ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Measures) เป็นค่าสถิติที่จะตรวจสอบความตรงในภาพรวมทั้งหมดของโมเดล และยังสามารถเปรียบเทียบระหว่างโมเดลว่าโมเดลใดจะมีความสอดคล้องกันข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่ากัน กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

2.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ ไม่มีนัยสำคัญ (p >.05) ดัชนี GFI, AGFI มีค่ามากกว่า .90 ดัชนี CFI มีค่ามากกว่า .95 ดัชนี Standardized RMR มีค่าต่ำกว่า .08 และดัชนี RMSEA มีค่าต่ำกว่า .06 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.2 ค่าสถิติไค-สแควร์ มีนัยสำคัญ ($p \leq .05$) แต่ค่าอัตราส่วน ไค-สแควร์สัมพัทธ์น้อยกว่า 3.00 ดัชนี GFI, AGFI มีค่ามากกว่า .90 ดัชนี CFI มีค่ามากกว่า .95 ดัชนี Standardized RMR มีค่าต่ำกว่า .08 และดัชนี RMSEA มีค่าต่ำกว่า .06 ถือว่า โมเดลทางทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นารี ถือกสถิตย์, 2553, หน้า 48)

การคำนวณขนาดอิทธิพล (Effect Size) ของค่าสัมประสิทธิ์ทำนายที่ปรับแก้ (R^2_{Adj}) โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2010, p. 128)

$$ES = R^2_{Adj} - [p(n-1)]$$

เมื่อ ES แทน ขนาดอิทธิพล

R^2_{Adj} แทน ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่ปรับแก้

p แทน จำนวนตัวแปรทำนายในสมการการถดถอยพหุคูณ

n แทน จำนวนตัวอย่าง (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)

เกณฑ์การแปลความหมาย *ES* (Roshow & Rosenthal, 2003)

ค่าขนาดอิทธิพล เท่ากับ .00 – .20 แสดงว่า ขนาดของความสัมพันธ์น้อย

ค่าขนาดอิทธิพล เท่ากับ .21 – .50 แสดงว่า ขนาดของความสัมพันธ์ปานกลาง

ค่าขนาดอิทธิพล เท่ากับ .51 – .80 แสดงว่า ขนาดของความสัมพันธ์มาก

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณมีจุดมุ่งหมายเพื่อการทำนายตัวแปรเกณฑ์ให้ได้แม่นยำที่สุด มีประโยชน์ในการศึกษาปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสังคมอย่างมาก ทำให้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ และทำนายผลลัพธ์ของปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ในสังคม ดังนั้น การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณจึงเป็นสถิติที่เหมาะสมกับงานวิจัยความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ผู้วิจัยได้สรุปตารางสังเคราะห์ตัวแปรในการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่สนับสนุน

ตัวแปร	แนวคิดและทฤษฎี	งานวิจัย
กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก	Aspinwall and Taylor (1997) Greenglass (2004) Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008)	Cooper, Paterson, Stadler, and Saks (2014) Greenglass and Fiksenbaum (2009) Greenglass and Burke (2000) Hakanen et al., (2006) Hetty (2002) Schwarzer and Taubert (2002) Stoeber et al., (2008) วิภาวรรณ ตั้งฐานทรัพย์ (2552) จริญญา เปรมเปรื่องเวส (2550)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปร	แนวคิดและทฤษฎี	งานวิจัย
ความแตกต่างระหว่างบุคคล	Gagne (1965) Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008)	เอกอนันต์ เสนาธิบดี (2551)
การวางเป้าหมายที่เหมาะสม	Locke, Shaw, and Latham (1981) Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008)	Bandura (1986) Bouffard et al., (1995) Barron & Kozlowski (2001)
การมองโลกในแง่ดี	Bandura (1986) Lopez (2002) Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008)	Carver, Scheier, and Quoted (2001) Chang (2001, pp. 332-345) Cited in Gillham et al., (2001) Jackson et. al., (2002) Selig man (2002) Peterson and Chang (2003) MacDonald (2004) Luthans (2005) Seligman (2006) ปนัดดา มหิทธานุภาพ (2555) ขจรศรี แสนปัญญา (2553)
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	Bandura (1986) Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008)	Baron and Greenberg (2000) Gibson, Ivancevich, and Donnelly (2000) Kreither and Kinicki (2001) พรพิศ พาริยะชาติ (2550) วัฒนมาศ ปั้นแตง (2550) ศุภนุช สุดวิไล (2550) บุรียา แดงพันธ์ (2556) บูรฉัตร กริษฐาทิพย์ (2559)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปร	แนวคิดและทฤษฎี	งานวิจัย
ความวิตกกังวลด้านอายุ	Bandura (1986) Freud Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) Psychoanalysis Theory Spence's Theory Yale's Theory	วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2550) ประยุทธ ไทยธานี (2552) ชนิญาดา รัตนธรรม (2553) พรรณนิภา ธิคำ (2553) วิลาวัลย์ ภูอาราม (2553) เกสร ปัญญาใส (2553) วิชัย ลิขิตพรรักษ์ (2554) คนึงนุช สิงห์นนท์ (2555) ทัศนีย์ เกษรศรี (2555) วิมล กาญจนศร (2558)

จากแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหล่านี้ บางตัวแปรมีความสัมพันธ์กับความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก และบางตัวแปรมีความสัมพันธ์กับความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีความสัมพันธ์เชิงลบกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่เก็บข้อมูลจากครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และสร้างสมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล การออกแบบการพัฒนาเครื่องมือ (Instrument-development Design) และผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอวิธีการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล กับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดังนี้

1. การรวบรวมแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การพัฒนาเครื่องมือการวิจัย
3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 การสร้างสมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนี้

1. การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ
2. การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยตามแนวคิดวิธีการออกแบบการวิจัยของ Edmonds and Kennedy (2017, p. 133) ซึ่งมีรายละเอียดการนำเสนอดังภาพที่ 6

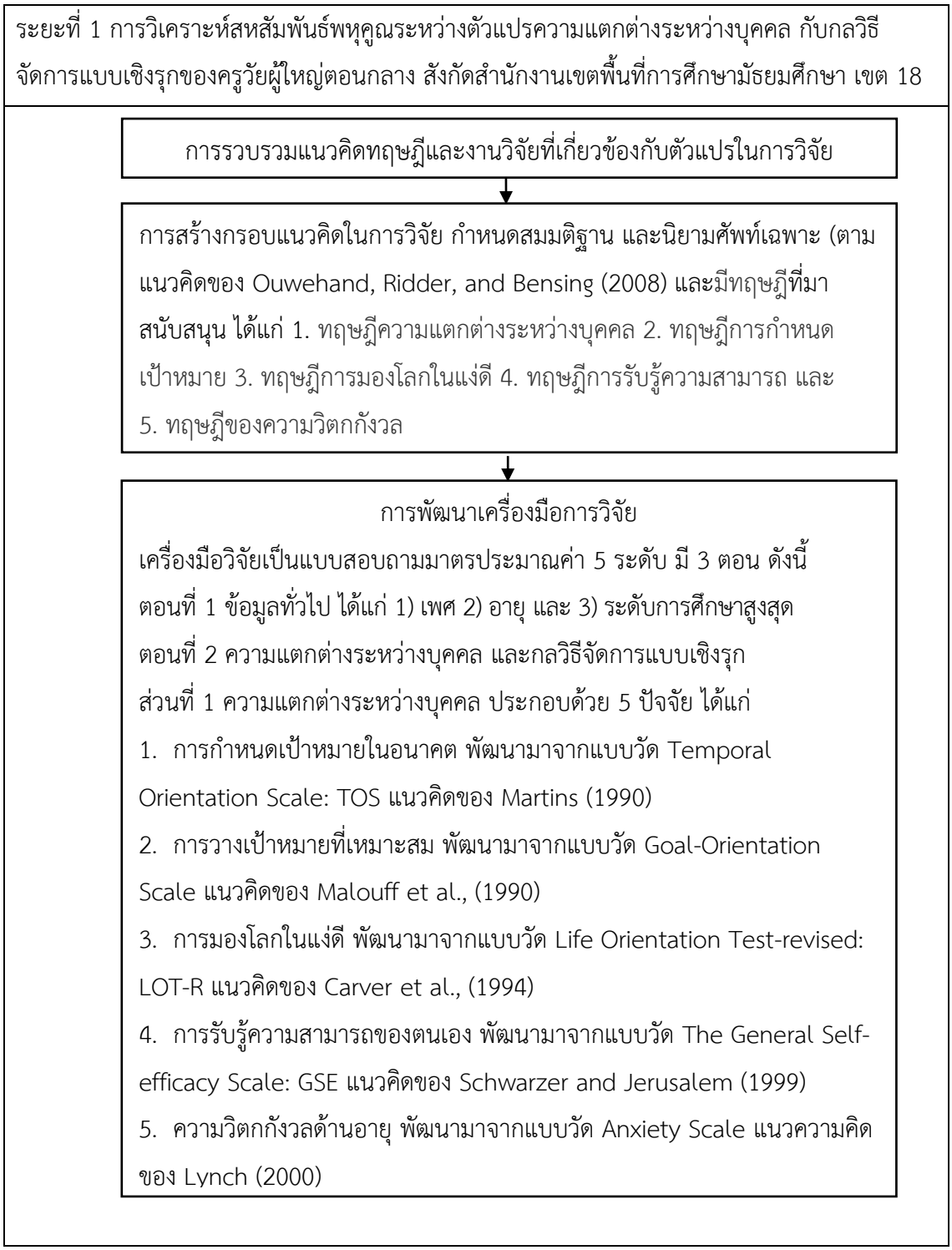

ภาพที่ 6 ขั้นตอนการศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

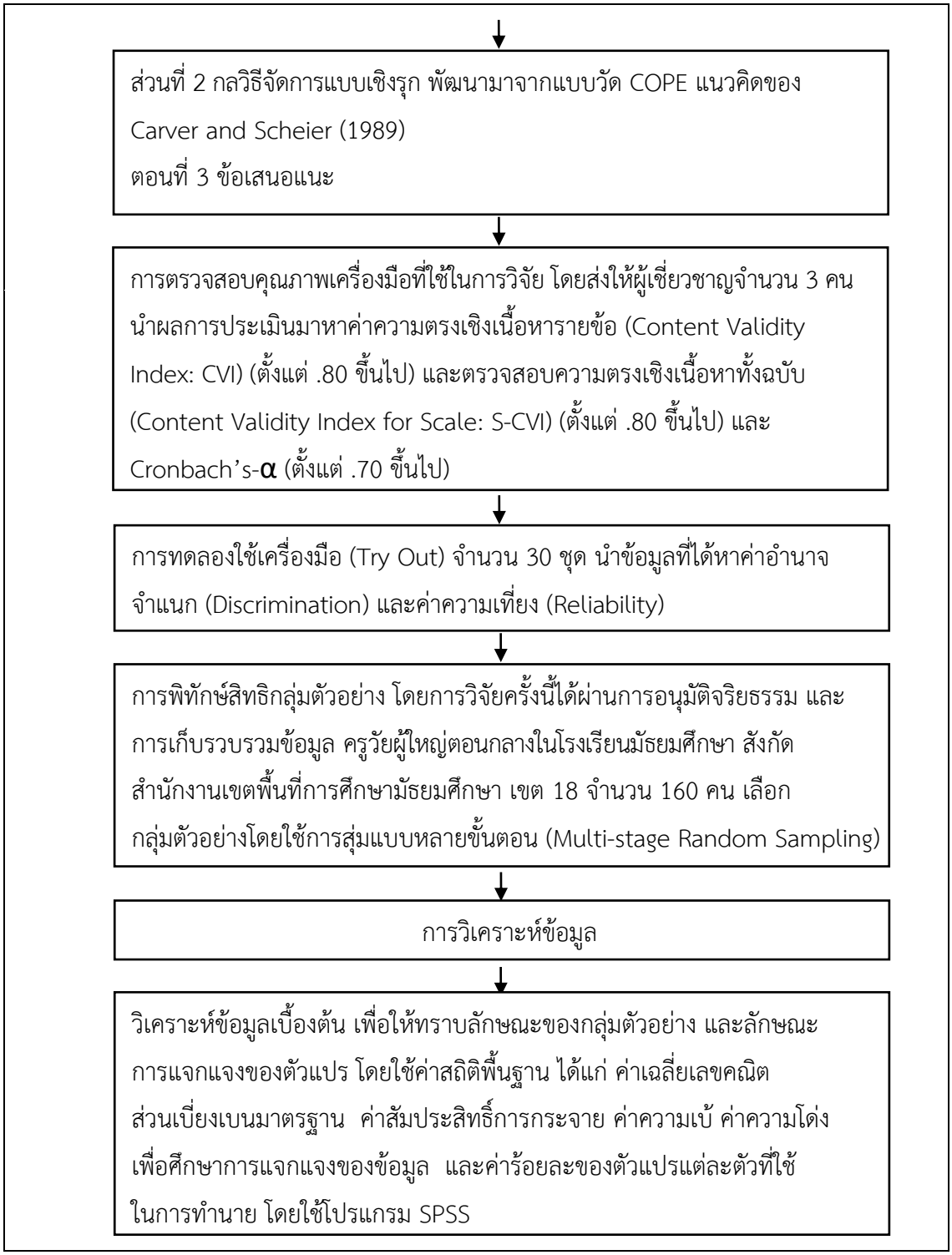
ส่วนที่ 2 กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก พัฒนามาจากแบบวัด COPE แนวคิดของ Carver and Scheier (1989)
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน นำผลการประเมินมาหาค่าความตรงเชิงเนื้อหารายข้อ (Content Validity Index: CVI) (ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป) และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (Content Validity Index for Scale: S-CVI) (ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป) และ Cronbach's-α (ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป)
การทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) จำนวน 30 ชุด นำข้อมูลที่ได้หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเที่ยง (Reliability)
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการอนุมัติจริยธรรม และการเก็บรวบรวมข้อมูล ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 160 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)
การวิเคราะห์ข้อมูล
วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการแจกแจงของตัวแปร โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง เพื่อศึกษาการแจกแจงของข้อมูล และค่าร้อยละของตัวแปรแต่ละตัวที่ใช้ในการทำนาย โดยใช้โปรแกรม SPSS

ภาพที่ 6 (ต่อ)

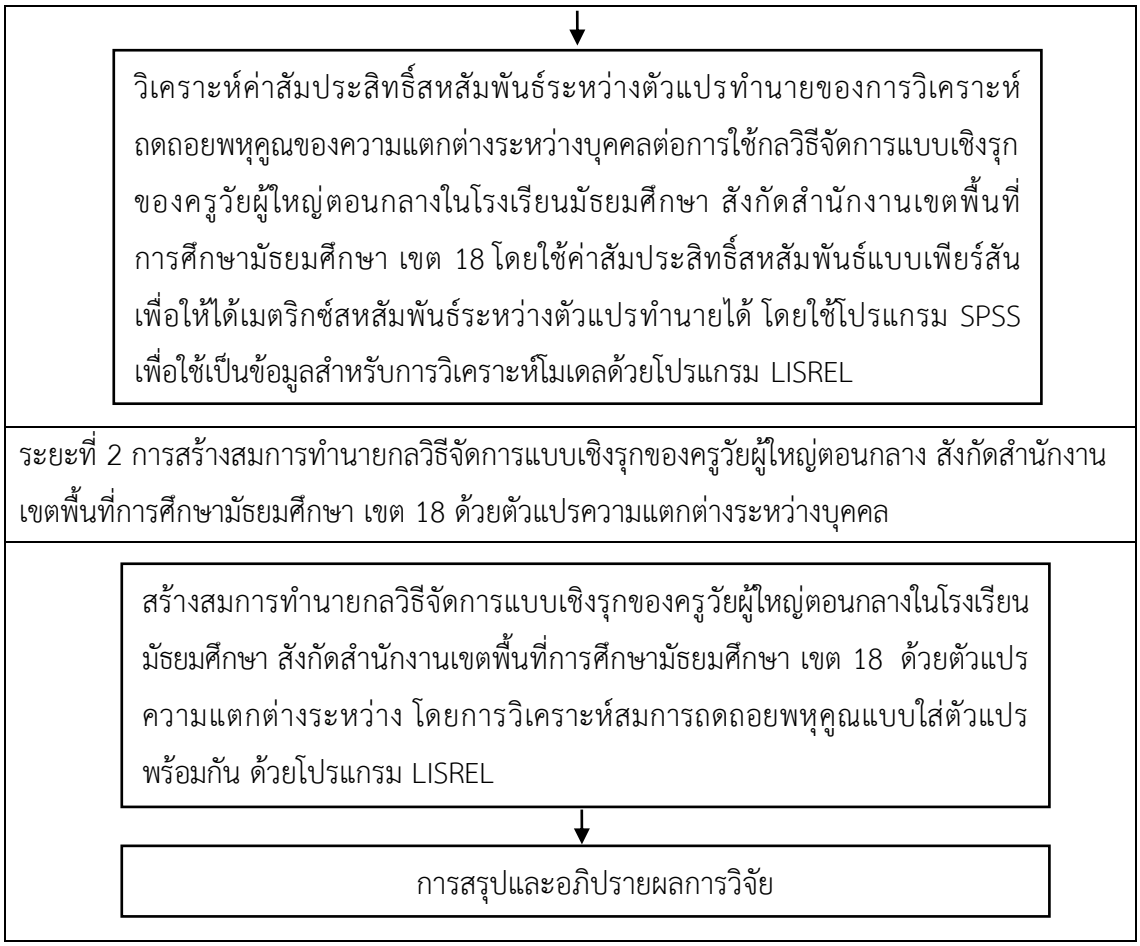

ภาพที่ 6 (ต่อ)

จากภาพที่ 6 ขั้นตอนการออกแบบการวิจัยความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคลกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

การรวบรวมแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Evidence) โดยศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลที่

ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง วิเคราะห์ตัวแปร และทำตารางสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่สนับสนุน เพื่อนำไปสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยตามสมมติฐาน รวมทั้งกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่สามารถวัดค่าได้ ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ของ Ouwehand, Ridder and Bensing (2008) ที่กล่าวว่า ถ้าบุคคลเริ่มต้นด้วยสุขภาพที่ดีจะส่งผลต่อสัมพันธภาพทางสังคมที่ดี และมีสถานะทางการเงินที่มั่นคง มีส่วนสำคัญมากต่อวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง ซึ่งหากบุคคลในวัยดังกล่าวมีกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก บุคคลนั้นจะมีการตรวจสอบหาอุปสรรคและหาแนวทางป้องกันอุปสรรคที่มีต่อเป้าหมายที่ตนเองเป็นผู้กำหนด

2. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่กล่าวว่า บุคคลมีความแตกต่างกันหลายประการ เช่น บุคลิกภาพ ทัศนคติ สติปัญญา และความสนใจ ความแตกต่างนี้ยังขึ้นอยู่กับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมทำให้มีพฤติกรรมการสื่อสารและการเลือกเปิดรับสารที่แตกต่างกัน และตามแนวคิดของ Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) กล่าวว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ 1) การกำหนดเป้าหมายในอนาคต 2) การวางเป้าหมายที่เหมาะสม 3) การมองโลกในแง่ดี 4) การรับรู้ความสามารถของตนเอง และ 5) ความวิตกกังวลด้านอายุ

3. ทฤษฎีการมองโลกในแง่ดี ที่กล่าวว่า การมองโลกในแง่ดีเป็นลักษณะการระบุเหตุผลเกี่ยวกับสาเหตุของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลในทางที่ดี

4. ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ที่กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองเกิดจากบุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่แสดงพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

5. ทฤษฎีความวิตกกังวล ที่กล่าวว่า ความวิตกกังวล เป็นแรงขับที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน คนจึงมีความวิตกกังวลต่อสิ่งเร้าที่รุนแรงจนบุคคลไม่รู้จะจัดการอย่างไร เป็นสิ่งเตือนให้รู้ว่าถ้าไม่หาวิธีที่ถูกต้องเหมาะสมแก้ปัญหาแล้วจะทำให้เกิดภาวะตึงเครียดขึ้นส่งผลให้สุขภาพจิต

การพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เมื่อได้กรอบแนวคิดในการวิจัยตามสมมติฐาน ผู้วิจัยได้นำตัวแปรที่เกี่ยวข้องไปสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ และเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. กำหนดตัวแปรในการศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรในการวิจัย ดังนี้

1.1 ตัวแปรทำนาย จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่

1.1.1 การกำหนดเป้าหมายในอนาคต

1.1.2 การวางเป้าหมายที่เหมาะสม

1.1.3 การมองโลกในแง่ดี

1.1.4 การรับรู้ความสามารถของตนเอง

1.1.5 ความวิตกกังวลด้านอายุ

1.2 ตัวแปรเกณฑ์ จำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ ดำเนินการศึกษาการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกกับอุปสรรคที่เริ่มก่อตัวเป็นปัญหาในอนาคต 3 ด้าน ได้แก่

1.2.1 ด้านสุขภาพส่วนตน

1.2.2 ด้านสัมพันธภาพทางสังคม

1.2.3 ด้านสถานะทางการเงิน

2. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อได้กำหนดกรอบแนวคิดจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตามสมมติฐาน จากนั้นผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ และสร้างข้อความ โดยยึดแนวทางตามแนวคิด ทฤษฎี และข้อคำถามที่เคยมีผู้พัฒนาขึ้น นำมาสร้างข้อคำถามให้สอดคล้อง และครอบคลุมกับนิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งรายละเอียดของการพัฒนาและสร้างเครื่องมือ มีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของครู สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของครู จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ และ 3) ระดับการศึกษาสูงสุด มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล และกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) รวมจำนวน 73 ข้อ ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) จำนวน 45 ข้อ ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่

1. การกำหนดเป้าหมายในอนาคต (Future Temporal Orientation) เป็นข้อคำถามที่พัฒนามาจากแบบวัด Temporal Orientation Scale: TOS แนวคิดของ Martins (1999, p. 88) จำนวน 11 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม ดังนี้

1.1 ฉันใช้เวลานานกับการคิดเรื่องอนาคต

1.2 ฉันชอบมองหาโอกาสที่จะมีความสุขในอนาคต

1.3 ฉันเตรียมความพร้อมเพื่อเผชิญกับความท้าทายในอนาคต

- ฯลฯ

2. การวางเป้าหมายที่เหมาะสม (Goal Orientation) เป็นข้อคำถามที่พัฒนามาจากแบบวัด Goal-orientation Scale แนวคิดของ Malouff et al., (1990) จำนวน 9 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม ดังนี้

2.1 ฉันจะพิจารณาผลที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาวก่อนตัดสินใจลงมือทำเรื่องสำคัญ

2.2 ฉันวางแผนสำหรับสิ่งที่ต้องทำต่อไปเสมอ

2.3 ฉันไม่วางแผนการทำงานระยะยาว

- ฯลฯ

3. การมองโลกในแง่ดี (Dispositional Optimism) เป็นข้อคำถามที่พัฒนามาจากแบบวัด Life Orientation Test-revised: LOT-R แนวคิดของ Carver and Scheier (2001) จำนวน 6 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม ดังนี้

3.1 ฉันผ่อนคลายได้ง่าย แม้อยู่ในสถานการณตึงเครียด

3.2 ฉันเชื่อว่าจะมีสิ่งดี ๆ เกิดขึ้นกับฉัน

3.3 ฉันคิดว่าในชีวิตที่ผ่านมามีสิ่งที่ดีเกิดขึ้นกับฉันมากกว่าสิ่งไม่ดี

- ฯลฯ

4. การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) เป็นข้อคำถามที่พัฒนามาจากแบบวัด The General Self-efficacy Scale: GSE แนวคิดของ Schwarzer and Jerusalem (2002) จำนวน 9 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม ดังนี้

4.1 ฉันสามารถจัดการกับปัญหาที่ยุ่งยากได้เสมอ ถ้าฉันพยายามมากพอ

4.2 เมื่อฉันต้องเผชิญปัญหา ฉันสามารถคิดหาทางออกได้หลากหลาย

4.3 เมื่อมีเรื่องใด ๆ ผ่านมาในชีวิตฉัน ฉันสามารถจัดการได้เสมอ

- ฯลฯ

5. ความวิตกกังวลด้านอายุ (Aging Anxiety) เป็นข้อคำถามที่พัฒนามาจากแบบวัด Anxiety Scale แนวความคิดของ Lynch (2000) จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม ดังนี้

5.1 ฉันรู้สึกกังวลเมื่อส่องกระจกแล้วเห็นริ้วรอยและเส้นผมเป็นสีเทา

5.2 ฉันรู้สึกกังวลว่าจะไม่มีใครสนใจฉันเมื่อฉันอายุมากขึ้น

5.3 ฉันกังวลว่าถ้าอายุมากกว่านี้ ฉันจะช่วยเหลือตัวเองได้ลดลง

- ฯลฯ

ส่วนที่ 2 กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก (Proactive Coping)) เป็นข้อคำถามของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ที่พัฒนามาจากแบบวัด COPE แนวคิดของ Carver, Scheier, & Weintraub (1989) จำนวน 28 ข้อ เพื่อวัดรูปแบบการจัดการปัญหาของบุคคลต่อสถานการณ์ที่อาจคุกคามบุคคลได้ในอนาคต ในขณะที่ปัญหาดังกล่าวเริ่มต้นขึ้น 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสุขภาพส่วนตน ตัวอย่างข้อคำถาม ดังนี้

1.1 ฉันดูแลสุขภาพอย่างดีเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพเมื่ออายุมากขึ้น

1.2 เมื่อเริ่มมีปัญหาสุขภาพ ฉันปฏิบัติราวกับว่าไม่มีปัญหาเกิดขึ้น

1.3 ฉันวางแผนเพื่อหาวิธีที่ดีที่สุดในป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาสุขภาพ

- ฯลฯ

2. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ตัวอย่างข้อคำถาม ดังนี้

2.1 เมื่อเริ่มเกิดปัญหากับคนรอบข้าง ฉันพยายามอย่างเต็มที่เพื่อแก้ไขให้สถานการณ์คลี่คลาย

2.2 ฉันพูดคุยกับคนรอบข้างเพื่อหาทางออกเมื่ออยู่ในสถานการณ์ลำบาก

2.3 ฉันมองหาสิ่งดี ๆ รอบข้างเพื่อจัดการกับสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นกับสัมพันธภาพ

- ฯลฯ

3. ด้านสถานะทางการเงิน ตัวอย่างข้อคำถาม ดังนี้

3.1 เมื่อเริ่มมีปัญหาทางการเงิน ฉันหาทางแก้ปัญหาทางการเงินอย่างรอบด้าน

3.2 ฉันพยายามหากลยุทธ์ใหม่ ๆ เพื่อป้องกันปัญหาทางการเงินที่จะเกิดขึ้น

3.3 ฉันตั้งใจแก้ปัญหาการเงินอย่างเป็นขั้นตอน

- ฯลฯ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ข้อคำถามเกี่ยวกับตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล และกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างมาปรับปรุงด้านภาษา จำนวน 73 ข้อ โครงสร้างเนื้อหา แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 โครงสร้างเนื้อหาข้อคำถามเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

ด้าน	จำนวน (ข้อ)	ข้อที่
ส่วนที่ 1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล		
1. การกำหนดเป้าหมายในอนาคต	11	1 – 11
2. การวางเป้าหมายที่เหมาะสม	9	12 - 20
3. การมองโลกในแง่ดี	6	21 - 26
4. การรับรู้ความสามารถของตนเอง	9	27 - 35
5. ความวิตกกังวลด้านอายุ	10	36 - 45

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ด้าน	จำนวน (ข้อ)	ข้อที่
ส่วนที่ 2 กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก		
1. ด้านสุขภาพส่วนตน	10	1 - 10
2. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	10	11 - 20
3. ด้านสถานะทางการเงิน	8	21 - 28
รวม	73	

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรในการวิจัย ซึ่งได้จากแบบสอบถามมาตรประมาณค่า โดยมีเกณฑ์การตัดสินใจของคะแนนแปลงเป็นค่าเฉลี่ย และมีความหมายตามแนวคิดของ Best and Kahn (2006, p. 343) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนน	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
5	4.50 - 5.00	ข้อความตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึก และการแสดงออกของท่านในระดับมากที่สุด
4	3.50 - 4.49	ข้อความตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึก และการแสดงออกของท่านในระดับมาก
3	2.50 - 3.49	ข้อความตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึก และการแสดงออกของท่านในระดับปานกลาง
2	1.50 - 2.49	ข้อความตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึก และการแสดงออกของท่านในระดับน้อย
1	1.00 - 1.49	ข้อความตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึก และการแสดงออกของท่านในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยตรวจสอบความชัดเจนในการใช้ภาษา และครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการวัด ได้ข้อคำถาม จำนวน 104 ข้อ

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) เป็นการประเมินความตรงเชิงเนื้อหามีรายชื่อ ดังนี้

2.1 ดร.ปิยะทิพย์ ประดุจพรม	อาจารย์ประจำ วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา
2.2 ดร.ทัศนีย์ เชื่อมทอง	พยาบาลชำนาญการ โรงพยาบาลชลบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา
2.3 ดร.สุชาดา สกลกิจรุ่งโรจน์	อาจารย์ประจำ สำนักทะเบียนและประเมินผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

โดยพิจารณาทีละข้อความที่สอดคล้องว่า มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและเนื้อหาหรือไม่ เน้นที่ระดับความเห็นด้วยของผู้เชี่ยวชาญต่อข้อความนั้น ๆ แล้วนำมาคำนวณ ค่า CVI ซึ่งเรียกว่า I-CVI (ค่า CVI ที่ได้จากการพิจารณารายข้อ: Item) ค่า CVI ที่ดีควรมีค่า > .80 แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ค่า CVI จะเท่ากับ 1 ตามแนวคิดของ Ayre and Scally (2014) ซึ่งการหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณามาตรประเมินความสอดคล้องจะมี 4 ระดับ คือ

1 คะแนน คือ ไม่สอดคล้อง

2 คะแนน คือ สอดคล้องบางส่วน

3 คะแนน คือ ค่อนข้างสอดคล้องมาก

4 คะแนน คือ มีความสอดคล้องมาก

เมื่อผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนให้คะแนนมา ผู้วิจัยต้องทำการนับข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนให้คะแนน โดยนับเฉพาะ 3-4 คะแนนเท่านั้น มาคำนวณหาค่า CVI ดังนี้

$$\text{CVI} = \frac{\text{จำนวนคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญทุกคนให้ความคิดเห็นในระดับ 3 และ 4}}{\text{จำนวนคำถามทั้งหมด}}$$

ในส่วนข้อคำถามที่ได้คะแนนเพียง 1-2 คะแนน ผู้วิจัยจะต้องทำการตัดข้อความที่ไม่เกี่ยวข้องกับแนวคิดที่ต้องการวัดหรือนำข้อความนั้นมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ตามแนวคิดของ Ayre and Scally (2014) ซึ่งผลการประเมิน ปรากฏว่า แบบสอบถามเรื่อง ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 2 ความแตกต่างระหว่างบุคคลและกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก จำนวน 84 ข้อ มีค่า CVI เท่ากับ 1.00 (ข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อคำถามที่มีค่า CVI อยู่ระหว่าง .00 – .67 ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดจึงตัดออก) และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. ผู้วิจัยปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. ผู้วิจัยทดสอบเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ระหว่างวันที่ 1 – 10 กันยายน 2559 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อเป็นบวก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีคุณภาพใช้ได้ (สุวิมล ติรกานันท์, 2551, หน้า 181) และหาคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยง (Reliability) แบบสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) ใช้เกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient–α) ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (ชไมพร กาญจนกิจสกุล, 2555, หน้า 126) โดยมีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความแตกต่างระหว่างบุคคลและกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก จำนวน 73 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ในช่วง .22 - .85 อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้เมื่อนำไปทดสอบความเที่ยงมีค่าเท่ากับ .92 ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือ	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ผลที่ได้	ข้อที่ตัดออก
ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ค่า CVI				
ส่วนที่ 1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล				
1. การกำหนดเป้าหมายในอนาคต	>.80	1.00	ผ่านเกณฑ์	ข้อ 2, 3, 14
2. การวางเป้าหมายที่เหมาะสม	>.80	1.00	ผ่านเกณฑ์	ข้อ 24, 30
3. การมองโลกในแง่ดี	>.80	1.00	ผ่านเกณฑ์	ข้อ 35, 36, 37
4. การรับรู้ความสามารถของตนเอง	>.80	1.00	ผ่านเกณฑ์	ข้อ 42
5. ความวิตกกังวลด้านอายุ	>.80	1.00	ผ่านเกณฑ์	ข้อ 55, 56, 62, 64

ตารางที่ 5 (ต่อ)

เครื่องมือ	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ผลที่ได้	ข้อที่ตัดออก
ส่วนที่ 2 กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก				
1. ด้านสุขภาพส่วนตน	>.80	1.00	ผ่านเกณฑ์	ข้อ 5, 6
2. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	>.80	1.00	ผ่านเกณฑ์	ข้อ 17, 19, 26
3. ด้านสถานะทางการเงิน	>.80	1.00	ผ่านเกณฑ์	ข้อ 30, 33
4. ค่าความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ	>.80	1.00	ผ่านเกณฑ์	-
ค่าอำนาจจำแนก				
ส่วนที่ 1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล				
1. การกำหนดเป้าหมายในอนาคต	.20 ขึ้นไป	.28 - .69	ผ่านเกณฑ์	ข้อ 7
2. การวางเป้าหมายที่เหมาะสม	.20 ขึ้นไป	.35 - .68	ผ่านเกณฑ์	ข้อ 18, 22, 28, 29
3. การมองโลกในแง่ดี	.20 ขึ้นไป	.35 - .68	ผ่านเกณฑ์	ข้อ 33
4. การรับรู้ความสามารถของตนเอง	.20 ขึ้นไป	.35 - .68	ผ่านเกณฑ์	-
5. ความวิตกกังวลด้านอายุ	.20 ขึ้นไป	.35 - .68	ผ่านเกณฑ์	ข้อ 51
ส่วนที่ 2 กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก				
1. ด้านสุขภาพส่วนตน	.20 ขึ้นไป	.35 - .68	ผ่านเกณฑ์	ข้อ 9
2. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	.20 ขึ้นไป	.35 - .68	ผ่านเกณฑ์	-
3. ด้านสถานะทางการเงิน	.20 ขึ้นไป	.35 - .68	ผ่านเกณฑ์	ข้อ 27, 29, 34
ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน				
ส่วนที่ 1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล				
1. การกำหนดเป้าหมายในอนาคต	.70 ขึ้นไป	.82	ผ่านเกณฑ์	-
2. การวางเป้าหมายที่เหมาะสม	.70 ขึ้นไป	.85	ผ่านเกณฑ์	
3. การมองโลกในแง่ดี	.70 ขึ้นไป	.85	ผ่านเกณฑ์	
4. การรับรู้ความสามารถของตนเอง	.70 ขึ้นไป	.90	ผ่านเกณฑ์	-
5. ความวิตกกังวลด้านอายุ	.70 ขึ้นไป	.90	ผ่านเกณฑ์	-
ส่วนที่ 2 กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก				
1. ด้านสุขภาพส่วนตน	.70 ขึ้นไป	.85	ผ่านเกณฑ์	-
2. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	.70 ขึ้นไป	.86	ผ่านเกณฑ์	-
3. ด้านสถานะทางการเงิน	.70 ขึ้นไป	.84	ผ่านเกณฑ์	-

การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำสำเนาแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริง ตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามว่าทุกฉบับ ตัวอักษรมีความชัดเจนไม่มีส่วนใดหรือข้อความใดขาดตกบกพร่อง

2. เตรียมการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 คน ซึ่งการถดถอยพหุคูณเป็นเทคนิคทางสถิติ ผู้วิเคราะห์ควรใช้อัตราส่วนระหว่างตัวแปรทำนายต่อจำนวนหน่วยตัวอย่างให้เหมาะสม (Lindeman, Merenda, & Gold, 1980) กล่าวว่า การประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัว ควรกำหนดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 หน่วย เพื่อให้ได้สมการทำนายที่เสถียรหรือเชื่อถือได้ ในการวิจัยนี้เป็นการศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ซึ่งมีตัวแปรทำนาย 5 ตัวแปร ตัวแปรเกณฑ์ 1 ตัวแปร และตัวแปรเกณฑ์ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพส่วนตน ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านสถานะทางการเงิน รวมจำนวนตัวแปรทำนายทั้งหมด 8 ตัวแปร และเพื่อให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างพอเหมาะกับการทดสอบหาความเชื่อมั่นทางสถิติ และเพียงพอที่จะสรุปไปยังกลุ่มประชากร และเพื่อลดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างและ ความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 คน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (ช่วงอายุ 40 - 60 ปี) ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 50 โรงเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้น 706 คน

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (ช่วงอายุ 40 - 60 ปี) ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 50 โรงเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้น 160 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) มีโรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling Unit) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) สุ่มรายชื่อโรงเรียนตามขนาดโรงเรียน มี 4 กลุ่ม ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็ก โดยคิดเป็นสัดส่วน 3: 1 ของจำนวนโรงเรียนที่แบ่งตามขนาดโรงเรียน ดังแสดงในตารางที่ 6

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มกลุ่มตัวอย่างครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง ที่มีอายุอยู่ในช่วง 40 – 60 ปี จากรายชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้ตามข้อ 1 ตาม

สัดส่วนผู้ปฏิบัติงานในแต่ละโรงเรียน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามที่ผู้วิจัยกำหนด จำนวน 160 คน ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียนทั้งหมด	โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	11	4
2. โรงเรียนขนาดใหญ่	11	4
3. โรงเรียนขนาดกลาง	17	6
4. โรงเรียนขนาดเล็ก	10	4
รวม	50	18

ตารางที่ 7 จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนที่สุ่มได้

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนประชากรครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	1. โรงเรียนชลราษฎรอำรุง	95	22
	2. โรงเรียนพนัสพิทยาคาร	55	13
	3. โรงเรียนวัดป่าประดู่	87	20
	4. โรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร	58	13
2. โรงเรียนขนาดใหญ่	5. โรงเรียนแสนสุข	40	9
	6. โรงเรียนบ้านสวน (จั่นอนุสรณ์)	58	13
	7. โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา	48	11
	8. โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา	41	9
3. โรงเรียนขนาดกลาง	9. โรงเรียนอ่างศิลาพิทยาคม	29	7
	10. โรงเรียนพานทอง	34	8
	11. โรงเรียนทุ่งศุขลาพิทยา (กรุงไทยอนุเคราะห์)	19	4
	12. โรงเรียนบ้านบึง“มนูญวิทยคาร’	28	6

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนประชากรครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
	13. โรงเรียนเพรักษมาตาวิทยา	25	5
	14. โรงเรียนระยองวิทยาคมนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด	35	8
4. โรงเรียนขนาดเล็ก	15. โรงเรียนหนองรีมงคลสุขสวัสดิ์	10	2
	16. โรงเรียนคลองกิ่วยิ่งวิทยา	17	4
	17. โรงเรียนทุ่งเหียงพิทยาคาร	16	4
	18. โรงเรียนผินแจ่มวิชาสอน	11	2
	รวมทั้งหมด	706	160

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างก่อนรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือในการวิจัยต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความเหมาะสมก่อนดำเนินการวิจัย

2.2 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งฉบับทดลอง และฉบับจริง โดยกลุ่มทดลองใช้ (Try Out) คือ ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นโรงเรียนของรัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่โรงเรียนชลกันยานุกูล จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 คน

2.3 ประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนของแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุเคราะห์เก็บรวมรวบข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงเรียนแล้ว จึงขอรายชื่อครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางในโรงเรียนนั้น ๆ

2.4 เมื่อได้รายชื่อครูในแต่ละโรงเรียนเรียบร้อยแล้ว ทำการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้รายชื่อตามจำนวนตัวอย่างแต่ละโรงเรียน

2.5 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้พร้อมและอยู่ในสภาพที่เรียบร้อย

2.6 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวันที่ได้นัดหมายเข้าไปเก็บข้อมูล โดยเข้าไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง พร้อมทั้งแนะนำตัวและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.7 เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมทำการวิจัย ผู้วิจัยทำการแจกใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Consent Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเซ็นชื่อและเก็บใบยินยอมก่อนแจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามภายในวันนั้นเลย หรือกลับมาเก็บแบบสอบถามตามวันที่กลุ่มตัวอย่างสะดวก กรณีที่มีผู้ไม่ยินดีเข้าร่วมการวิจัย ให้ทำการยกเลิกแล้วดำเนินการตามที่กล่าวมาข้างต้นจนได้จำนวนแบบสอบถามสมบูรณ์ครบ จำนวน 160 ฉบับ

2.8 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 – 14 ตุลาคม พ.ศ. 2559

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการแจกแจงของตัวแปร โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง ของตัวแปรแต่ละตัวที่ใช้ในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010, pp. 71-74)

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เป็นการวิเคราะห์ค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเพื่อให้ได้เมริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้โปรแกรม SPSS

ระยะที่ 2 การสร้างสมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล

การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติ) เพื่อให้ได้สมการทำนายการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้โปรแกรม LISREL

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้สมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นข้อมูลผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ค่าประสิทธิ์

สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเพื่อให้ได้เมริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้โปรแกรม SPSS โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติ) เพื่อให้ได้สมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 โดยใช้โปรแกรม LISREL

2. ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) โดยใช้สถิติ F-ratio ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2010, p. 129)

$$F = \frac{R^2 / p}{(1 - R^2)/(n - p - 1)}$$

เมื่อ F แทน สถิติทดสอบเอฟ

R^2 แทน สัมประสิทธิ์การทำนายของสมการการถดถอยพหุคูณ

p แทน จำนวนตัวแปรทำนาย

n แทน จำนวนตัวอย่าง (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)

3. ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) ที่เปลี่ยนแปลงระหว่างสมการการถดถอยพหุคูณตั้งต้นกับสมการการถดถอยพหุคูณที่ปรับปรุงใหม่ โดยใช้สถิติ F-ratio ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2010, p. 129)

$$F = \frac{(R_F^2 - R_R^2)/(p_1 - p_2)}{(1 - R_F^2)/(n - p_1 - 1)}$$

เมื่อ F แทน สถิติทดสอบเอฟ

R_F^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของสมการการถดถอยพหุคูณตั้งต้น (กลุ่มตัวแปรทำนาย p_1)

R_R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของสมการการถดถอยพหุคูณที่ปรับใหม่ (กลุ่มตัวแปรทำนาย p_2)

p_1 แทน จำนวนตัวแปรทำนายของสมการถดถอยพหุคูณตั้งต้น

p_2 แทน จำนวนตัวแปรทำนายของสมการถดถอยพหุคูณที่ปรับใหม่

n แทน จำนวนตัวอย่าง (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)

การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมการถดถอยกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์การทำนาย (Multiple Correlation and Coefficients of Determination) เป็นค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์การทำนายสำหรับตัวแปรทำนายได้แยกทีละตัวและรวมทุกตัว รวมทั้งสัมประสิทธิ์การทำนายของสมการโครงสร้างด้วย ควรมีค่าสูงสุดไม่เกิน 1.00 และค่าที่สูง แสดงว่า โมเดลมีความตรง

2. ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Measures) เป็นค่าสถิติที่จะตรวจสอบความตรงในภาพรวมทั้งหมดของโมเดล และยังสามารถเปรียบเทียบระหว่างโมเดลว่าโมเดลใดจะมีความสอดคล้องกันข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่ากัน กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

2.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ ไม่มีนัยสำคัญ (p >.05) ดัชนี GFI, AGFI มีค่ามากกว่า .90 ดัชนี CFI มีค่ามากกว่า .95 ดัชนี Standardized RMR มีค่าต่ำกว่า .08 และดัชนี RMSEA มีค่าต่ำกว่า .06 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.2 ค่าสถิติไค-สแควร์ มีนัยสำคัญ ($p \leq .05$) แต่ค่าอัตราส่วน ไค-สแควร์สัมพัทธ์น้อยกว่า 3.00 ดัชนี GFI, AGFI มีค่ามากกว่า .90 ดัชนี CFI มีค่ามากกว่า .95 ดัชนี Standardized RMR มีค่าต่ำกว่า .08 และดัชนี RMSEA มีค่าต่ำกว่า .06 ถือว่า โมเดลทางทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นารี ถึกสถิตย์, 2553, หน้า 48)

การคำนวณขนาดอิทธิพล (Effect size) ของค่าสัมประสิทธิ์ทำนายที่ปรับแก้ (R^2_{Adj}) โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2010, p. 128)

$$ES = R^2_{Adj} - [p(n-1)]$$

เมื่อ ES แทน ขนาดอิทธิพล

R^2_{Adj} แทน ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่ปรับแก้

p แทน จำนวนตัวแปรทำนายในสมการการถดถอยพหุคูณ

n แทน จำนวนตัวอย่าง (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)

เกณฑ์การแปลความหมาย *ES* (Roshow & Rosenthal, 2003)

ค่าขนาดอิทธิพล เท่ากับ .00 – .20 แสดงว่า ขนาดของความสัมพันธ์น้อย

ค่าขนาดอิทธิพล เท่ากับ .21 – .50 แสดงว่า ขนาดของความสัมพันธ์ปานกลาง

ค่าขนาดอิทธิพล เท่ากับ .51 – .80 แสดงว่า ขนาดของความสัมพันธ์มาก

การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์ และนำผลที่ได้มาอภิปรายผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งขึ้น โดยอ้างอิงจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 นำมาเขียนรายงานผลการวิจัยให้เป็นรายงานการวิจัย ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ ต่อไป

บทที่ 4
ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์พหุคูณระหว่างความแตกต่างระหว่างบุคคลกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และสร้างสมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย

1. จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป
2. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
3. ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติของข้อมูล โดยใช้ ค่าความเบ้และค่าความโด่ง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก
2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน
3. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม
4. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก
2. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสุขภาพส่วนตน

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสัมพันธภาพทางสังคม

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสถานะทางการเงิน

เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติและตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

ความหมายและสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์มีดังนี้

FUT	หมายถึง	การกำหนดเป้าหมายในอนาคต
GOA	หมายถึง	การวางเป้าหมายที่เหมาะสม
DIS	หมายถึง	การมองโลกในแง่ดี
SEL	หมายถึง	การรับรู้ความสามารถของตนเอง
AGI	หมายถึง	ความวิตกกังวลด้านอายุ
PRO	หมายถึง	กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก
HEA	หมายถึง	สุขภาพส่วนตน
SOC	หมายถึง	สัมพันธภาพทางสังคม
FIN	หมายถึง	สถานะทางการเงิน
n	หมายถึง	จำนวนตัวอย่าง
M	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
SD	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CV	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
χ^2	หมายถึง	ค่าสถิติไค-สแควร์
$Z_{skewness}$	หมายถึง	ค่ามาตรฐานความเบ้
$Z_{kutosis}$	หมายถึง	ค่ามาตรฐานความโด่ง
p	หมายถึง	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติไค-สแควร์
SRMR	หมายถึง	ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน
b	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย หรือ ค่าการเปลี่ยนแปลงของ Y เมื่อ X เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย โดยควบคุมตัวแปรทำนายอื่น ๆ ที่อยู่ในสมการ
β	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน หรือค่าการเปลี่ยนแปลงของ Y ในหน่วยมาตรฐาน เมื่อ X เปลี่ยนไป 1 หน่วยคะแนนมาตรฐาน โดยควบคุมตัวแปรทำนายอื่น ๆ ที่อยู่ในสมการแล้ว

r	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย
R^2_{Adj}	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่ปรับแก้
SE	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าตัวแปร
ES	หมายถึง	ขนาดอิทธิพล
F	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบ F ที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของ R^2
$\hat{Y}$	หมายถึง	ค่าของตัวแปรเกณฑ์ที่ได้จากการทำนาย
$\hat{Z}$	หมายถึง	ค่าคะแนนมาตรฐานของตัวแปรเกณฑ์ที่ได้จากการทำนาย

โดยมีรายละเอียดแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ นำเสนอจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษาสูงสุด พร้อมทั้งผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ดังนี้

1. จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง นำเสนอจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษาสูงสุด ดังนี้

ตารางที่ 8 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทั่วไป

ลักษณะทั่วไป		จำนวน (*n* = 160)	ร้อยละ
1. เพศ			
	ชาย	52	32.50
	หญิง	108	67.50
2. อายุ (ปี)			
	40 – 44 ปี	54	33.80
	45 – 49 ปี	31	19.35
	50 – 54 ปี	31	19.35
	55 – 60 ปี	44	27.50

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (*n* = 160)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	90	56.30
ปริญญาโท	69	43.10
ปริญญาเอก	1	.60

จากตารางที่ 8 จำนวนครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 160 คน เป็นเพศหญิงมากที่สุดจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 รองลงมาเป็นเพศชายจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50

จำแนกตามอายุ เป็นครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีอายุอยู่ในช่วง 40 – 44 ปี มากที่สุด จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 33.80 รองลงมาเป็นครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางอายุอยู่ในช่วง 55 – 60 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางอายุอยู่ในช่วง 45 – 49, 50 – 51 ปี น้อยที่สุด จำนวน 31 31 คน คิดเป็นร้อยละ 19.35 19.35 ตามลำดับ

จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 56.30 รองลงมาเป็นครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 และครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ .60 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง นำเสนอค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ดังนี้

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปรทำนาย

ตัวแปร	*M*	แปลความหมาย	*SD*	*CV* (%)
<u>ตัวแปรทำนาย</u>				
ความแตกต่างระหว่างบุคคล				
1. การกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT)	3.78	มาก	.56	14.81

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ตัวแปร	*M*	แปลความหมาย	*SD*	*CV* (%)
2. การวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA)	4.15	มาก	.63	15.18
3. การมองโลกในแง่ดี (DIS)	4.53	มากที่สุด	.78	17.22
4. การรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL)	4.22	มาก	.53	12.56
5. ความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI)	4.12	มาก	.57	13.83
<u>ตัวแปรเกณฑ์</u>				
กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก				
1. กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก (PRO)	3.46	ปานกลาง	.48	13.87
1.1 ด้านสุขภาพส่วนตน (HEA)	3.27	ปานกลาง	.48	14.68
1.2 ด้านสัมพันธภาพทางสังคม (SOC)	3.77	มาก	.58	15.38
1.3 ด้านสถานะทางการเงิน (FIN)	3.66	มาก	.44	12.02

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปรสามารถพิจารณาในแต่ละตัวแปร ได้ดังต่อไปนี้

1. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวแปรทำนาย และกลุ่มตัวแปรเกณฑ์

1.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มตัวแปรทำนายจำนวน 5 ตัวแปร ปรากฏว่า ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตสูงสุดเท่ากับ 4.53 ซึ่งอยู่ในช่วง 4.50 – 5.00 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีการมองโลกในแง่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม ตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ และตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 4.22 4.15 4.12 และ 3.78 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในช่วง 3.50 – 4.49 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง การวางเป้าหมายที่เหมาะสม ความวิตกกังวลด้านอายุ และการกำหนดเป้าหมายในอนาคต อยู่ในระดับมาก

1.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มตัวแปรเกณฑ์ จำนวน 1 ตัวแปร ปรากฏว่า ตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 3.46 ซึ่งอยู่ในช่วง 2.50 – 3.49 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อศึกษาการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกจำแนกตามด้าน พบว่า ด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตสูงสุดเท่ากับ 3.77 ซึ่งอยู่ในช่วง 3.50 – 4.49 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคมอยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นด้านสถานะทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 3.66 ซึ่งอยู่ในช่วง

3.50 – 4.49 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก อยู่ในระดับมาก และด้านสุขภาพส่วนตน มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 3.27 อยู่ในช่วง 2.50 – 3.49 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก อยู่ในระดับปานกลาง

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบ่งเป็น 2 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ กลุ่มตัวแปรทำนาย และกลุ่มตัวแปรเกณฑ์

2.1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวแปรทำนาย จำนวน 5 ตัวแปร ปรากฏว่าตัวแปรการมองโลกในแง่ดี มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุด เท่ากับ .78 แสดงว่าข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างอยู่ห่างจากค่าเฉลี่ยมาก รองลงมาเป็นการวางเป้าหมายที่เหมาะสม ความวิตกกังวลด้านอายุ และการกำหนดเป้าหมายในอนาคตมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .63 .57 .56 ตามลำดับ ส่วนการรับรู้ความสามารถของตนเองมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำที่สุด เท่ากับ .53 แสดงว่าข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างอยู่ใกล้ค่าเฉลี่ยมาก

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวแปรเกณฑ์ จำนวน 1 ตัว ปรากฏว่าตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .48 และเมื่อศึกษากลวิธีจัดการแบบเชิงรุกจำแนกตามด้าน พบว่า ด้านสัมพันธภาพทางสังคมมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ .58 รองลงมาเป็นด้านสุขภาพส่วนตน มีค่าเท่ากับ .48 ส่วน ด้านสถานะทางการเงิน มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำสุด เท่ากับ .44 แสดงว่าข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างอยู่ใกล้ค่าเฉลี่ยมาก

3. ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย แบ่งเป็น 2 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของกลุ่มตัวแปรทำนาย และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของกลุ่มตัวแปรเกณฑ์

3.1 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของกลุ่มตัวแปรทำนาย จำนวน 5 ตัวแปร ปรากฏว่าตัวแปรการมองโลกในแง่ดีมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด มีค่าเท่ากับ 17.22 รองลงมาเป็นการวางเป้าหมายที่เหมาะสม การกำหนดเป้าหมายในอนาคต และความวิตกกังวลด้านอายุมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำสุด เท่ากับ 12.56

3.2 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของกลุ่มตัวแปรเกณฑ์ จำนวน 1 ตัวแปร ปรากฏว่ากลวิธีจัดการแบบเชิงรุก มีค่าเท่ากับ 13.87 และเมื่อศึกษาการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก จำแนกตามด้าน พบว่า ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสถานะทางการเงิน และด้านสุขภาพส่วนตน มีค่าเท่ากับ 14.93 12.94 และ 11.94 ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติของข้อมูล โดยใช้ค่าความเบ้และค่าความโด่ง

ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติของข้อมูล การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติของข้อมูล โดยใช้สถิติค่าไค-สแควร์ ระหว่างความเบ้ และความโด่ง และค่า $Z_{skewness}$ และค่า $Z_{kutosis}$

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติของข้อมูล โดยใช้ค่าความเบ้และค่าความโด่ง

ตัวแปร	$Z_{skewness}$	$Z_{kutosis}$
<u>ตัวแปรทำนาย</u>		
ความแตกต่างระหว่างบุคคล		
1. การกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT)	3.87	3.41
2. การวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA)	2.84	-.18
3. การมองโลกในแง่ดี (DIS)	-1.45	-1.47
4. การรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL)	1.08	-.75
5. ความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI)	-1.81	-1.96
<u>ตัวแปรเกณฑ์</u>		
กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก		
1. กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก (PRO)	-5.01	13.04
1.1 ด้านสุขภาพส่วนตน (HEA)	-3.46	12.52
1.2 ด้านสัมพันธภาพทางสังคม (SOC)	-.10	.65
1.3 ด้านสถานะทางการเงิน (FIN)	-4.13	5.76

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (Normality) ของข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติ โดยใช้สถิติค่าไค-สแควร์รวมระหว่างความเบ้และความโด่ง และค่า $Z_{skewness}$ และค่า $Z_{kutosis}$ โดยค่าที่เป็นไปได้ของค่ามาตรฐานความเบ้ต้องไม่มากกว่า 3.00 และค่ามาตรฐานความโด่งต้องไม่มากกว่า 10.00 จึงจะสามารถยอมรับได้ว่าข้อมูลมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (Hair et al., 2010, pp. 72-73) จากข้อมูลค่าความเบ้ และค่าความโด่ง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวแปรทำนาย และกลุ่มตัวแปรเกณฑ์ พบว่า

1. ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของกลุ่มตัวแปรทำนาย จำนวน 5 ตัวแปร พบว่า เมื่อพิจารณาจากความเบ้ของตัวแปร ปรากฏว่า มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และความโด่งของตัวแปร ปรากฏว่า ความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติเล็กน้อย (ความโด่งมีค่าเป็นลบ)

2. ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของกลุ่มตัวแปรเกณฑ์ จำนวน 1 ตัวแปร พบว่า เมื่อพิจารณาจากความเบ้ของตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ปรากฏว่า ข้อมูลมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และความโด่งของตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ปรากฏว่าความโด่งเป็น

โค้งปกติ และเมื่อศึกษาการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก จำแนกตามด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพส่วนตน ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสถานะทางการเงิน พบว่า เมื่อพิจารณาจากความเบ้ของตัวแปรปรากฏว่า มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และความโด่งของตัวแปร มีลักษณะความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติเล็กน้อย (ความโด่งมีค่าเป็นลบ)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรทำนาย ทั้ง 5 ตัวแปรของความแตกต่างระหว่างบุคคล กับ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ทั้ง 5 ตัวแปร (เพื่อนำไปวิเคราะห์ในตอนที่ 3) ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ตัวแปร	PRO	FUT	GOA	DIS	SEL	AGI
PRO	1.00					
FUT	.67**	1.00				
GOA	.59**	.34**	1.00			
DIS	.62**	.29**	.31**	1.00		
SEL	.47**	.25*	.36**	.19*	1.00	
AGI	.57**	.35**	.26**	.29**	.48**	1.00

**p<.01, *p<.05

จากตารางที่ 11 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก มีความสัมพันธ์กับตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีช่วงการทำนายระหว่าง .47 - .67

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวเกณฑ์ พบว่า ตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์สูงที่สุด (r = .67) และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์ต่ำที่สุด (r = .47) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายด้วยกันเอง พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) กับตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) มีความสัมพันธ์สูงสุด (r = .48) และตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) กับการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) มีความสัมพันธ์ต่ำสุด (r = .19) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในด้านสุขภาพส่วนตน (เพื่อนำไปวิเคราะห์ในตอนที่ 3) ดังนี้

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน

ตัวแปร	HEA	FUT	GOA	DIS	SEL	AGI
HEA	1.00					
FUT	.12	1.00				
GOA	.36**	.34**	1.00			
DIS	.35**	.29**	.31**	1.00		
SEL	.48**	.25*	.36**	.19*	1.00	
AGI	.86**	.35**	.26**	.29**	.48**	1.00

**p<.01, *p<.05

จากตารางที่ 12 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีช่วงการทำนายระหว่าง .12 - .86

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวเกณฑ์ คือ ตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน พบว่า ตัวแปรทำนาย 4 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์สูงที่สุด (r = .86) และตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์ต่ำที่สุด (r = .35) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์ (r = .12) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายด้วยกันเอง ปรากฏว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง กับตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ มีความสัมพันธ์สูงสุด (r = .48) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรการมองโลกในแง่ดี กับการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์ต่ำสุด (r = .19) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคมของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดังนี้

ตารางที่ 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม

ตัวแปร	SOC	FUT	GOA	DIS	SEL	AGI
SOC	1.00					
FUT	.22*	1.00				
GOA	.36**	.34**	1.00			
DIS	.35**	.29**	.31**	1.00		
SEL	.48**	.25*	.36**	.19*	1.00	
AGI	.86**	.35**	.26**	.29**	.48**	1.00

**p<.01, *p<.05

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคม มีความสัมพันธ์กับตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีช่วงการทำนายระหว่าง .22 - .86

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวเกณฑ์ คือ ตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคม พบว่า ตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และที่ระดับ .05 โดยที่ตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์สูงที่สุด (r = .86) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์ต่ำที่สุด (r = .22) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายด้วยกันเอง ปรากฏว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) กับตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) มีความสัมพันธ์สูงสุด (r = .48) และตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) กับการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) มีความสัมพันธ์ต่ำสุด (r = .19) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงินของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดังนี้

ตารางที่ 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน

ตัวแปร	FIN	FUT	GOA	DIS	SEL	AGI
FIN	1.00					
FUT	.29**	1.00				
GOA	.61**	.34**	1.00			
DIS	.28**	.29**	.31**	1.00		
SEL	.63**	.25**	.36**	.19*	1.00	
AGI	.78**	.35**	.26**	.29**	.48**	1.00

**p<.01, *p<.05

จากตารางที่ 14 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งหมด 5 ตัวแปร โดยมีช่วงการทำนายระหว่าง .28 - .78

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวเกณฑ์ คือ ตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน พบว่า ตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์สูงที่สุด (r = .78) และตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์ต่ำที่สุด (r = .28) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายด้วยกันเอง ปรากฏว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) กับตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) มีความสัมพันธ์สูงสุด (r = .48) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) กับการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) มีความสัมพันธ์ต่ำสุด (r = .19) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกใส่ตัวแปรพร้อมกัน (Enter) เพื่อให้ได้สมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ได้ผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

1.1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว)

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน

ตัวแปรทำนาย	*b*	*SE b*	β
Constant	-.73	.18	
FUT	.32**	.04	.38**
GOA	.20**	.03	.26**
DIS	.21**	.02	.35**
SEL	.10**	.04	.11**
AGI	.18**	.04	.22**
F = 123.08, R^2 = .80, R = .89, *ES* = .77			

**p<.01

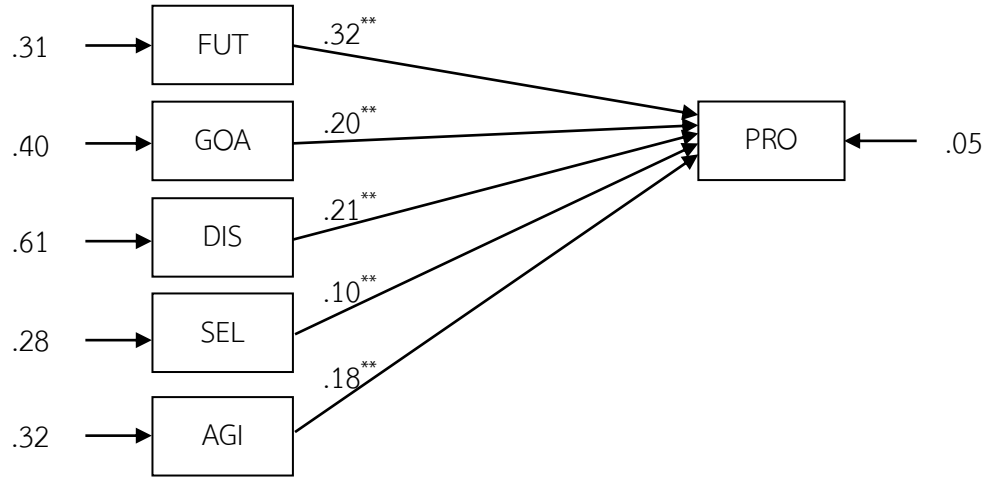

**p<.01

ภาพที่ 7 โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน

จากตารางที่ 15 และภาพที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว) ปรากฏว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ .00 ความน่าจะเป็น (p) มีค่าเท่ากับ 1.00 และสัมประสิทธิ์การทำนายของสมการโครงสร้าง มีค่าเท่ากับ .80 แสดงว่า โมเดลมีความตรง

ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) มีความสัมพันธ์พหุคูณกับตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก เท่ากับ .90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้ร้อยละ 80.00 โดยตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) สามารถทำนายได้เท่ากับ .32 .20 .21 .10 และ .18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ

1.2 ผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย

การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) โดยใช้สถิติ F-ratio ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2010, p. 129)

จากการคำนวณค่าสถิติทดสอบ F ผลดังนี้

$$F = \frac{.80 / 5}{(1 - .80) / (160 - 5 - 1)}$$

$$F = 123.20$$

ดังนั้น ค่าสถิติทดสอบ F จากการคำนวณ เท่ากับ 123.20

จึงสรุปได้ว่าตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวแปรสามารถนำมาทำนายตัวแปรเกณฑ์ได้ร้อยละ 80.00 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งผลทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยการคำนวณค่าสถิติทดสอบ F (5 , 160) = 123.20, $p < .01$ และเปิดตารางค่าวิกฤตของ F (5 , 200) = 3.11, $p < .01$ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ค่าสถิติทดสอบ F จากการคำนวณ มากกว่า ค่าวิกฤตของ F แสดงว่า $R^2 > .00$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้ร้อยละ 80.00 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

1.3 ผลการสร้างสมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{PRO} = .32(\text{FUT})^{**} + .20(\text{GOA})^{**} + .21(\text{DIS})^{**} + .10(\text{SEL})^{**} + .18(\text{AGI})^{**} - .73$$

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{PRO} = .38Z^{**}_{\text{FUT}} + .26Z^{**}_{\text{GOA}} + .35Z^{**}_{\text{DIS}} + .11Z^{**}_{\text{SEL}} + .22Z^{**}_{\text{AGI}}$$

จากสมการถดถอยพหุคูณ ตัวแปรที่สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้คือ ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรการมอง

โลกในแง่ดี (DIS) ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) โดยตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) สามารถทำนายตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้ถูกต้องร้อยละ 80.00 โดยตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) มีอิทธิพลต่อตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) ตามลำดับ

การอธิบายสมการถดถอยพหุคูณ อธิบายได้ว่า เมื่อคะแนนของตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ในขณะที่คะแนนของตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) คงที่ จะทำให้คะแนนกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น .32

เมื่อคะแนนของตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ในขณะที่คะแนนของตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) คงที่ จะทำให้คะแนนกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น .20

เมื่อคะแนนของตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ในขณะที่ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) คงที่ จะทำให้คะแนนกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น .21

เมื่อคะแนนของตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ในขณะที่คะแนนของตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) คงที่ จะทำให้คะแนนกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น .10

เมื่อคะแนนของตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ในขณะที่คะแนนของตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) คงที่ จะทำให้คะแนนกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น .18

1.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีตัวแปรเกณฑ์คือ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล มี 5 ตัวแปร เป็นตัวแปรทำนาย ผลปรากฏดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีตัวแปรเกณฑ์คือ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

Source	Sum of Squares	*df*	Mean Square	*F*
Regression	0.80	5	0.1600	123.20
Residual	0.20	154	0.0013	
total	1.00	159		
ค่าเอฟวิกฤต: $_{.99}F_{5,200}$ = 3.11				

จากตารางที่ 16 สรุปตัวแปรทำนาย 5 ตัวแปร สามารถนำมาใช้ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้ 0.80 ซึ่งผลการตรวจสอบได้ ดังนี้ F = 123.20 df_1 = 5 df_2 = 160 เมื่อนำค่าสถิติ F ที่คำนวณได้ไปเทียบกับค่า F วิกฤตที่ตำแหน่ง df_1 = 5 df_2 = 200 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01 (เนื่องจากในตารางไม่แสดงค่าสถิติ F ณ ตำแหน่งที่ df_2 = 160 แต่แสดงค่าสถิติ F ณ ตำแหน่งที่ df_2 = 200 ได้ค่าสถิติ F เท่ากับ 3.11 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทำนาย 5 ตัวแปร สามารถนำไปใช้ในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

1.5 ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพล

จากการคำนวณค่าอิทธิพล (Effect Size, *ES*) ผลดังนี้

$ES = R^2 - [p/(n\text{-}1)]$

$ES = .80 - [5/(160 - 1)]$

$ES = .77$

ดังนั้น ขนาดอิทธิพลเท่ากับ .77

ขนาดอิทธิพล (Effect Size) ของตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวแปร มีค่าเท่ากับ .77 แสดงว่าตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) มีอิทธิพลต่อกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสุขภาพส่วนตน

2.1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว) ด้านสุขภาพส่วนตน

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสุขภาพส่วนตน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน

ตัวแปรทำนาย	*b*	*SE b*	β
Constant	.13	.16	
FUT	-.25**	.03	-.29**
GOA	.14**	.03	.18**
DIS	.07	.02	.12
SEL	.05	.04	.06
AGI	.72**	.03	.85**

F = 150.91, R^2 = .83, R = .91

**p<.01

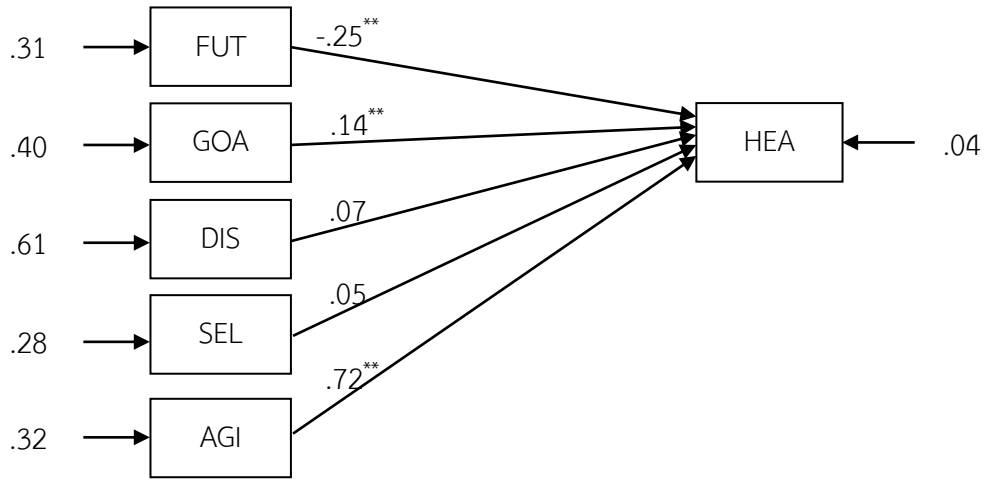

**p<.01

ภาพที่ 8 โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสุขภาพส่วนตน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว)

จากตารางที่ 17 และภาพที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว) ปรากฏว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ .00 และความน่าจะเป็น (*p*) มีค่าเท่ากับ 1.00 และสัมประสิทธิ์การทำนายของสมการโครงสร้าง มีค่าเท่ากับ .83 แสดงว่า โมเดลมีความตรง โดยที่ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) มีความสัมพันธ์พหุคูณกับตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน เท่ากับ .91 สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้ร้อยละ 83.00 และพบว่า ตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตนได้สูงสุด เท่ากับ .72 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา คือ ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตนได้ เท่ากับ .14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยต่ำ เท่ากับ .07 .05 ตามลำดับ ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเป็นลบ เท่ากับ -.25 แสดงว่า ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) มีอิทธิทางลบ แต่เนื่องจากความสัมพันธ์เริ่มต้นของตัวแปร FUT กับตัวแปร HEA มีค่าเท่ากับ .12 ดังนั้นจึงตัดตัวแปร FUT ออกจากสมการ

ดังนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน โดยตัดตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) ออก และวิเคราะห์ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน

2.2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ) ด้านสุขภาพส่วนตน

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสุขภาพส่วนตน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 2 ตัว)

ตัวแปรทำนาย	*b*	*SE b*	β
Constant	.05	.17	
GOA	.08**	.03	.11**
AGI	.70**	.03	.83**
F = 24.27, R^2_{Adj} = .75, R_{Adj} = .87, *ES* = .74			

**p<.01

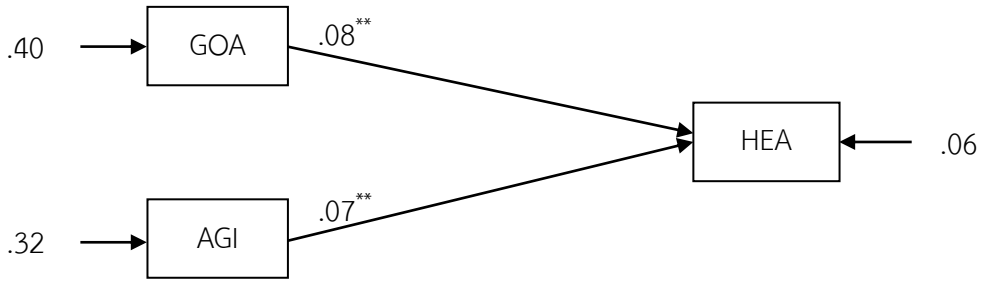

**p<.01

ภาพที่ 9 โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสุขภาพส่วนตน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 2 ตัว)

จากตารางที่ 18 และภาพที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน ปรากฏว่า ตัวแปรที่ถูกตัดออกจากสมการมี 3 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) ทำให้โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ .00 ความน่าจะเป็น (p) มีค่าเท่ากับ 1.00 และสัมประสิทธิ์การทำนายของสมการโครงสร้างมีค่าเท่ากับ .75 แสดงว่า โมเดลมีความตรง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (*R*) เท่ากับ .87 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน ได้ร้อยละ 75.00 (R^2_{Adj} = .75) โดยตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) และตัวแปรความวิตกกังวล ด้านอายุ (AGI) สามารถทำนายได้เท่ากับ .08 และ .70 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนายที่ปรับแก้ (R^2_{Adj}) เท่ากับ .75

ตารางที่ 19 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยพหุคูณของตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน

R^2 ตัวแปรทำนาย 5 ตัว	R^2_{Adj} ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ
.83	.75
ค่าเอฟวิกฤต: $_{.99}F_{2,200}$ = 4.71	

จากตารางที่ 19 ผู้วิจัยทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) ที่เปลี่ยนแปลงระหว่างสมการการถดถอยพหุคูณตั้งต้นกับสมการการถดถอยพหุคูณที่ปรับใหม่ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรทำนาย 5 ตัว กับค่าสัมประสิทธิ์การทำนายปรับแก้ มีค่าแตกต่างกัน แสดงว่าประสิทธิภาพในการทำนายแตกต่างกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายปรับแก้เท่ากับ .75

2.3 ผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2)

การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) โดยใช้สถิติ F-ratio ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2010, p. 129)

จากการคำนวณค่าสถิติทดสอบ *F* ผลดังนี้

$$F = \frac{.83 / 5}{(1 - .83) / (160 - 5 - 1)}$$

$$F = 150.91$$

ดังนั้น ค่าสถิติทดสอบ *F* จากการคำนวณ เท่ากับ 150.91

จึงสรุปได้ว่าตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวแปรสามารถนำมาทำนายตัวแปรเกณฑ์ได้ร้อยละ 83.00 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งผลทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยการคำนวณค่าสถิติทดสอบ F (5 , 160) = 150.91, $p < .01$ และเปิดตารางค่าวิกฤตของ F (5 , 200) = 3.11, $p < .01$ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ค่าสถิติทดสอบ *F* จากการคำนวณ มากกว่า ค่าวิกฤตของ *F* แสดงว่า $R^2 > .00$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้ร้อยละ 83.00 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนายปรับแก้ (R^2_{Adj}) โดยใช้สถิติ F-ratio ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2010, p. 129)

จากการคำนวณค่าสถิติทดสอบ *F* ผลดังนี้

$$F = \frac{(.83 - .75) / (5 - 2)}{(1 - .83) / (160 - 5 - 1)}$$

$$F = 24.16$$

ดังนั้น ค่าสถิติทดสอบ *F* จากการคำนวณ เท่ากับ 24.16

จากการคำนวณค่าสถิติทดสอบ F (2 , 158) = 24.16, $p < .01$ และเปิดตารางค่าวิกฤตของ F (2 , 200) = 4.71, $p < .01$ ดังนั้น ค่า F จากการคำนวณมากกว่าค่าวิกฤตของ *F* แสดงว่า $R^2_{Adj} > .00$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือจำนวนตัวแปรทำนายที่ลดลงจาก 5 ตัว เหลือเพียง 2 ตัว สามารถร่วมกันทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตนได้ร้อยละ

75.00 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ทำให้ประสิทธิภาพในการทำนายที่ได้แตกต่างกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนายที่ปรับแก้ (R^2_{Adj}) เท่ากับ .75

2.4 ผลการสร้างสมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ คือ

$\hat{Y}_{HEA}$ = .08(GOA)** + .70(AGI)** + .05

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$\hat{Z}_{HEA}$ = .11Z^{**}_{GOA} + .83Z^{**}_{AGI}

จากสมการถดถอยพหุคูณ ตัวแปรที่สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน ได้คือ ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI)

2.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีตัวแปรเกณฑ์คือ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล มี 2 ตัวแปร คือ การวางเป้าหมายที่เหมาะสม และความวิตกกังวลด้านอายุ เป็นตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญ ผลปรากฏดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีตัวแปรเกณฑ์คือ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน

Source	Sum of Squares	*df*	Mean Square	*F*
Regression	0.08	3	0.0267	24.16
Residual	0.17	154	0.0011	
total	0.25	159		
ค่าเอฟวิกฤต: $_{.99}F_{2,200}$ = 4.71				

จากตารางที่ 20 สรุปตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญ 2 ตัวแปร คือ การวางเป้าหมายที่เหมาะสม และความวิตกกังวลด้านอายุ สามารถนำมาใช้ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตนได้ 0.75 ซึ่งผลการตรวจสอบได้ ดังนี้ F = 24.16 df_1 = 2 df_2 = 158 เมื่อนำค่าสถิติ F ที่คำนวณได้ไปเทียบกับค่า F วิกฤตที่ตำแหน่ง df_1 = 2 df_2 = 200 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ

.01 (เนื่องจากในตารางไม่แสดงค่าสถิติ *F* ณ ตำแหน่งที่ df_2 = 158 แต่แสดงค่าสถิติ *F* ณ ตำแหน่งที่ df_2 = 200 ได้ค่าสถิติ *F* เท่ากับ 4.71 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทำนาย 2 ตัวแปร คือ การวางเป้าหมายที่เหมาะสม และความวิตกกังวลด้านอายุสามารถนำไปใช้ในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพ ส่วนตนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

2.6 ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพล

จากการคำนวณค่าอิทธิพล (*ES*) ผลดังนี้

$ES = R^2_{Adj} - [p/(n-1)]$

$ES = .75 - [2/(160 - 1)]$

$ES = .74$

ดังนั้น ขนาดอิทธิพลเท่ากับ .74

ขนาดอิทธิพลของสมการทำนาย (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 2 ตัว) ของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน (HEA) ปรากฏว่า ขนาดอิทธิพลมีค่าเท่ากับ .74 แสดงว่า ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน (HEA) ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม

3.1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว)

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน

ตัวแปรทำนาย	*b*	*SE b*	β
Constant	-.21	.22	
FUT	-.17**	.04	-.16**
GOA	.14**	.04	.15**
DIS	.08	.03	.10
SEL	.06	.05	.05
AGI	.84**	.05	.82**

$F = 158.00$, $R^2 = .79$, $R = .89$

**$p<.01$

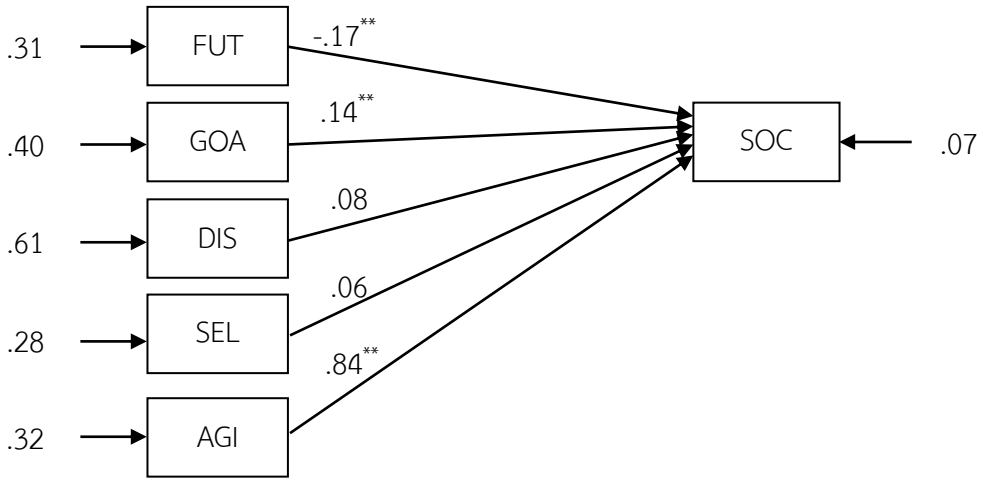

**p<.01

ภาพที่ 10 โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสัมพันธภาพทางสังคม แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว)

จากตารางที่ 21 และภาพที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว) ปรากฏว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ .00 และความน่าจะเป็น (p) มีค่าเท่ากับ 1.00 และสัมประสิทธิ์การทำนายของสมการโครงสร้างมีค่าเท่ากับ .79 แสดงว่า โมเดลมีความตรง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .89 โดยที่ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) มีความสัมพันธ์พหุคูณกับตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม เท่ากับ .89 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้ร้อยละ 79.00 และพบว่า ตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคมได้สูงสุด เท่ากับ .84 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา คือ ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคมได้ เท่ากับ .14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยต่ำ เท่ากับ .08 .06 ตามลำดับ ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเป็นลบ เท่ากับ -.17 แสดงว่า ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) มีอิทธิทางลบ แต่เนื่องจากความสัมพันธ์เริ่มต้นของตัวแปร FUT กับตัวแปร SOC มีค่าเท่ากับ .22 ดังนั้นจึงตัดตัวแปร FUT ออกจากสมการ

ดังนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม โดยตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ตัวแปรการกำหนดเป้าหมาย ในอนาคต (FUT) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) ออกจากสมการ 3 ตัวแปร และวิเคราะห์ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน

3.2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ)

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 2 ตัว)

ตัวแปรทำนาย	*b*	*SE b*	β
Constant	-.24	.20	
GOA	.13**	.04	.15**
AGI	.84**	.04	.82**
F = 24.27, R^2_{Adj} = .76, R_{Adj} = .87, *ES* = .75			

**p<.01

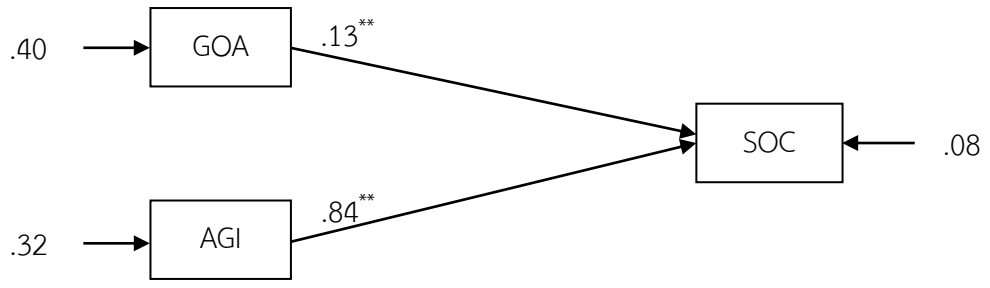

**p<.01

ภาพที่ 11 โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสัมพันธภาพทางสังคม แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 2 ตัว)

จากตารางที่ 22 และภาพที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน ปรากฏว่า ตัวแปรที่

ถูกตัดออกจากสมการมี 3 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) ทำให้โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ .00 ความน่าจะเป็น (*p*) มีค่าเท่ากับ 1.00 และสัมประสิทธิ์การทำนายของสมการโครงสร้างมีค่าเท่ากับ .76 แสดงว่า โมเดลมีความตรง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (*R*) เท่ากับ .87 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคมได้ร้อยละ 76.00 (R^2_{Adj} = .76) โดยตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) สามารถทำนายได้เท่ากับ .13 และ .84 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนายที่ปรับแก้ (R^2_{Adj}) เท่ากับ .76

ตารางที่ 23 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยพหุคูณของตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม

R^2 ตัวแปรทำนาย 5 ตัว	R^2_{Adj} ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ
.79	.76
ค่าเอฟวิกฤต: $_{.99}F_{2,200}$ = 4.71	

จากตารางที่ 23 ผู้วิจัยทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) ที่เปลี่ยนแปลงระหว่างสมการการถดถอยพหุคูณตั้งต้นกับสมการการถดถอยพหุคูณที่ปรับใหม่ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรทำนาย 5 ตัว กับค่าสัมประสิทธิ์การทำนายปรับแก้มีค่าแตกต่างกัน แสดงว่าประสิทธิภาพในการทำนายแตกต่างกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายปรับแก้ เท่ากับ .76

3.3 ผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2)

การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) โดยใช้สถิติ F-ratio ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2010, p. 129)

จากการคำนวณค่าสถิติทดสอบ *F* ผลดังนี้

$$F = \frac{.79 / 5}{(1 - .79) / (160 - 5 - 1)}$$

$$F = 158.00$$

ดังนั้น ค่าสถิติทดสอบ *F* จากการคำนวณ เท่ากับ 158.00

จึงสรุปได้ว่าตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวแปรสามารถนำมาทำนายตัวแปรเกณฑ์ได้ร้อยละ 80.00 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งผลทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยการคำนวณค่าสถิติทดสอบ F (5 , 160) = 158.00, $p < .01$ และเปิดตารางค่าวิกฤตของ F (5 , 200) = 3.11, $p < .01$ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ค่าสถิติทดสอบ F จากการคำนวณ มากกว่า ค่าวิกฤตของ F แสดงว่า $R^2 > .00$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้ร้อยละ 79.00 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่ปรับแก้ (R^2_{Adj}) โดยใช้สถิติ F-ratio ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2010, p. 129)

จากการคำนวณค่าสถิติทดสอบ F ผลดังนี้

$$F = \frac{(.79 - .76) / (5 - 2)}{(1 - .79) / (160 - 5 - 1)}$$

$$F = 7.33$$

ดังนั้น ค่าสถิติทดสอบ F จากการคำนวณ เท่ากับ 7.33

จากคำนวณค่าสถิติทดสอบ F (2 , 158) = 7.33 $p < .01$ และเปิดตารางค่าวิกฤตของ F (2 , 200) = 4.71, $p < .01$ ดังนั้น ค่า F จากการคำนวณมากกว่าค่าวิกฤตของ F แสดงว่า $R^2 > .00$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือจำนวนตัวแปรทำนายที่ลดลงจาก 5 ตัวแปร เหลือเพียง 2 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคมได้ร้อยละ 79.00 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ทำให้ประสิทธิภาพในการทำนายที่ได้แตกต่างกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนายที่ปรับแก้ (R^2_{Adj}) เท่ากับ .76

3.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีตัวแปรเกณฑ์คือ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล มี 2 ตัวแปร คือ การวางเป้าหมายที่เหมาะสม และความวิตกกังวลด้านอายุ เป็นตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญ ผลปรากฏดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีตัวแปรเกณฑ์คือ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม

Source	Sum of Squares	*df*	Mean Square	*F*
Regression	0.03	3	0.0100	7.33
Residual	0.21	154	0.0014	
total	0.24	159		
ค่าเอฟวิกฤต: $_{.99}F_{2,200}$ = 4.71				

จากตารางที่ 24 สรุปตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญ 2 ตัวแปร คือ การวางเป้าหมายที่เหมาะสม และความวิตกกังวลด้านอายุ สามารถนำมาใช้ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคมได้ 0.76 ซึ่งผลการตรวจสอบได้ ดังนี้ F = 7.33 df_1 = 2 df_2 = 158 เมื่อนำค่าสถิติ F ที่คำนวณได้ไปเทียบกับค่า F วิกฤตที่ตำแหน่ง df_1 = 2 df_2 = 200 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01 (เนื่องจากในตารางไม่แสดงค่าสถิติ F ณ ตำแหน่งที่ df_2 = 158 แต่แสดงค่าสถิติ F ณ ตำแหน่งที่ df_2 = 200 ได้ค่าสถิติ F เท่ากับ 4.71 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทำนาย 2 ตัวแปร คือ การวางเป้าหมายที่เหมาะสม และความวิตกกังวลด้านอายุสามารถนำไปใช้ในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3.5 ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพล

จากการคำนวณค่าอิทธิพล (*ES*) ผลดังนี้

$ES = R^2_{Adj} - [p/(n\text{-}1)]$

$ES = .76 - [2/(160 - 1)]$

$ES = .75$

ดังนั้น ขนาดอิทธิพลเท่ากับ .75

ขนาดอิทธิพลของสมการทำนาย (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 2 ตัว) ของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม ปรากฏว่า ขนาดอิทธิพลมีค่าเท่ากับ .75 แสดงว่า ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม ในระดับมาก

3.6 ผลการสร้างสมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคมด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ คือ

$\hat{Y}_{SOC}$ = .13(GOA)** + .84(AGI)** - .24

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$\hat{Z}_{SOC}$ = .15Z^{**}_{GOA} + .82Z^{**}_{AGI}

จากสมการถดถอยพหุคูณ ตัวแปรที่สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม ได้คือ ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI)

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน

4.1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว)

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว)

ตัวแปรทำนาย	*b*	*SE b*	β
Constant	.15	.15	
FUT	-.09**	.03	-.11**
GOA	.29**	.03	.42**
DIS	-.02	.02	-.04
SEL	.18**	.03	.22**
AGI	.48**	.03	.62**
F = 158.00, R^2 = .83, R = .91			

**p<.01

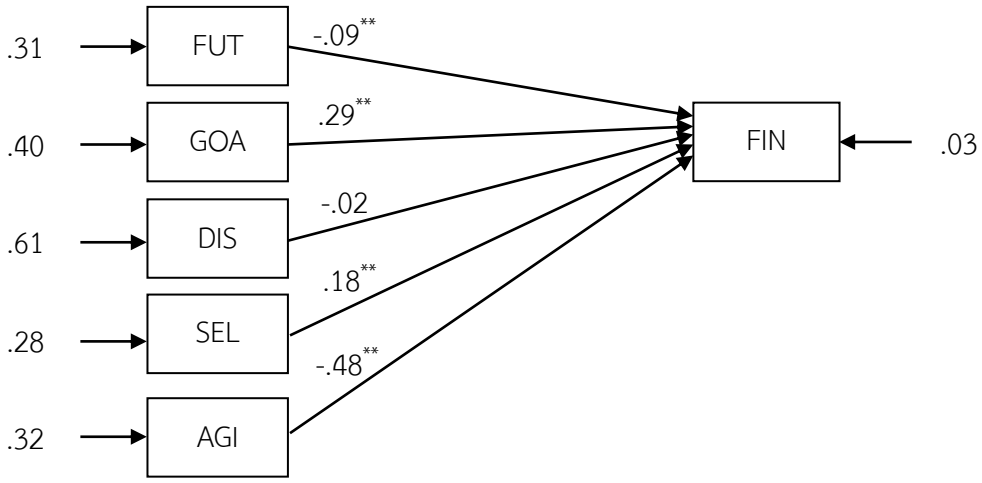

**p<.01

ภาพที่ 12 โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสถานะทางการเงิน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว)

จากตารางที่ 25 และภาพที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบใส่ตัวแปร พร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว) ปรากฏว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ไคสแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ .00 ความน่า จะเป็น (p) มีค่าเท่ากับ 1.00 และสัมประสิทธิ์การทำนายของสมการโครงสร้างมีค่าเท่ากับ .83 แสดงว่า โมเดลมีความตรง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .91 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) มีความสัมพันธ์พหุคูณกับ ตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน เท่ากับ .91 สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้ร้อยละ 83.00 และพบว่า ตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน ได้สูงสุด เท่ากับ .48 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมาตามลำดับ คือ ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน ได้ เท่ากับ .29 .18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) และตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเป็นลบ เท่ากับ -.09 -.02 ตามลำดับ แสดงว่าตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) และตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) มีอิทธิทางลบ แต่

เนื่องจากความสัมพันธ์เริ่มต้นของตัวแปร FUT และตัวแปร DIS กับตัวแปร FIN มีค่าเท่ากับ .29 .28 ตามลำดับ ดังนั้นจึงตัดตัวแปร FUT และตัวแปร DIS ออกจากสมการ

ดังนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน โดยตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) และตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) ออกจากสมการ 2 ตัวแปร และวิเคราะห์ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน

4.2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ)

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 3 ตัว)

ตัวแปรทำนาย	*b*	*SE b*	β
Constant	-.04	.14	
GOA	.27**	.04	.38**
SEL	.18**	.03	.22**
AGI	.45**	.04	.58**
F = 5.00, R^2_{Adj} = .82, R_{Adj} = .91, *ES* = .80			

**p<.01

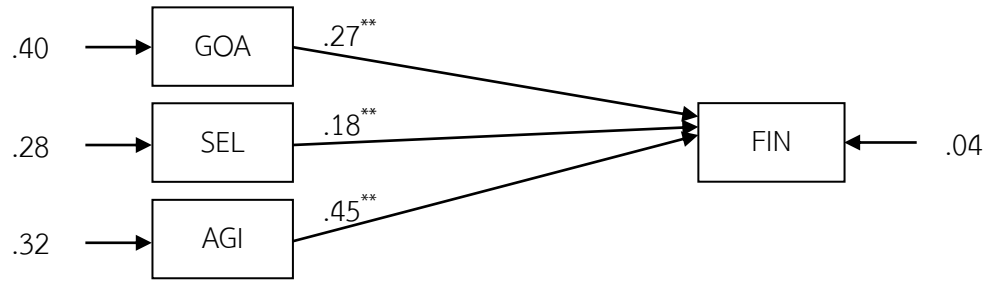

**p<.01

ภาพที่ 13 โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสถานะทางการเงิน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 3 ตัว)

จากตารางที่ 26 และภาพที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน ปรากฏว่า ตัวแปรที่ถูกตัดออกจากสมการมี 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) และตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) ทำให้โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ .00 ความน่าจะเป็น (*p*) มีค่าเท่ากับ 1.00 และสัมประสิทธิ์การทำนายของสมการโครงสร้างมีค่าเท่ากับ .82 แสดงว่า โมเดลมีความตรง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (*R*) เท่ากับ .91 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (FUT) ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี (DIS) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคมได้ร้อยละ 82.00 (R^2_{Adj} = .82) โดยตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) สามารถทำนายได้เท่ากับ .27 .18 และ .45 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนายที่ปรับแก้ (R^2_{Adj}) เท่ากับ .82

ตารางที่ 27 ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความเหมาะสมของสมการถดถอยพหุคูณของตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน

R^2 ตัวแปรทำนาย 5 ตัว	R^2_{Adj} ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ
.83	.82
ค่าเอฟวิกฤต: $_{.99}F_{3,200}$ = 3.88	

จากตารางที่ 27 ผู้วิจัยทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) ที่เปลี่ยนแปลงระหว่างสมการการถดถอยพหุคูณตั้งต้นกับสมการการถดถอยพหุคูณที่ปรับใหม่ ผู้วิจัยทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) ที่เปลี่ยนแปลงระหว่างสมการการถดถอยพหุคูณตั้งต้นกับสมการการถดถอยพหุคูณที่ปรับแก้ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรทำนาย 5 ตัว กับค่าสัมประสิทธิ์การทำนายปรับใหม่ มีค่าแตกต่างกัน แสดงว่าประสิทธิภาพในการทำนายแตกต่างกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายปรับแก้ เท่ากับ .82

4.3 ผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2)

การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) โดยใช้สถิติ F-ratio ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2010, p. 129)

จากการคำนวณค่าสถิติทดสอบ *F* ผลดังนี้

$$F = \frac{.83 / 5}{(1 - .83) / (160 - 5 - 1)}$$

$$F = 150.91$$

ดังนั้น ค่าสถิติทดสอบ *F* จากการคำนวณ เท่ากับ 150.91

จึงสรุปได้ว่าตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวแปรสามารถนำมาทำนายตัวแปรเกณฑ์ได้ร้อยละ 83.00 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งผลทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยการคำนวณค่าสถิติทดสอบ F (5 , 160) = 150.91, $p < .01$ และเปิดตารางค่าวิกฤตของ F (5 , 200) = 3.11, $p < .01$ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ค่าสถิติทดสอบ *F* จากการคำนวณ มากกว่า ค่าวิกฤตของ *F* แสดงว่า $R^2 > 0$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้ร้อยละ 83.00 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์การทำนายปรับแก้ (R^2_{Adj}) โดยใช้สถิติ F-ratio ดังนี้ (Schumacher & Lomax, 2010, p. 129)

จากการคำนวณค่าสถิติทดสอบ *F* ผลดังนี้

$$F = \frac{(.83 - .82) / (5 - 3)}{(1 - .83) / (160 - 5 - 1)}$$

$$F = 4.53$$

ดังนั้น ค่าสถิติทดสอบ *F* จากการคำนวณ เท่ากับ 4.53

จากคำนวณค่าสถิติทดสอบ F (3 , 157) = 4.53 , $p < .01$ และเปิดตารางค่าวิกฤตของ F (3 , 200) = 3.88, $p < .01$ ดังนั้น ค่า *F* จากการคำนวณมากกว่าค่าวิกฤตของ *F* แสดงว่า $R^2 > .00$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือจำนวนตัวแปรทำนายที่ลดลงจาก 5 ตัวแปร เหลือเพียง 3 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงินได้ร้อยละ 82.00 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ทำให้ประสิทธิภาพในการทำนายที่ได้แตกต่างกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนายที่ปรับแก้ (R^2_{Adj}) เท่ากับ .82

4.4 ผลการสร้างสมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงินด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ คือ

$\hat{Y}_{FIN}$ = .27(GOA)** + .18(SEL)** + .45(AGI)** - .04

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$\hat{Z}_{FIN}$ = .38Z^{**}_{GOA} + .22Z^{**}_{SEL} + .58Z^{**}_{AGI}

4.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีตัวแปรเกณฑ์คือ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล มี 3 ตัวแปร คือ การวางเป้าหมายที่เหมาะสม การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความวิตกกังวลด้านอายุ เป็นตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญ ผลปรากฏดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีตัวแปรเกณฑ์คือ กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน

Source	Sum of Squares	*df*	Mean Square	*F*
Regression	.01	2	.0050	4.53
Residual	.17	154	.0011	
total	.18	159		
ค่าเอฟวิกฤต: $_{.99}F_{3,200}$ = 3.88				

จากตารางที่ 28 สรุปตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญ 3 ตัวแปร คือ การวางเป้าหมายที่เหมาะสม การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความวิตกกังวลด้านอายุ สามารถนำมาใช้ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงินได้ 0.82 ซึ่งผลการตรวจสอบได้ ดังนี้ F = 4.53 df_1 = 3 df_2 = 157 เมื่อนำค่าสถิติ F ที่คำนวณได้ไปเทียบกับค่า F วิกฤตที่ตำแหน่ง df_1 = 2 df_2 = 200 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01 (เนื่องจากในตารางไม่แสดงค่าสถิติ F ณ ตำแหน่งที่ df_2 = 157 แต่แสดงค่าสถิติ F ณ ตำแหน่งที่ df_2 = 200 ได้ค่าสถิติ F เท่ากับ 3.88 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทำนาย 3 ตัวแปร คือ การวางเป้าหมายที่เหมาะสม การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความวิตกกังวล ด้านอายุสามารถนำไปใช้ในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.6 ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพล

จากการคำนวณค่าอิทธิพล (ES) ผลดังนี้

$ES = R^2_{Adj} - [p/(n\text{-}1)]$

$ES = .82 - [3/(160 - 1)]$

$ES = .80$

ดังนั้น ขนาดอิทธิพลเท่ากับ .80

ขนาดอิทธิพลของสมการทำนาย (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 3 ตัว) ของกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน ปรากฏว่า ขนาดอิทธิพลมีค่าเท่ากับ .80 แสดงว่า ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม (GOA) ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (SEL) และตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ (AGI) ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน ในระดับมาก

จากผลการวิจัยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคลทำนายกลวิธีจัดการแบบ เชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ปรากฏผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง และผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกจำแนกตามด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพส่วนตน ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านสถานะทางการเงิน มีตัวแปรทำนายบางตัวแปรมีความสัมพันธ์สูง บางตัวแปรมีความสัมพันธ์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรทำนายกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง และผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก จำแนกตามด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพส่วนตน ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านสถานะทางการเงิน มีตัวแปรทำนายบางตัวแปรมีสามารถทำนายได้สูง บางตัวแปรทำนายได้ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบางตัวแปรสามารถทำนายได้ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้วิจัยได้สรุปตารางสังเคราะห์ผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 29 การสังเคราะห์ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	สมมติฐานการวิจัย	วิธีการวิจัย	ผลการวิจัย
1. เพื่อวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล กับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18	1. ตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีความสัมพันธ์พหุคูณกับตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในอนาคต การวางเป้าหมายที่เหมาะสม การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความวิตกกังวลด้านอายุ	ระยะที่ 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคลกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18	การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรทำนาย กับตัวแปรเกณฑ์ ดังนี้ 1. กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก - ตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัวแปร ได้แก่ FUT, GOA, DIS, SEL และ AGI มีความสัมพันธ์กับตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก - ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ FUT - ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ SEL 2. กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน - ตัวแปรทำนาย 4 ตัวแปร ได้แก่ GOA, DIS, SEL และ AGI มีความสัมพันธ์กับตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน - ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ AGI - ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ DIS

ตารางที่ 29 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	สมมติฐานการวิจัย	วิธีการวิจัย	ผลการวิจัย
			3. กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม - ตัวแปรทำนาย 5 ตัวแปร ได้แก่ FUT, GOA, DIS, SEL และ AGI มีความสัมพันธ์กับตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม - ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ AGI - ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ FUT 4. กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน - ตัวแปรทำนาย 5 ตัวแปร ได้แก่ FUT, GOA, DIS, SEL และ AGI มีความสัมพันธ์กับตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน - ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ AGI - ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ DIS

ตารางที่ 29 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	สมมติฐานการวิจัย	วิธีการวิจัย	ผลการวิจัย
2. เพื่อสร้างสมการทำนายการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล	2. ตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในอนาคต การวางเป้าหมายที่เหมาะสม การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความวิตกกังวลด้านอายุ สามารถร่วมทำนายตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ได้	ระยะที่ 2 การสร้างสมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล	ผลการสร้างสมการทำนายตัวแปรเกณฑ์ ดังนี้ 1. กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก $\hat{Y}_{PRO}$ = .32(FUT)** + .20(GOA)**+ .21(DIS)**+ .10(SEL)** + .18(AGI)** - .73 $\hat{Z}_{PRO}$ = .38Z^{**}_{FUT} + .26Z^{**}_{GOA} + .35Z^{**}_{DIS} + .11Z^{**}_{SEL} + .22Z^{**}_{AGI} - สมการถดถอยพหุคูณ สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้ถูกต้องร้อยละ 80.00 - ค่า *ES* = .77 แสดงว่า มีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก 2. กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน $\hat{Y}_{HEA}$ =.08(GOA)** + .70(AGI)** + .05 $\hat{Z}_{HEA}$ = .11Z^{**}_{GOA} + .83Z^{**}_{AGI}

ตารางที่ 29 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	สมมติฐานการวิจัย	วิธีการวิจัย	ผลการวิจัย
			- สมการถดถอยพหุคูณ สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตนได้ถูกต้องร้อยละ 75.00 - ค่า *ES* = .74 แสดงว่า มีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก 3. กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม $\hat{Y}_{SOC}$ = .13(GOA)** + .84(AGI)** - .24 $\hat{Z}_{SOC}$ = $.15Z^{**}_{GOA} + .82Z^{**}_{AGI}$ - สมการถดถอยพหุคูณ สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคมได้ถูกต้องร้อยละ 76.00 - ค่า *ES* = .75 แสดงว่า มีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 29 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	สมมติฐานการวิจัย	วิธีการวิจัย	ผลการวิจัย
			4. กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน $\hat{Y}_{FIN}$ = .27(GOA)** + .18(SEL)** + .45(AGI)** - .04 $\hat{Z}_{FIN}$ = .38Z^{**}_{GOA} + .22Z^{**}_{SEL} + .58Z^{**}_{AGI} - สมการถดถอยพหุคูณ สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงินได้ถูกต้อง ร้อยละ 82.00 - ค่า *ES* = .80 แสดงว่า มีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก

จากการสังเคราะห์ผลการวิจัยความแตกต่างระหว่างบุคคลกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น วิธีการวิจัยมีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสมมติฐานในการวิจัย ทำให้ผลการวิจัยที่ได้บรรลุวัตุประสงค์ของการวิจัย และสอดคล้องกับสมมติฐาน ในการวิจัยความแตกต่างระหว่างบุคคลกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

บทที่ 5
สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล กับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 และเพื่อสร้างสมการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้วยตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 160 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความแตกต่างระหว่างบุคคลและกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS หาค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และโปรแกรม LISREL วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

สรุปผลการวิจัย

ตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดังนี้

1. ตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้ง 5 ตัวแปร ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในอนาคตการวางเป้าหมายที่เหมาะสม การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความวิตกกังวลด้านอายุ มีความสัมพันธ์พหุคูณกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้มากที่สุด รองลงมา คือ ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม ตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ ตามลำดับ และตัวแปรที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้น้อยที่สุด คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง

3. ตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้ง 5 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ได้ร้อยละ 80.00 และสามารถสร้างสมการถดถอยพหุคูณ ได้ดังนี้

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ คือ

$\hat{Y}_{PRO}$ = .32(FUT)** + .20(GOA)**+ .21(DIS)**+ .10(SEL)** + .18(AGI)** - .73

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{PRO} = .38Z^{**}_{FUT} + .26Z^{**}_{GOA} + .35Z^{**}_{DIS} + .11Z^{**}_{SEL} + .22Z^{**}_{AGI}$$

4. ตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล 2 ตัวแปร ได้แก่ การวางเป้าหมายที่เหมาะสม และความวิตกกังวลด้านอายุ มีความสัมพันธ์พหุคูณกับกลวิธีจัดการ แบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน ได้มากที่สุด และตัวแปรที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน ได้น้อยที่สุด คือการวางเป้าหมายที่เหมาะสม

6. ตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล 2 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน ได้ร้อยละ 75.00 และสามารถสร้างสมการถดถอยพหุคูณ ได้ดังนี้

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{HEA} = .08(GOA)^{**} + .70(AGI)^{**} + .05$$

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{HEA} = .11Z^{**}_{GOA} + .83Z^{**}_{AGI}$$

7. ตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล 2 ตัวแปร ได้แก่ การวางเป้าหมายที่เหมาะสม และความวิตกกังวลด้านอายุ มีความสัมพันธ์พหุคูณกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. ตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคมได้มากที่สุด และตัวแปรที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคมได้น้อยที่สุด คือ การวางเป้าหมายที่เหมาะสม

9. ตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล 2 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม ได้ร้อยละ 76.00 และสามารถสร้างสมการถดถอยพหุคูณได้ดังนี้

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{SOC} = .13(GOA)^{**} + .84(AGI)^{**} - .24$$

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{SOC} = .15Z^{**}_{GOA} + .82Z^{**}_{AGI}$$

10. ตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล 3 ตัวแปร ได้แก่ การวางเป้าหมายที่เหมาะสม การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความวิตกกังวลด้านอายุมีความสัมพันธ์พหุคูณกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

11. ตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ สามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน ได้มากที่สุด และตัวแปรที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงินได้น้อยที่สุด คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง

12. ตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคล 3 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน ได้ร้อยละ 82.00 และสามารถสร้างสมการถดถอยพหุคูณได้ดังนี้

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ คือ

$\hat{Y}_{FIN}$ = .27(GOA)** + .18(SEL)** + .45(AGI)** - .04

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$\hat{Z}_{FIN} = .38Z^{**}_{GOA} + .22Z^{**}_{SEL} + .58Z^{**}_{AGI}$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปรากฏดังนี้

1. ตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้ง 5 ตัวแปร ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในอนาคต การวางเป้าหมายที่เหมาะสม การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความวิตกกังวลด้านอายุ มีความสัมพันธ์พหุคูณกับตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

2. ตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้ง 5 ตัวแปร ร่วมกันทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ได้ร้อยละ 80.00 โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .77 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับงานวิจัย ดังนี้

ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก แสดงให้เห็นว่า ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีคุณสมบัติในการกำหนดเป้าหมายในอนาคตของตนเอง ส่งผลให้สามารถกำกับตนเองให้บรรลุเป้าหมายได้ สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Aspinwall (2005) กล่าวว่า การมีเป้าหมายที่ชัดเจน การสะสม และใช้แหล่งทรัพยากรที่มีอยู่รอบตัวให้เกิดประโยชน์สูงสุด คอยตรวจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว เพื่อประโยชน์ในการกำหนดทิศทางในการจัดการกับปัญหา และทำให้บุคคลสามารถคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ รวมถึงการขอความช่วยเหลือ การขอข้อมูล และกำลังใจจากผู้อื่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ดังนั้น

บุคคลที่มีการกำหนดเป้าหมายในอนาคตจึงเป็นบุคคลที่มีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Melih, Secil, and Renin (2011) กล่าวว่า สถานการณ์ปัญหาด้านสุขภาพส่วนตน, ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านสถานะทางการเงินมีความสำคัญต่อบุคลิกภาพส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Ouwehand, Ridder, and Bensing (2006) พบว่า ตัวแปรการกำหนดเป้าหมายในอนาคตเป็นปัจจัยที่สำคัญสุดของความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ส่งผลให้คนเกิดการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก และสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) กล่าวว่า ถ้าบุคคลเริ่มต้นด้วยสุขภาพที่ดีจะส่งผลต่อสัมพันธภาพทางสังคมที่ดีและ มีสถานะทางการเงินที่มั่นคง และบุคคลนั้นต้องมีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก เพื่อตรวจสอบหาอุปสรรคและหาแนวทางป้องกันอุปสรรคที่มีต่อเป้าหมาย และสามารถใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันหรือลดอุปสรรค ไม่ให้พัฒนาไปเป็นปัญหาในอนาคตที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งปัญหาของบุคคลในวัยนี้เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้ ด้านสุขภาพส่วนตน ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านสถานะทางการเงิน

ตัวแปรการวางเป้าหมายที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก แสดงให้เห็นว่า ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีคุณสมบัติในการวางเป้าหมายที่เหมาะสม ส่งผลต่อกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางในแง่บวก เพราะการที่ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางตั้งจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว มีการจัดเตรียมแผนสำหรับการดำเนินชีวิตไว้ล่วงหน้า และการให้ความสำคัญกับการวางแผนการดำเนินชีวิตแสดงออกว่าเป็นผู้มีความรับผิดชอบในชีวิตของตนเอง สามารถตัดสินใจเลือกหากลวิธีของตนเองตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้อย่างอิสระ มีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ตามที่ได้วางเป้าหมายไว้อย่างเหมาะสม ดังนั้นบุคคลที่มีการวางเป้าหมายที่เหมาะสมเป็นบุคคลที่มีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) ที่พบว่า กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของวัยผู้ใหญ่ตอนกลางมีความสัมพันธ์กับการวางเป้าหมายที่เหมาะสม และสอดคล้องกัน Pintrich (2000) พบว่า การวางเป้าหมายมุ่งความรอบรู้ก่อให้เกิดทักษะและการใช้กระบวนการทางปัญญามากกว่าการวางเป้าหมายมุ่งแสดงความสามารถ ดังนั้น การวางเป้าหมายที่เหมาะสมจึงสัมพันธ์กับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก โดยการวางเป้าหมายมุ่งความรอบรู้จะส่งผลให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงได้ในระยะยาว ทำให้บุคคลมีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ ทำให้ประสบผลสำเร็จได้

ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก แสดงให้เห็นว่า ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีคุณสมบัติในการมองโลกในแง่ดี ส่งผลต่อกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางในแง่บวก เพราะการที่ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางมีความคิดความเชื่อว่าจะเกิด สิ่งที่ดีขึ้นในอนาคต และการพิจารณาข้อมูลที่คาดว่าจะทำให้เกิดสถานการณ์ที่ไม่ดีอย่างถี่ถ้วน

ก่อน ทำให้ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางมีอิสระในการหากลวิธีของตนเองต่อสิ่งกระตุ้น แสดงออกโดยการเป็นผู้มีความรับผิดชอบในชีวิตของตนเอง สามารถตัดสินใจเลือกได้อย่างมีอิสระ มีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาสิ่งต่าง ๆ และสามารถจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น และประพฤติอย่างเคยชินจนเป็นนิสัย มีบุคลิกภาพในเชิงรุก สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Carver and Scheier (2001) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มองโลกในแง่ดีและบุคคลที่มองโลกในแง่ร้ายจะมีแรงจูงใจในตนเอง มีวิธีการจัดการกับปัญหา รวมถึงสิ่งไม่ดีที่เกิดขึ้นกับตนเองแตกต่างกัน รวมทั้งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) กล่าวว่า การมองโลกในแง่ดี เป็นการคิดว่าจะเกิดสิ่งที่ดีขึ้นในอนาคต และพิจารณาข้อมูลที่คาดว่าจะทำให้เกิดสถานการณ์ที่ไม่ดีอย่างถี่ถ้วนก่อนคิดไปในทางที่ไม่ดี สอดคล้องกับทฤษฎีการมองโลกในแง่ดี การมองโลกในแง่ดีเป็นลักษณะการระบุเหตุผลเกี่ยวกับสาเหตุของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลในทางที่ดี ซึ่งนักจิตวิทยาที่ศึกษาการมองโลกในแง่ดี กล่าวไว้ว่า เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับบุคคลเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ดี บุคคลจะมีวิธีอธิบายกับตนเองเพื่อเป็นการผ่อนคลายอารมณ์ ลดความเครียดและป้องกันการซึมเศร้า ซึ่งรูปแบบการอธิบายตนเองนี้ สามารถบ่งบอกได้ว่าบุคคลนั้นมีมุมมองชีวิตอย่างไรซึ่งมี 2 ด้าน คือ การมองโลกในแง่ดี และการมองโลกในแง่ร้าย ดังนั้น การมองโลกในแง่ดี มีความสัมพันธ์กับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก โดยการมองโลกในแง่ดี จะส่งผลให้บุคคลมีมุมมองเกี่ยวกับเหตุการณ์ ที่เป็นอุปสรรคเป็นเหตุการณ์ที่เกิดชั่วคราวเท่านั้น ทำให้เกิดการเลือกกลวิธีที่เหมาะสม มีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาสิ่งต่าง ๆ และสามารถจัดการปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก แสดงให้เห็นว่า ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีคุณสมบัติในการรับรู้ความสามารถของตนเองส่งผลต่อกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในแง่บวก เพราะคนที่มีความเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถเพียงพอที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ และมีบุคลิกภาพในเชิงรุก มีอิสระในการหากลวิธีของตนเองในการจัดการกับปัญหา มีความรับผิดชอบในชีวิตของตนเอง สามารถตัดสินใจเลือกกลวิธีจัดการกับอุปสรรคได้อย่างมีอิสระ มีความมุ่งมั่นที่จะทำการใด ๆ ด้วยการวางแผนไว้ล่วงหน้าเสมอ มีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาสิ่งต่าง ๆ และสามารถประเมินการรับรู้ความรู้ความสามารถของตนเองในการจัดการอุปสรรคต่าง ๆ ที่ก่อตัวเป็นปัญหาในอนาคตได้ สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Marcela and Dana (2012) ที่พบว่า กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยศึกษาจากครูที่ประสบปัญหาความเครียด จำนวน 291 คน ค้นพบว่า ครูใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในระดับต่ำ และครูประสบปัญหาความเครียด โดยสาเหตุของความเครียดมี 4 ด้าน คือ ความรู้ อารมณ์ กายภาพ และสังคม และการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประสบปัญหาความเครียดของครู และยิ่งกว่านั้นยังค้นพบอีกว่า ครูที่มีลักษณะแตกต่างกันมีวิธีจัดการเชิงรุก และการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน มีผลโดยตรงกับการเลือกวิธีการ

แก้ปัญหา โดยครูที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับแตกต่างกันส่งผลสำคัญต่อการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับความเครียด ครูที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับสูงจะมีการแก้ปัญหาที่ดี เริ่มจากความเชื่อว่าครูสามารถจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นหรือแก้ไขปัญหาได้

และสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Fernando (2015) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดของครู การรับรู้ความสามารถของตนเอง การจัดการทรัพยากรของครูที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศสเปน จำนวน 247 คน พบว่า ครูที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับสูง และมีการจัดการทรัพยากรที่ดี มีความทุกข์กับความเครียดในระดับต่ำกว่าครูที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับต่ำ และ มีการจัดการทรัพยากรน้อย สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Greenglass and Burke (2000) ที่พบว่า พยาบาลที่ใช้กลวิธีจัดการกับปัญหาแบบควบคุมนั้นมีความรู้สึกไม่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน และการลดค่าความเป็นบุคคลของผู้อื่นในระดับที่ต่ำ อีกทั้งพบว่าพยาบาลที่ใช้กลวิธีจัดการกับปัญหาแบบหนีปัญหาสูง จะมีความอ่อนล้าทางอารมณ์และการลดค่าความเป็นบุคคลของผู้อื่นสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Renata and Natalija (2012) กล่าวว่า คนเมื่อเจอสภาพการทำงานที่ยาวนาน ทำให้เกิดการเบื่อหน่ายในการทำงานมีสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยการรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้คนเกิดการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถเพียงพอที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ การมีความคิดว่าปัญหาต่าง ๆ สามารถแก้ไขได้และสามารถคลี่คลายไปในทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองที่กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองเกิดจากบุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่แสดงพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น การรับรู้ความสามารถของตนเอง จึงมีสัมพันธ์กับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก โดยบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองจะสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่แสดงพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้โดยการเลือกกลวิธีที่มีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาสิ่งต่าง ๆ และจัดการกับอุปสรรคที่จะก่อปัญหาในอนาคตได้

ตัวแปรความวิตกกังวลด้านอายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก แสดงให้เห็นว่า ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางมีความวิตกกังวลด้านอายุ ส่งผลให้ครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลางมีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Ouwehand, Ridder, and Bensing (2008) กล่าวว่า ความวิตกกังวลด้านอายุเป็นความรู้สึกไม่สบายใจที่เกิดขึ้นจากการมีอายุเพิ่มมากขึ้น ทั้งในเรื่องการเงิน สุขภาพ ภาพลักษณ์ สังคม ความสามารถที่เคยมี การช่วยเหลือตนเอง และสิ่งไม่ดีที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต สอดคล้องกับทฤษฎีความวิตกกังวลของนักวิชาการ ที่กล่าวว่า ความวิตกกังวล เป็นแรงขับที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน คนจึงมีความวิตกกังวลต่อสิ่งเร้าที่รุนแรงจนบุคคลไม่รู้จะจัดการอย่างไร เป็นสิ่งเตือนให้รู้ว่าถ้าไม่หาวิธีที่ถูกต้องเหมาะสมแก้ปัญหาแล้ว

จะทำให้เกิดภาวะตึงเครียดขึ้นส่งผลให้สุขภาพจิต ดังนั้น ความวิตกกังวลด้านอายุ จึงมีสัมพันธ์กับการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก โดยความวิตกกังวลด้านอายุ จะส่งผลให้บุคคลที่อายุมากขึ้นมีแรงขับที่ช่วยกระตุ้นให้เรียนรู้ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เนื่องจากว่าความวิตกกังวลด้านอายุจะเป็นสิ่งเตือนให้รู้ว่าถ้าไม่หาวิธีที่ถูกต้องเหมาะสมแก้ปัญหาแล้วจะทำให้เกิดภาวะตึงเครียดขึ้นส่งผลให้สุขภาพจิตในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ และสามารถทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้ คือ การกำหนดเป้าหมายในอนาคต การวางเป้าหมายที่เหมาะสม การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความวิตกกังวลด้านอายุ ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

ครูสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก เนื่องจากพบว่ากลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้กำหนดให้เป็นกระบวนการที่ใช้ตรวจสอบหาอุปสรรคและหาแนวทางป้องกันอุปสรรคที่มีต่อเป้าหมายในการทำงานที่ส่งผลต่อเป้าหมายส่วนบุคคล หากครูมีความสามารถในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดปัญหาในอนาคตเป็นส่วนประกอบสำคัญในการพัฒนาคนให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น ครูทุกวัยที่มุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายในการแก้ปัญหาในระดับสูงจึงต้องมีการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกจะใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันหรือลดอุปสรรคที่น่าจะเกิดขึ้นโดยไม่รอให้อุปสรรคนั้นเกิดขึ้นก่อน จึงจะประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรทำนายอื่น ๆ ที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก
2. ควรมีการทำวิจัยที่มีลักษณะการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
3. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ มีเฉพาะครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง) ควรทำการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตอื่น ๆ เพื่อจะได้ดูว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
4. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรจะจัดทำและศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกให้กับครู และเพื่อให้ครูเข้าถึงโปรแกรมได้สะดวก และทั่วถึง จึงควรประยุกต์โดยนำโปรแกรมบรรจุในแอพพลิเคชั่น และจัดระบบกระบวนการเป็นแบบทดลอง ซึ่งก่อนเข้าโปรแกรม ให้ทำแบบสอบถามในงานวิจัยไปทดสอบกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก เมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้าโปรแกรมแล้ว เมื่อถึงเวลาที่กำหนดให้ทำแบบสอบถามอีกครั้ง เพื่อทดสอบผลที่ได้จากโปรแกรม ควรมีระยะเวลาในการ

ติดตามที่เหมาะสม เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกได้ชัดเจน รวมทั้งติดตามการเปลี่ยนแปลง และประเมินความคงทนของโปรแกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

เกสร ปัญญาใส. (2553). *ผลของการสนับสนุนด้านข้อมูลและอารมณ์ต่อความวิตกกังวลและความพึงพอใจของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยในหอผู้ป่วยหนักทั่วไป โรงพยาบาลลำปาง.* การค้นคว้าแบบอิสระพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ขจรศรี แสนปัญญา. (2553). ความวิตกกังวลต่อความตาย การมองโลกในแง่ดี ความผาสุกของจิตวิญญาณ และการปรับตัวต่อความตายของผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรังในคลินิกผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี. *วารสารสวนปรุง, 26*(2), 25.

คนึงนุช สิงห์นนท์. (2554). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอารมณ์ทางลบของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา, 9*(2), 18-33.

คุรุสภา. (2556). *มาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ.* เข้าถึงได้จาก http://www.ksp.or.th/ksp2013/content/view.php

จริญญา เปรมเปรื่องเวส. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีจัดการในเชิงรุกกับความเหนื่อยหน่ายของพยาบาล ประจำการในโรงพยาบาลรามาธิบดี.* วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, คณะวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จังหวัดชลบุรี. (2559). *วิถีชีวิตและเศรษฐกิจ.* เข้าถึงได้จาก http://www.chonburi.go.th/

จังหวัดระยอง. (2559). *วิถีชีวิตและเศรษฐกิจ.* เข้าถึงได้จาก http://www.rayong.go.th/

ชนิญาดา รัตนธรรม. (2553). *การศึกษาลักษณะความวิตกกังวลประจำตัวและวิธีการเผชิญปัญหาของโรควิตกกังวลทั่วไปที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์ จังหวัดสระแก้ว.* วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชไมพร กาญจนกิจสกุล. (2555). *ระเบียบวิจัยทางสังคมศาสตร์.* ตาก: โพรเจ็คท์ ไฟฟ์-ไฟว์.

ทัศนีย์ เกษรศรี. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลในรูปร่างการเห็นคุณค่าในตนเอง และดัชนีมวลกายของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว, คณะวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นารี ถึกสถิตย์. (2553). การตรวจสอบตัวแปรทำนายทางสังคมวิทยาของพฤติกรรมใช้สื่อทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา, 38*(2), 22-35.

บุรียา แดงพันธ์ และคณิต เขียววิชัย. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 10*(2), 1.

บูรฉัตร กริษฐาทิพย์ และกรัณฑรัตน์ บุญช่วยธนาสิทธิ์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และแรงสนับสนุนทางสังคมในการเผชิญความเครียด กับพฤติกรรมการเผชิญความเครียดของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า. *วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 10*(2), 1-7.

ปนัดดา มหิทธานุภาพ และบัวทอง สว่างโสภากุล. (2555). การมองโลกในแง่ดีการปฏิบัติพัฒนกิจและความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 38*(2), 166-178.

ประยุทธ ไทยธานี. (2552). การสอนการเขียนภาพด้วยสีโปสเตอร์โดยใช้เทคนิคหมวกความคิดหกใบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา, 3*(2), 40–48.

พรรณนิกา ธิคำ. (2553). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังกลในการเตรียมตัวศึกษาต่อ ระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.* วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พรพรรณ ปฐมสุนทรชัย. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคความเหนื่อยหน่ายในงาน และการรับรู้ความสามารถของตนเอง: กรณีศึกษาบริษัทให้คำปรึกษาด้านโภชนาการและความงามแห่งหนึ่ง.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พรพิศ พาริยะชาติ. (2550). *อิทธิพลของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีความเครียดของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล.* วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วัชรี วัฒนพรพรหม. (2551). *อิทธิพลของรูปแบบในการกำหนดเป้าหมายและเงินรางวัล ที่มีต่อผลการปฏิบัติงานกลุ่ม และการรับรู้ถึงบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วัฒนมาศ ปั้นแตง. (2550). *ผลของการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการกำหนดเป้าหมายที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานในโรงงานผลิตกางเกงยีนส์แห่งหนึ่ง.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วัลลภ ปิยะมโนธรรม. (2550). *เทคนิคการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ: จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว.* กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซเพรสการ.

วิชัย ลิขิตพรรักษ์. (2554). *การศึกษาสาเหตุของความวิตกกังวลในการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสละเวชวิทยา.* เข้าถึงได้จาก http://www.slideshare.net/meemahidol

วิภาวรรณ ตั้งฐานทรัพย์. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การ กลวิธีจัดการกับปัญหาในเชิงรุก และความเหนื่อยหน่ายในการทำงานของพนักงานบริษัทจัดหางานแห่งหนึ่ง.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิลาวัลย์ ภูอาราม. (2553). การเปรียบเทียบความวิตกกังวล และพฤติกรรมการเผชิญความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีสัมพันธภาพในกลุ่มเพื่อน และการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน. *วารสารการบริหารและพัฒนา ADED, 2*(3), 139-158.

ศุภนุช สุดวิไล. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค และความเครียดในการทำงานของพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมคิด บุตรสนม. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะชีวทางสังคมและระดับจริยธรรมกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 12.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18. (2559). *ข้อมูลบุคลากร.* ชลบุรี: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2553). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2554.* กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

สุวิมล ติรกานันท์. (2551). *การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกอนันต์ เสนาธิบดี. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความเท่าเทียมกัน กับความพึงพอใจในงานของพนักงาน: ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงาน บริษัท เคแอลเค อินดัสตรี จำกัด.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสากรรมและองค์กร, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

Aspinwall, L. G. (1997). Where planning meets coping: Proactive coping and the detection and management of potential stressors. In S. L. Friedman, & E. K. Scholnick (Eds.), *The developmental psychology of planning: Why, how, and when do we plan* (pp. 285-320). London: Lawrence Erldaum Associates.

Aspinwall, L. G. (2005). The psychology of future-oriented thinking: From achievement to proactive coping, adaptation, and aging. *Motivation and Emotion, 29,* 203-235.

Aspinwall, L. G., & Taylor, S. E. (1997). A stitch in time: Self-regulation and proactive coping. *Psychological Bulletin, 121*(3), 417-436.

Ayre, C., & Scally, J. (2014). Critical values for Lawshe's content validity ratio: Revisiting the original methods of calculation. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development, 47,* 79-86.

Bandura, A. (1986 a). *Social foundations of thought and action.* Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Bandura, A. (1986 b). The explanatory and predictive scope of self-efficacy theory. *Journal of Social and Clinical Psychology, 4*(3), 359-373.

Baron, A. R., & Greenberg, J. (2003). *Organizational behavior in organization: Understanding and managing the human side of work.* Quebec, Canada: Prentice Hall.

Barron, K. E., & Harackiewicz, J. M. (2001). Achievement goals and optimal motivation: Testing multiple goal models. *Journal of Personality and Social Psychology, 80,* 706-722.

Bermejo, L., Hernández-Franco, V., & Prieto-Ursúa, M. (2013). Teacher well-being: Personal and job resources and demands. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 84,* 1321-1325.

Best, J. W., & Kahn, J. V. (2006). *Research in education* (10th ed.). Boston: Pearson Education.

Brackett, A. M., Palomera, R., Amojsa-Kaja, J., Reyes, M. R., & Salovey, P. (2010). Emotion–regulationability, burnout, and job satisfaction among British secondary-school teachers. *Psychology in the Schools, 47*(4), 406-417.

Carver, C. S., & Scheier, M. F. (2001). Optimism, pessimism, and self-regulation. In E. C. Chang (Ed.), *Optimism and pessimism: Implications for theory, research, and practice* (pp. 31-51). Boston: Pearson Hall.

Carver, C. S., Scheier, M. F., & Weintraub, J. K. (1989). Assessing coping strategies: A theoretically based approach. *Jounal of Personality and Social Psychology, 56*(2), 267-283.

Chang, E. C. (2001). *Opism & pessimism: Implications for theory, research, and practice.* Washington, D.C.: American Psychological Association.

Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Earlbaum Associates.

Cooper-Thomas, H. D., Paterson, N. L., Stadler, M. J., & Saks, A. M. (2014). The relative importance of proactive behaviors and outcomes for predicting newcomer learning, well-being, and work engagement. *Journal of Vocational Behavior, 84*(3), 318-331.

Edmonds, W., & Kennedy, T. (2017). *An applied reference guide to research designs.* New York: McGraw-Hill.

Elliot, A. J., (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hal.

Erin, P. H., & David, M. M. (2010). Proactive coping and its relation to the five-factor model of personality. *Individual Differences Research, 8*(2), 67-77.

Fadia, N. A., (2015). Teacher stress and coping: The role of personal and job characteristics. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 185,* 374-380.

Fernando, D. B. (2015). Stressors, self-efficacy, coping resources, and burnout among secondary school teachers in Spain. *Experimental Educational Psychology, 26,* 519-539.

Gan, Y., Yang, M., & Zhou, Y. (2007). The two-factor structure of future-oriented coping and its mediating role in student engagement. *Personality and Individual, 43,* 851-863.

Gibson, J. L., Ivancevich, J. M., & Donnelly, J. H. (2000). *Organizations: Behavior, structure, processes* (10th ed.). Boston: McGraw-Hill.

Glass, G. V., Hopkins, R. D., & Jakubiec, D. (1996). *Statistical methods in education and psychology* (3rd ed.). Harloe, OK: Pearson Cracow.

Greenberg, J., & Baron, R. A. (2000). *Behavior in organizations.* Retrieved from http://www.alibris.com/search/books/qwork/7684670/used/Behavior%20in%20Organizations

Greenglass, E. (2004). Coping with the threat of severe acute respiratory syndrome: Role of threat appraisals and coping responses in health behaviors. *Asian Journal of Social Psychology, 7*(1), 9-23.

Greenglass, E., & Burke, R. J. (2000). Hospital downsizing, individual resources and occupational stressors in nurses. *Anxiety, Stress, and Coping: An International Journal, 13,* 371-390.

Greenglass, E., & Schaufeli, W. B., (2001). Introduction to special issue on burnout and health. *Journal of Psychology and Health, 16,* 501-510.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Jackson, T., Weiss, K. E., Lundquist, J. J., & Soderlind, A. (2002). Perceptions of goal-directed activities of optimists and pessimisits. *A Personal Projects Analysis, 136*(5), 521-532.

Jones, J. M., Banicky, L., Lasane, T. P., & Pomare, M. (2005). A temporal orientation scale: Focusing attention on past, present and future. Unpublished manuscript, University of Delaware.

Kreitner, R., & Kinicki, A. (2001). *Organizational behavior.* Boston: Irwin/McGraw-Hill.

Lindeman, R. H., Merenda, P. F., & Gold, R. Z. (1980). *Introduction to bivariate and multivariate analysis.* Glenview, IL: Scott Foresman.

Linn, L. (1980). *Diagnusis and psyhlastry symptoms of psychatry.* Baltimore: Willams and Wikins.

Locke, E. A., & Latham, G. P. (1990). *A theory of goal setting and task performance.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Locke, E. A., Shaw, K. N., Saari, L. M., & Latham, G. P. (1981). Goal setting and task performance. *Pschological Bullelin, 90,* 125-152.

Luck, C., & Sorensen, D. (1997). Individual and mental. *Journal of Midwest Studies in Psychology, 4*(1), 73-122.

Luthans, F., Avolio, B. J., Walumbwa, F. O., & Li, W. (2005). The psychological capital of Chinese workers: Exploring the relationship with performance. *Management and Organization Review, 1,* 247-269.

Lynch, S. M. (2000). Measurement and prediction of aging anxiety. *Research on Aging, 22,* 533-558.

MacDonald, L. (2004). *Learn to be an optimist a practical guide to achieving happiness.* Singapore: Duncan Baird.

Malouff, J., Schutte, N., Bauer, M., Mantelli, D., Pierce, B., Cordova, G., & Reed, E. (1990). Development and evaluation of a measure of the tendency to be goal oriented. *Personality and Individual Differences, 11*(12), 1191–1200.

Martins, Y. (1999). Development and validation of a tool to measure temporal orientation. *Theses and Dissertations (Comprehensive), 88,* 18-25.

Melih, A., Secil, B., & Renin, V., (2011). A qualitative of coping strategies in the context of job insecurity. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 24,* 421-434.

Ouwehand, C., Ridder, D. T. D., & Bensing, J. M. (2006). Situational aspects are more important in shaping proactive coping behavior than individual characteristic: A vignette study among adults preparing for ageing. *Personality and Individual Differences, 21*(6), 809–825.

Ouwehand, C., Ridder, D. T. D., & Bensing, J. M. (2008). Individual differences in the use of proactive coping strategies by middle-aged and older adults. *Personality and Individual Differences, 45,* 28–33.

Peterson, C., & Chang, E. C. (2003). Optimism and furnishing. In J. Haidt, & C. Keyes (Eds.), *Flourishing: Positive peychology and the life well-lived* (pp. 55–79). Washington, DC: American Psychological Association.

Pintrich, P. (2000). The role of goal orientation in self-regulated learning. In M. Boekarts, P. Pintrich, & M. Zeidner (Eds.), *Handbook of self regulation* (p. 299). Sydney: Academic Press.

Ralph, L., & Rosnow, E. (2003). Effect sizes for experimenting psychologists. *Canadian Journal of Experimental Psychology, 57*(3), 221-237.

Renata, M., & Natalija, N. (2012). Burnout, job satisfaction, self-efficacy, and proactive coping among Lithuanian school psychologists. *Mykolas Romeris University, 3,* 199-211.

Scheier, M. F., Carver, C. S., & Bridges, M. W. (1994). Distinguishing optimism from neuroticism (and trait anxiety, self-mastery, and self-esteem): A reevaluation of the life orientation test. *Journal of Personality and Social Psychology, 67,* 1063–1078.

Schumacher, R. E., & Lomax, R. G. (2010). *A beginner's guide to structural equation modeling* (3rd ed.). London: Lawrence Erlbaum Associates.

Schwarzer, R., & Jerusalem, M. (1995). Generalized self-efficacy scale. In J. Weinman, S. Wright, & M. Johnston (Eds.), *Measures in health psychology: A user's portfolio* (pp. 35–37). Windsor, UK: Nfer-Nelson.

Schwarzer, R., & Jerusalem, M. (2002). Tenacious goal pursuits and striving toward personal growth: Proactive coping. In E. Frydenberg (Ed.), *Beyond coping: Meeting goals, visions and challenges* (pp. 19–35). London: Oxford University Press.

Schwarzer, R., Mueller, J., & Greenglass, E. (1999). Assessment of perceived general self efficacy on the internet: Data collection in cyberspace. *Anxiety, Stress, and Coping, 12,* 145-161.

Seligman, M. E. P. (2002). Positive psychology, positive prevention, and positive therapy. In C. R. Snyder, & S. J. Lopez (Eds.), *The handbook of positive psychology* (pp. 3-12). New York: Oxford Press.

Seligman, M. E. P. (2006). *Learned optimism: How to change your mind and your life.* New York: Vintage Books.

Thrash, T. M., & Elliol, A. J. (2001). Delimiting and integrating achievement motive and goal constructs. In A. Efklides, J. Kuhl, & R. M. Sorrentino (Eds.), *Trends and prospects in motivation research* (pp. 3-21). Boston: Kluwer.

Veresova, M., & Mala, D. (2012). Stress, proactive coping and self–efficacy of teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 55,* 294-300.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาของแบบสอบถามที่ใช้ มีรายนามต่อไปนี้

1. ดร.ปิยะทิพย์ ประดุจพรม
   อาจารย์ประจำวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.ทัศนีย์ เชื่อมทอง
   พยาบาลชำนาญการ โรงพยาบาลชลบุรี
3. ดร.สุชาดา สกลกิจรุ่งโรจน์
   อาจารย์ประจำสำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก ข

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๖๒๒๔/๐๐๗๘

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา
มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชลกันยานุกูล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสุพัตรา พินิจกิจ รหัสประจำตัว ๕๓๙๑๐๐๓๖ นิสิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ส่งผลต่อการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” ซึ่งอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.ภัทราวดี มากมี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ในการนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยจากครูผู้สอน อายุระหว่าง ๔๐ –๖๐ ปี จำนวน ๓๐ คน โดยผู้วิจัยขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ ๑๖-๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กรเพชรปาณี)
คณบดีวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา
โทร. ๐ ๓๘๑๐ ๒๐๗๗-๘
โทร/ โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๔
http ://www.rmcs.buu.ac.th

ภาคผนวก ค

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๒๒๔/ว ๑๐๐

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา
มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เค้าโครงย่อวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสุพัตรา พินิจกิจ รหัสประจำตัว ๕๓๙๑๐๐๓๖ นิสิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ส่งผลต่อการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” ซึ่งอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.ภัทราวดี มากมี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ในการนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนอายุระหว่าง ๔๐-๖๐ ปี ในโรงเรียนของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กรเพชรปาณี)
คณบดีวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา
โทร. ๐ ๓๘๑๐ ๒๐๗๗-๘
โทร/ โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๔
http ://www.rmcs.buu.ac.th

ภาคผนวก ง

สำเนาการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

ที่ ๐๐๙ /๒๕๕๙

ใบรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา
มหาวิทยาลัยบูรพา

๑. **ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์**

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ (ภาษาไทย) ปัจจัยความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ส่งผลต่อการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ (ภาษาอังกฤษ) INDIVIDUAL DIFFERENCE FACTORS AFFECTING ON PROACTIVE COPING STRATEGIES OF MIDDLE-AGED TEACHERS IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18

๒. **ชื่อนิสิต (นาย, นาง, นางสาว):** สุพัตรา พินิจกิจ

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (M.Sc.) **สาขาวิชา**การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา

รหัส ๕๓๙๑๐๐๓๖

๓. **ผลการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย**

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน ได้พิจารณารายละเอียดเค้าโครงวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในประเด็นที่เกี่ยวกับ

๑) การเคารพในศักดิ์ศรี และสิทธิของคนที่ใช้เป็นตัวอย่างการวิจัย

๒) วิธีการอย่างเหมาะสมในการได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย (Informed consent) รวมทั้งการปกป้องสิทธิประโยชน์ และรักษาความลับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๓) การดำเนินการวิจัยอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ก่อความเสียหายต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต

(√) รับรองโครงการวิจัย

( ) ไม่รับรอง

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงร่างวิจัยที่เสนอได้ ตั้งแต่วันที่ออกเอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนฉบับนี้ จนถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

ออกให้ ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(ลงนาม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กรเพชรปาณี)
ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน
คณบดีวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา

ภาคผนวก จ

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา โทร. ๒๐๗๗, ๒๐๗๘, ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๘๔
ที่ ศธ ๖๒๒๔/๐๑๓ **วันที่** ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ปิยะทิพย์ ประดุจพรม

ด้วย นางสุพัตรา พินิจกิจ รหัสประจำตัว ๕๓๙๑๐๐๓๖ นิสิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัจจัยความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ส่งผลต่อการใช้กลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘" ซึ่งอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.ภัทราวดี มากมี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย ในการนี้ วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยแก่นิสิตในครั้งนี้ (เอกสารดังแนบ)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กรเพชรปาณี)
คณบดีวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา

ภาคผนวก ฉ

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ

และดัชนีอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ
และดัชนีอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะและดัชนีอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่หาค่า CVI			แบบสอบถามฉบับทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 84 ข้อ			แบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ จำนวน 73 ข้อ
ข้อที่	CVI	การแปลผล	ดัชนีอำนาจจำแนก	การแปลผล	ดัชนีอำนาจจำแนกหลังตัดข้อคำถาม	
ส่วนที่ 1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล						
1. การกำหนดเป้าหมายในอนาคต						
1	1	คัดเลือกไว้	.61	คัดเลือกไว้	.69	คัดเลือกไว้
2	.67	ตัดออก				
3	.67	ตัดออก				
4	1	คัดเลือกไว้	.69	คัดเลือกไว้	.69	คัดเลือกไว้
5	1	คัดเลือกไว้	.28	คัดเลือกไว้	.38	คัดเลือกไว้
6	1	คัดเลือกไว้	.49	คัดเลือกไว้	.54	คัดเลือกไว้
7	1	คัดเลือกไว้	-.26	ตัดออก		
8	1	คัดเลือกไว้	.45	คัดเลือกไว้	.54	คัดเลือกไว้
9	1	คัดเลือกไว้	.53	คัดเลือกไว้	.56	คัดเลือกไว้
10	1	คัดเลือกไว้	.28	คัดเลือกไว้	.23	คัดเลือกไว้
11	1	คัดเลือกไว้	.58	คัดเลือกไว้	.53	คัดเลือกไว้
12	1	คัดเลือกไว้	.63	คัดเลือกไว้	.61	คัดเลือกไว้
13	1	คัดเลือกไว้	.38	คัดเลือกไว้	.36	คัดเลือกไว้
14	.67	ตัดออก				
15	1	คัดเลือกไว้	.38	คัดเลือกไว้	.32	คัดเลือกไว้

ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะและดัชนีอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม (ต่อ)

แบบสอบถามที่หาค่า CVI			แบบสอบถามฉบับทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 84 ข้อ			แบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ จำนวน 73 ข้อ
ข้อที่	CVI	การแปลผล	ดัชนีอำนาจจำแนก	การแปลผล	ดัชนีอำนาจจำแนกหลังตัดข้อคำถาม	
2. การวางเป้าหมายที่เหมาะสม						
16	1	คัดเลือกไว้	.61	คัดเลือกไว้	.64	คัดเลือกไว้
17	1	คัดเลือกไว้	.56	คัดเลือกไว้	.57	คัดเลือกไว้
18	1	คัดเลือกไว้	.10	ตัดออก		
19	1	คัดเลือกไว้	.63	คัดเลือกไว้	.65	คัดเลือกไว้
20	1	คัดเลือกไว้	.49	คัดเลือกไว้	.51	คัดเลือกไว้
21	1	คัดเลือกไว้	.47	คัดเลือกไว้	.49	คัดเลือกไว้
22	1	คัดเลือกไว้	.20	ตัดออก		
23	1	คัดเลือกไว้	.52	คัดเลือกไว้	.43	คัดเลือกไว้
24	.67	ตัดออก				
25	1	คัดเลือกไว้	.61	คัดเลือกไว้	.64	คัดเลือกไว้
26	1	คัดเลือกไว้	.64	คัดเลือกไว้	.63	คัดเลือกไว้
27	1	คัดเลือกไว้	.44	คัดเลือกไว้	.50	คัดเลือกไว้
28	1	คัดเลือกไว้	.16	ตัดออก		
29	1	คัดเลือกไว้	.15	ตัดออก		
30	.67	ตัดออก				

ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะและดัชนีอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม (ต่อ)

แบบสอบถามที่หาค่า CVI			แบบสอบถามฉบับทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 84 ข้อ			แบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ จำนวน 73 ข้อ
ข้อที่	CVI	การแปลผล	ดัชนีอำนาจจำแนก	การแปลผล	ดัชนีอำนาจจำแนกหลังตัดข้อคำถาม	
3. การมองโลกในแง่ดี						
31	1	คัดเลือกไว้	.47	คัดเลือกไว้	.49	คัดเลือกไว้
32	1	คัดเลือกไว้	.71	คัดเลือกไว้	.73	คัดเลือกไว้
33	1	คัดเลือกไว้	-.40	ตัดออก		
34	1	คัดเลือกไว้	.64	คัดเลือกไว้	.68	คัดเลือกไว้
35	.67	ตัดออก				
36	.67	ตัดออก				
37	.67	ตัดออก				
38	1	คัดเลือกไว้	.50	คัดเลือกไว้	.56	คัดเลือกไว้
39	1	คัดเลือกไว้	.76	คัดเลือกไว้	.81	คัดเลือกไว้
40	1	คัดเลือกไว้	.54	คัดเลือกไว้	.58	คัดเลือกไว้
4. การรับรู้ความสามารถของตนเอง						
41	1	คัดเลือกไว้	.46	คัดเลือกไว้	.46	คัดเลือกไว้
42	.33	ตัดออก				
43	1	คัดเลือกไว้	.42	คัดเลือกไว้	.42	คัดเลือกไว้
44	1	คัดเลือกไว้	.68	คัดเลือกไว้	.68	คัดเลือกไว้
45	1	คัดเลือกไว้	.69	คัดเลือกไว้	.69	คัดเลือกไว้
46	1	คัดเลือกไว้	.85	คัดเลือกไว้	.85	คัดเลือกไว้
47	1	คัดเลือกไว้	.81	คัดเลือกไว้	.81	คัดเลือกไว้
48	1	คัดเลือกไว้	.77	คัดเลือกไว้	.77	คัดเลือกไว้
49	1	คัดเลือกไว้	.78	คัดเลือกไว้	.78	คัดเลือกไว้
50	1	คัดเลือกไว้	.69	คัดเลือกไว้	.69	คัดเลือกไว้

ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะและดัชนีอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม (ต่อ)

แบบสอบถามที่หาค่า CVI			แบบสอบถามฉบับทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 84 ข้อ			แบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ จำนวน 73 ข้อ
ข้อที่	CVI	การแปลผล	ดัชนีอำนาจจำแนก	การแปลผล	ดัชนีอำนาจจำแนกหลังตัดข้อคำถาม	
1. ความวิตกกังวลด้านอายุ						
51	1	คัดเลือกไว้	.12	ตัดออก		
52	1	คัดเลือกไว้	.44	คัดเลือกไว้	.40	คัดเลือกไว้
53	1	คัดเลือกไว้	.46	คัดเลือกไว้	.45	คัดเลือกไว้
54	1	คัดเลือกไว้	.76	คัดเลือกไว้	.77	คัดเลือกไว้
55	.67	ตัดออก				
56	.67	ตัดออก				
57	1	คัดเลือกไว้	.80	คัดเลือกไว้	.81	คัดเลือกไว้
58	1	คัดเลือกไว้	.63	คัดเลือกไว้	.61	คัดเลือกไว้
59	1	คัดเลือกไว้	.74	คัดเลือกไว้	.74	คัดเลือกไว้
60	1	คัดเลือกไว้	.67	คัดเลือกไว้	.71	คัดเลือกไว้
61	1	คัดเลือกไว้	.68	คัดเลือกไว้	.71	คัดเลือกไว้
62	.67	ตัดออก				
63	1	คัดเลือกไว้	.69	คัดเลือกไว้	.71	คัดเลือกไว้
64	.67	ตัดออก				
65	1	คัดเลือกไว้	.66	คัดเลือกไว้	.69	คัดเลือกไว้

ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะและดัชนีอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม (ต่อ)

แบบสอบถามที่หาค่า CVI			แบบสอบถามฉบับทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 84 ข้อ			แบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ จำนวน 73 ข้อ
ข้อที่	CVI	การแปลผล	ดัชนีอำนาจจำแนก	การแปลผล	ดัชนีอำนาจจำแนกหลังตัดข้อคำถาม	
ส่วนที่ 2 กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก						
1. สุขภาพส่วนตน						
1	1	คัดเลือกไว้	.63	คัดเลือกไว้	.62	คัดเลือกไว้
2	1	คัดเลือกไว้	.62	คัดเลือกไว้	.61	คัดเลือกไว้
3	1	คัดเลือกไว้	.59	คัดเลือกไว้	.63	คัดเลือกไว้
4	1	คัดเลือกไว้	.26	คัดเลือกไว้	.33	คัดเลือกไว้
5	.67	ตัดออก				
6	.67	ตัดออก				
7	1	คัดเลือกไว้	.37	คัดเลือกไว้	.38	คัดเลือกไว้
8	1	คัดเลือกไว้	.41	คัดเลือกไว้	.41	คัดเลือกไว้
10	1	คัดเลือกไว้	.66	คัดเลือกไว้	.66	คัดเลือกไว้
11	1	คัดเลือกไว้	.80	คัดเลือกไว้	.79	คัดเลือกไว้
12	1	คัดเลือกไว้	.55	คัดเลือกไว้	.54	คัดเลือกไว้
13	1	คัดเลือกไว้	.80	คัดเลือกไว้	.79	คัดเลือกไว้
2. สัมพันธภาพทางสังคม						
14	1	คัดเลือกไว้	.27	คัดเลือกไว้	.27	คัดเลือกไว้
15	1	คัดเลือกไว้	.55	คัดเลือกไว้	.55	คัดเลือกไว้
16	1	คัดเลือกไว้	.72	คัดเลือกไว้	.72	คัดเลือกไว้
17	.67	ตัดออก				
18	1	คัดเลือกไว้	.64	คัดเลือกไว้	.64	คัดเลือกไว้
19	.67	ตัดออก				
20	1	คัดเลือกไว้	.77	คัดเลือกไว้	.77	คัดเลือกไว้
21	1	คัดเลือกไว้	.58	คัดเลือกไว้	.58	คัดเลือกไว้

ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะและดัชนีอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม (ต่อ)

แบบสอบถามที่หาค่า CVI			แบบสอบถามฉบับทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 84 ข้อ			แบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ จำนวน 73 ข้อ
ข้อที่	CVI	การแปลผล	ดัชนีอำนาจจำแนก	การแปลผล	ดัชนีอำนาจจำแนกหลังตัดข้อคำถาม	
22	1	คัดเลือกไว้	.56	คัดเลือกไว้	.56	คัดเลือกไว้
23	1	คัดเลือกไว้	.64	คัดเลือกไว้	.64	คัดเลือกไว้
24	1	คัดเลือกไว้	.54	คัดเลือกไว้	.54	คัดเลือกไว้
25	1	คัดเลือกไว้	.49	คัดเลือกไว้	.49	คัดเลือกไว้
26	.67	ตัดออก				
3. สถานะทางการเงิน						
27	1	คัดเลือกไว้	.05	ตัดออก		
28	1	คัดเลือกไว้	.50	คัดเลือกไว้	.49	คัดเลือกไว้
29	1	คัดเลือกไว้	.05	ตัดออก		
30	.33	ตัดออก				
31	1	คัดเลือกไว้	.22	คัดเลือกไว้	.24	คัดเลือกไว้
32	1	คัดเลือกไว้	.72	คัดเลือกไว้	.73	คัดเลือกไว้
33	0	ตัดออก				
34	1	คัดเลือกไว้	-.18	ตัดออก		
35	1	คัดเลือกไว้	.64	คัดเลือกไว้	.68	คัดเลือกไว้
36	1	คัดเลือกไว้	.70	คัดเลือกไว้	.72	คัดเลือกไว้
37	1	คัดเลือกไว้	.32	คัดเลือกไว้	.37	คัดเลือกไว้
38	1	คัดเลือกไว้	.76	คัดเลือกไว้	.72	คัดเลือกไว้
39	1	คัดเลือกไว้	.72	คัดเลือกไว้	.72	คัดเลือกไว้

ภาคผนวก ช

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน

เครื่องมือ	จำนวนข้อคำถาม	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ผลที่ได้
ส่วนที่ 1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล				
การกำหนดเป้าหมายในอนาคต	11	.70 ขึ้นไป	.82	ผ่านเกณฑ์
การวางเป้าหมายที่เหมาะสม	9	.70 ขึ้นไป	.85	ผ่านเกณฑ์
การมองโลกในแง่ดี	6	.70 ขึ้นไป	.85	ผ่านเกณฑ์
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	9	.70 ขึ้นไป	.90	ผ่านเกณฑ์
ความวิตกกังวลด้านอายุ	10	.70 ขึ้นไป	.90	ผ่านเกณฑ์
ส่วนที่ 2 กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก				
สุขภาพส่วนตน	10	.70 ขึ้นไป	.85	ผ่านเกณฑ์
สัมพันธภาพทางสังคม	10	.70 ขึ้นไป	.86	ผ่านเกณฑ์
สถานะทางการเงิน	8	.70 ขึ้นไป	.84	ผ่านเกณฑ์
รวม	73	.70 ขึ้นไป	.92	ผ่านเกณฑ์

ภาคผนวก ซ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามที่ .....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

****

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จึงขอความร่วมมือท่านตอบแบบสอบถามตามความจริง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 ความแตกต่างระหว่างบุคคลและกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก จำนวน 73 ข้อ

ส่วนที่ 1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล

ส่วนที่ 2 กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ การวิจัยครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ ข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับจะถือเป็นความลับ และถูกนำมาปรับใช้ทางการวิจัยเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น

ผู้วิจัย นางสาวสุพัตรา ใจตั้ง

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

โทรศัพท์ 092-2819346

Email suatom240121@gmail.com

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ ☐ 40 – 44 ปี ☐ 45 – 49 ปี ☐ 50 – 54 ปี ☐ 55 – 60 ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก ☐ อื่นๆ .....

ตอนที่ 2 ความแตกต่างระหว่างบุคคลและกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล

ส่วนที่ 2 กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความ แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่

มากที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึก และการแสดงออกของท่านมากที่สุด ร้อยละ 81 – 100

มาก หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึก และการแสดงออกของท่านมาก ร้อยละ 61 - 80

ปานกลาง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึก และการแสดงออกของท่านปานกลาง ร้อยละ 41 - 60

น้อย หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึก และการแสดงออกของท่านน้อย ร้อยละ 21 - 40

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึก และการแสดงออกของท่านน้อยที่สุด ร้อยละ 0 – 20

ส่วนที่ 1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ฉันใช้เวลานานกับการคิดเรื่องอนาคต					
2. ฉันคิดถึงสิ่งที่วางแผนไว้แล้วในอนาคตเสมอ					
3. ฉันกังวลว่าเงินจะไม่พอใช้ยังชีพอย่างสะดวกสบาย					
4. ฉันกังวลเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายในอนาคต ที่วางไว้					
5. ฉันกังวลถึงปัญหาสุขภาพของฉันในอนาคต					
6. ฉันกังวลว่าชีวิตของฉันจะเป็นอย่างไรในอนาคต					
7. ฉันคิดว่าช่วงเวลาที่ดีที่สุดในชีวิตของฉันกำลังจะมาถึง					
8. ฉันชอบมองหาโอกาสที่จะมีความสุขในอนาคต					
9. ฉันเตรียมความพร้อมเพื่อเผชิญกับความท้าทายในอนาคต					
10. ฉันทำตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเป็นขั้นตอนเพื่อบรรลุเป้าหมาย					
11. ฉันมั่นใจว่าฉันสามารถบรรลุเป้าหมายในอนาคต					
12. ฉันไม่เคยคิดถึงสิ่งที่จะต้องทำต่อไปในปีหน้า					
13. ฉันจะพิจารณาผลที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาวก่อนตัดสินใจลงมือทำเรื่องสำคัญ					
14. ฉันหลีกเลี่ยงที่จะตั้งเป้าหมายในชีวิต					
15. ฉันวางแผนสำหรับสิ่งที่ต้องทำต่อไปเสมอ					
16. ฉันไม่เคยกำหนดเป้าหมายชีวิตในระยะ					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ยาว					
17. ฉันคิดว่าการตั้งเป้าหมายในชีวิตเป็นเรื่องเสียเวลา					
18. ฉันไม่วางแผนการทำงานระยะยาว					
19. ฉันเป็นคนที่มีเป้าหมายในชีวิต					
20. ฉันตั้งเป้าหมายในระยะยาวไว้ล่วงหน้า					
21. แม้ในสถานการณ์ที่คลุมเครือ ฉันคาดหวังว่าจะมีสิ่งที่ดีเกิดขึ้น					
22. ฉันผ่อนคลายได้ง่าย แม้อยู่ในสถานการณ์ตึงเครียด					
23. ฉันมองอนาคตในแง่ดีเสมอ					
24. ฉันไม่รู้สึกท้อ					
25. ฉันเชื่อว่าจะมีสิ่งดี ๆ เกิดขึ้นกับฉัน					
26. ฉันคิดว่าในชีวิตที่ผ่านมามีสิ่งที่ดีเกิดขึ้นกับฉันมากกว่าสิ่งไม่ดี					
27. ฉันสามารถจัดการกับปัญหาที่ยุ่งยากได้เสมอถ้าฉันพยายามมากพอ					
28. ฉันคิดว่าเป็นสิ่งที่ง่ายมากในการทำสิ่งใด ๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					
29. ฉันเชื่อมั่นว่าฉันจัดการกับเหตุการณ์ไม่คาดฝันได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
30. ฉันเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองว่าจัดการกับทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคตได้					
31. ฉันเชื่อมั่นว่าฉันสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้					
32. ฉันสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เพราะฉันเชื่อมั่นว่าฉันจะจัดการทุกสิ่งทุกอย่างได้					
33. เมื่อฉันต้องเผชิญปัญหา ฉันสามารถคิด					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
หาทางออกได้หลากหลาย					
34. เมื่อฉันต้องอยู่ท่ามกลางความยากลำบาก ฉันสามารถคิดหาหนทางแก้ไขได้					
35. เมื่อมีเรื่องใด ๆ ผ่านมาในชีวิตฉัน ฉันสามารถจัดการได้เสมอ					
36. ฉันไม่กังวลเรื่องรูปร่างหน้าตาเมื่อฉันอายุมากขึ้น					
37. ฉันไม่เคยมองตัวเองว่าฉันเป็นคนแก่					
38. เมื่อฉันส่องกระจก ฉันรู้สึกกังวลเมื่อเห็นความเปลี่ยนแปลงของร่างกายตามอายุที่เพิ่มขึ้น					
39. ฉันรู้สึกกังวลว่าจะไม่มีใครสนใจฉันเมื่อฉันอายุมากขึ้น					
40. ฉันกลัวว่าชีวิตฉันจะไร้ความหมายเมื่อฉันอายุมากขึ้น					
41. ฉันรู้สึกกังวลเมื่อส่องกระจกแล้วเห็นริ้วรอยและเส้นผมเป็นสีเทา					
42. ฉันรู้สึกว่าสุขภาพของฉันแย่ลงเมื่อฉันอายุมากขึ้น					
43. ฉันกังวลเกี่ยวกับสุขภาพของฉันเมื่ออายุมากขึ้น					
44. ฉันกังวลว่าถ้าอายุมากกว่านี้ ฉันจะช่วยเหลือตัวเองได้ลดลง					
45. ฉันกังวลว่าคนรอบข้างจะคิดกับฉันในแง่ลบเมื่อฉันอายุมากขึ้น					

ส่วนที่ 2 กลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ฉันจะรีบปรึกษาผู้รู้หรือแพทย์ เมื่อฉันเริ่มมีความรู้สึกผิดปกติด้านสุขภาพ					
2. ฉันดูแลสุขภาพอย่างดีเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพเมื่ออายุมากขึ้น					
3. ฉันให้ความสำคัญในการรักษาสุขภาพ					
4. ฉันยอมรับปัญหาสุขภาพที่จะเกิดขึ้นโดยไม่พยายามป้องกัน					
5. เมื่อเริ่มมีปัญหาสุขภาพ ฉันปฏิบัติราวกับว่าไม่มีปัญหาเกิดขึ้น					
6. ฉันพยายามหาคนช่วยเหลือเมื่อฉันเริ่มมีปัญหาสุขภาพ					
7. ฉันพยายามหาวิธีการเพื่อแก้ปัญหาสุขภาพ					
8. ฉันให้ความสำคัญกับปัญหาสุขภาพมาเป็นอันดับแรก					
9. ฉันวางแผนเพื่อหาวิธีที่ดีที่สุดในป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาสุขภาพ					
10. ฉันหลีกเลี่ยงสิ่งที่มารบกวนเมื่อฉันดูแลสุขภาพตนเอง					
11. เมื่อฉันเริ่มมีปัญหากับคนรอบข้าง ฉันมักจะหากิจกรรมอื่นทำเสมอ					
12. เมื่อคนรอบข้างทำให้ฉันอารมณ์เสีย ฉันจะปลดปล่อยอารมณ์เหล่านั้น					
13. เมื่อเริ่มเกิดปัญหากับคนรอบข้าง ฉันพยายามอย่างเต็มที่เพื่อแก้ไขให้สถานการณ์คลี่คลาย					
14. ฉันพยายามควบคุมตัวเองไม่ให้ใจร้อนเมื่อเริ่มมีปัญหากับผู้อื่น					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15. เมื่อมีปัญหากับคนรอบข้าง ฉันต้องการให้คนรอบข้างปลอบใจ					
16. ฉันพูดคุยกับคนรอบข้างเพื่อหาทางออกเมื่ออยู่ในสถานการณ์ลำบาก					
17. ฉันมักจะขอความเห็นอกเห็นใจและความเข้าใจจากคนรอบข้าง เมื่อฉันเริ่มมีปัญหากับคนรอบข้าง					
18. ฉันมองหาสิ่งดี ๆ รอบข้างเพื่อจัดการกับสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นกับสัมพันธภาพ					
19. ฉันรู้สึกอารมณ์ดีขึ้นหลังจากได้ระบายความรู้สึกต่าง ๆ ออกมา					
20. ฉันชอบพูดคุยความรู้สึกของฉันกับคนรอบข้างเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี					
21. ฉันพยายามคิดทบทวนเพื่อหาทางแก้ปัญหาทางการเงินให้ดีที่สุด					
22. ฉันมีการวางแผนในการใช้เงิน					
23. เมื่อเริ่มมีปัญหาทางการเงิน ฉันจะให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาทางการเงินมากกว่าสิ่งอื่น					
24. ฉันถามวิธีการแก้ปัญหาการเงินจากคนที่ประสบเหตุการณ์คล้ายคลึงกัน					
25. เมื่อเริ่มมีปัญหาทางการเงิน ฉันหาทางแก้ปัญหาทางการเงินอย่างรอบด้าน					
26. เมื่อเริ่มมีปัญหาทางการเงิน ฉันไม่พยายามแก้ปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้น					
27. ฉันพยายามหากลยุทธ์ใหม่ ๆ เพื่อป้องกันปัญหาทางการเงินที่จะเกิดขึ้น					
28. ฉันตั้งใจแก้ปัญหาการเงินอย่างเป็นขั้นตอน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ฌ

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ เรื่อง ความแตกต่างระหว่างบุคคล
ที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน
เพื่อให้ได้ตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

คำสั่งและผลการวิเคราะห์โมเดลการถดถอย

เรื่อง ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก

ของครูวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัวแปร)

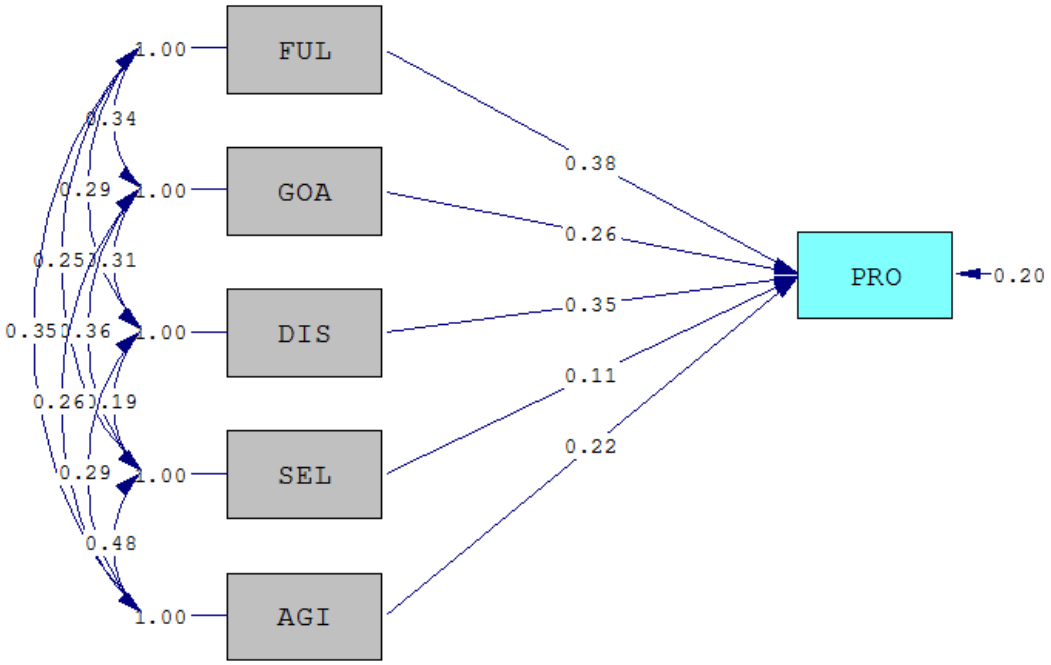

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 2 ตัวแปร)

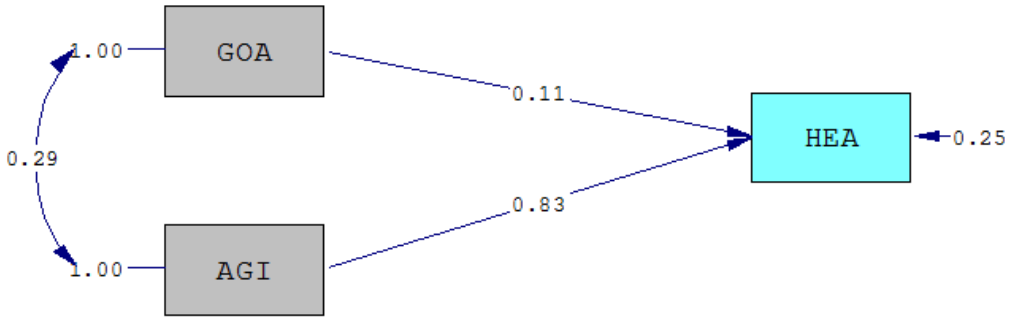

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสัมพันธภาพทางสังคม แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 2 ตัวแปร)

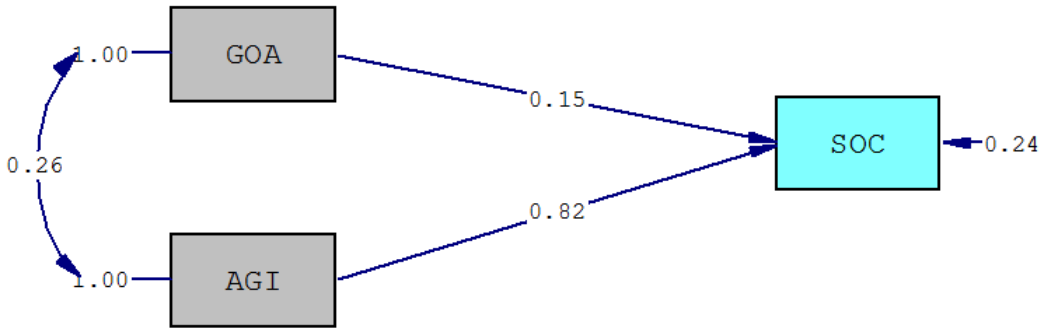

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

โมเดลการถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสถานะทางการเงิน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 3 ตัวแปร)

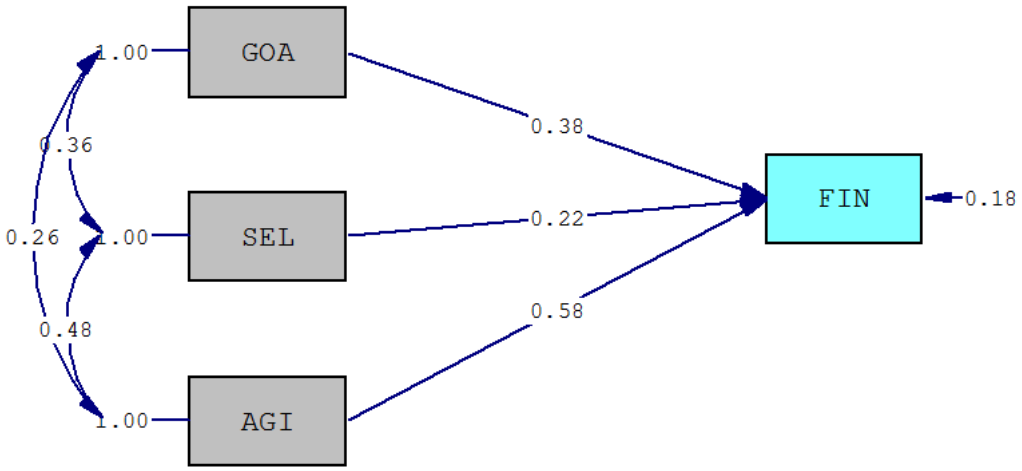

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก
แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรทำนาย 5 ตัว)

DATE: 6/ 9/2017

TIME: 15:30

L I S R E L 9.10 (STUDENT)

BY

Karl G. Joreskog & Dag Sorbom

This program is published exclusively by

Scientific Software International, Inc.

http://www.ssicentral.com

Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2012

Use of this program is subject to the terms specified in the

Universal Copyright Convention.

The following lines were read from file D:\วิเคราะห์บทที่ 4 1-10-59\SYNTAX1.spl:

```
! REGRESSION MODEL OF PRO
DA  NI=6  NO=160  MA=CM
LA
PRO  FUL  GOA   DIS   SEL AGI
KM
1.00
0.67  1.00
0.59  0.34  1.00
0.62  0.29  0.31  1.00
0.47  0.25  0.36  0.19   1.00
0.57 0.35  0.26 0.29  0.48 1.00
SD
0.48 0.56 0.63 0.78 0.53 0.57
ME
3.46 3.78 4.15 4.53 4.22 4.12
MO NY=1 NX=5 GA=FR ND=2 SC FS
```

PD

OU

! REGRESSION MODEL OF PRO

Number of Input Variables 6

Number of Y - Variables 1

Number of X - Variables 5

Number of ETA - Variables 1

Number of KSI - Variables 5

Number of Observations 160

! REGRESSION MODEL OF PRO

Covariance Matrix

	PRO	FUL	GOA	DIS	SEL	AGI
PRO	0.23					
FUL	0.18	0.31				
GOA	0.18	0.12	0.40			
DIS	0.23	0.13	0.15	0.61		
SEL	0.12	0.07	0.12	0.08	0.28	
AGI	0.16	0.11	0.09	0.13	0.15	0.32

Total Variance = 2.16 Generalized Variance = 0.145793D-03

Largest Eigenvalue = 1.07 Smallest Eigenvalue = 0.04

Condition Number = 5.33

Means

PRO	FUL	GOA	DIS	SEL	AGI
3.46	3.78	4.15	4.53	4.22	4.12

! REGRESSION MODEL OF PRO

Parameter Specifications

GAMMA

FUL	GOA	DIS	SEL	AGI

PRO 1 2 3 4 5

PHI

FUL GOA DIS SEL AGI

-------- -------- -------- -------- --------

FUL 6

GOA 7 8

DIS 9 10 11

SEL 12 13 14 15

AGI 16 17 18 19 20

PSI

PRO

21

ALPHA

PRO

22

! REGRESSION MODEL OF PRO

Number of Iterations = 5

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

GAMMA

FUL GOA DIS SEL AGI

-------- -------- -------- -------- --------

PRO 0.32 0.20 0.21 0.10 0.18

(0.03) (0.03) (0.02) (0.04) (0.04)

9.31 6.24 8.77 2.64 4.97

Covariance Matrix of Y and X

PRO FUL GOA DIS SEL AGI

-------- -------- -------- -------- -------- --------

PRO 0.23

FUL	0.18	0.31				
GOA	0.18	0.12	0.40			
DIS	0.23	0.13	0.15	0.61		
SEL	0.12	0.07	0.12	0.08	0.28	
AGI	0.16	0.11	0.09	0.13	0.15	0.32

Mean Vector of Eta-Variables

PRO
3.46

PHI

	FUL	GOA	DIS	SEL	AGI
FUL	0.31				
	(0.04)				
	8.83				
GOA	0.12	0.40			
	(0.03)	(0.04)			
	4.02	8.83			
DIS	0.13	0.15	0.61		
	(0.04)	(0.04)	(0.07)		
	3.48	3.70	8.83		
SEL	0.07	0.12	0.08	0.28	
	(0.02)	(0.03)	(0.03)	(0.03)	
	3.03	4.23	2.33	8.83	
AGI	0.11	0.09	0.13	0.15	0.32
	(0.03)	(0.03)	(0.04)	(0.03)	(0.04)
	4.13	3.14	3.48	5.40	8.83

PSI

PRO
0.05

(0.01)

8.83

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

PRO

0.80

ALPHA

PRO

-0.73

(0.18)

-4.03

Log-likelihood Values

	Estimated Model	Saturated Model
Number of free parameters(t)	27	27
-2ln(L)	-453.331	-453.331
AIC (Akaike, 1974)*	-399.331	-399.331
BIC (Schwarz, 1978)*	-316.302	-316.302

*LISREL uses AIC= 2t - 2ln(L) and BIC = tln(N)- 2ln(L)

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom for (C1)-(C2)	0
Maximum Likelihood Ratio Chi-Square (C1)	0.00 (P = 1.0000)
Browne's (1984) ADF Chi-Square (C2_NT)	0.00 (P = 1.0000)

The Model is Saturated, the Fit is Perfect !

! REGRESSION MODEL OF PRO

Factor Scores Regressions

Y

PRO	FUL	GOA	DIS	SEL	AGI
---	---	---	---	---	---

PRO	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	- -

X

	PRO	FUL	GOA	DIS	SEL	AGI
FUL	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	- -
GOA	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00
DIS	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00
SEL	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	- -
AGI	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00

! REGRESSION MODEL OF PRO

Standardized Solution

GAMMA

	FUL	GOA	DIS	SEL	AGI
PRO	0.38	0.26	0.35	0.11	0.22

Correlation Matrix of Y and X

	PRO	FUL	GOA	DIS	SEL	AGI
PRO	1.00					
FUL	0.67	1.00				
GOA	0.59	0.34	1.00			
DIS	0.62	0.29	0.31	1.00		
SEL	0.47	0.25	0.36	0.19	1.00	
AGI	0.57	0.35	0.26	0.29	0.48	1.00

PSI

PRO
0.20

Regression Matrix Y on X (Standardized)

FUL	GOA	DIS	SEL	AGI

	--------	--------	--------	--------	--------
PRO	0.38	0.26	0.35	0.11	0.22

Time used 0.062 seconds

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกในด้านสุขภาพส่วนตน

แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 2 ตัวแปร)

DATE: 6/ 9/2017

TIME: 15:35

L I S R E L 9.10 (STUDENT)

BY

Karl G. Joreskog & Dag Sorbom

This program is published exclusively by

Scientific Software International, Inc.

http://www.ssicentral.com

Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2012

Use of this program is subject to the terms specified in the

Universal Copyright Convention.

The following lines were read from file D:\วิเคราะห์บทที่ 4 1-10-59\SYNTAX2.spl:

```
! REGRESSION MODEL
DA  NI=3  NO=160  MA=CM
LA
HEA  GOA   AGI
KM
1.00
0.35  1.00
0.86  0.29   1.00
SD
0.48  0.63  0.57
ME
```

3.27 4.15 4.12

MO NY=1 NX=2 GA=FR ND=2 SC FS FS

PD

OU

! REGRESSION MODEL

Number of Input Variables 3

Number of Y - Variables 1

Number of X - Variables 2

Number of ETA - Variables 1

Number of KSI - Variables 2

Number of Observations 160

! REGRESSION MODEL

Covariance Matrix

	HEA	GOA	AGI
HEA	0.23		
GOA	0.11	0.40	
AGI	0.24	0.10	0.32

Total Variance = 0.95 Generalized Variance = 0.678534D-02

Largest Eigenvalue = 0.62 Smallest Eigenvalue = 0.04

Condition Number = 4.09

Means

HEA	GOA	AGI
3.27	4.15	4.12

! REGRESSION MODEL

Parameter Specifications

GAMMA

	GOA	AGI
HEA	1	2

PHI

	GOA	AGI
GOA	3	
AGI	4	5

PSI

HEA
6

ALPHA

HEA
7

! REGRESSION MODEL

Number of Iterations = 3

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

GAMMA

	GOA	AGI
HEA	0.08	0.70
	(0.03)	(0.03)
	2.65	20.01

Covariance Matrix of Y and X

	HEA	GOA	AGI
HEA	0.23		
GOA	0.11	0.40	
AGI	0.24	0.10	0.32

Mean Vector of Eta-Variables

HEA

3.27

PHI

GOA AGI

-------- --------

GOA 0.40

(0.04)

8.92

AGI 0.10 0.32

(0.03) (0.04)

3.51 8.92

PSI

HEA

0.06

(0.01)

8.92

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

HEA

0.75

ALPHA

HEA

0.05

(0.16)

0.30

	Log-likelihood Values	
	Estimated Model	Saturated Model
	---	---
Number of free parameters(t)	9	9

-2ln(L)	-318.879	-318.879
AIC (Akaike, 1974)*	-300.879	-300.879
BIC (Schwarz, 1978)*	-273.202	-273.202

*LISREL uses AIC= 2t - 2ln(L) and BIC = tln(N)- 2ln(L)

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom for (C1)-(C2)	0
Maximum Likelihood Ratio Chi-Square (C1)	0.00 (P = 1.0000)
Browne's (1984) ADF Chi-Square (C2_NT)	0.00 (P = 1.0000)

The Model is Saturated, the Fit is Perfect !

! REGRESSION MODEL

Factor Scores Regressions

Y

	HEA	GOA	AGI
HEA	1.00	0.00	0.00

X

	HEA	GOA	AGI
GOA	0.00	1.00	0.00
AGI	- -	0.00	1.00

! REGRESSION MODEL

Standardized Solution

GAMMA

	GOA	AGI
HEA	0.11	0.83

Correlation Matrix of Y and X

	HEA	GOA	AGI
HEA	1.00		

GOA 0.35 1.00

AGI 0.86 0.29 1.00

PSI

HEA

0.25

Regression Matrix Y on X (Standardized)

GOA AGI

--- ---

HEA 0.11 0.83

Time used 0.016 seconds

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุก ในด้านสัมพันธภาพทางสังคม แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 2 ตัวแปร)

DATE: 6/ 9/2017

TIME: 15:39

L I S R E L 9.10 (STUDENT)

BY

Karl G. Joreskog & Dag Sorbom

This program is published exclusively by

Scientific Software International, Inc.

http://www.ssicentral.com

Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2012

Use of this program is subject to the terms specified in the

Universal Copyright Convention.

The following lines were read from file D:\วิเคราะห์บทที่ 4 1-10-59\SYNTAX3.spl:

! REGRESSION MODEL

DA NI=3 NO=160 MA=CM

LA

SOC GOA AGI

KM

1.00

0.36 1.00

0.86 0.26 1.00

SD

0.58 0.63 0.57

ME

3.77 4.15 4.12

MO NY=1 NX=2 GA=FR ND=2 SC FS

PD

OU

! REGRESSION MODEL

Number of Input Variables 3

Number of Y - Variables 1

Number of X - Variables 2

Number of ETA - Variables 1

Number of KSI – Variables 2

Number of Observations 160

! REGRESSION MODEL

Covariance Matrix

	SOC	GOA	AGI
SOC	0.34		
GOA	0.13	0.40	
AGI	0.28	0.09	0.32

Total Variance = 1.06 Generalized Variance = 0.972539D-02

Largest Eigenvalue = 0.70 Smallest Eigenvalue = 0.04

Condition Number = 3.98

Means

SOC	GOA	AGI
3.77	4.15	4.12

! REGRESSION MODEL

Parameter Specifications

GAMMA

	GOA	AGI
SOC	1	2

PHI

	GOA	AGI
GOA	3	
AGI	4	5

PSI

SOC
6

ALPHA

SOC
7

! REGRESSION MODEL

Number of Iterations = 3

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

GAMMA

	GOA	AGI
SOC	0.13	0.84
	(0.04)	(0.04)
	3.63	20.41

Covariance Matrix of Y and X

	SOC	GOA	AGI
SOC	0.34		
GOA	0.13	0.40	
AGI	0.28	0.09	0.32

Mean Vector of Eta-Variables

SOC
3.77

PHI

	GOA	AGI
GOA	0.40	
	(0.04)	
	8.92	
AGI	0.09	0.32
	(0.03)	(0.04)
	3.17	8.92

PSI

SOC
0.08
(0.01)
8.92

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

SOC
0.76

ALPHA

SOC

-0.23

(0.20)

-1.19

Log-likelihood Values

	Estimated Model	Saturated Model
Number of free parameters(t)	9	9
-2ln(L)	-261.282	-261.282
AIC (Akaike, 1974)*	-243.282	-243.282
BIC (Schwarz, 1978)*	-215.606	-215.606

*LISREL uses AIC= 2t - 2ln(L) and BIC = tln(N)- 2ln(L)

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom for (C1)-(C2)	0
Maximum Likelihood Ratio Chi-Square (C1)	0.00 (P = 1.0000)
Browne's (1984) ADF Chi-Square (C2_NT)	0.00 (P = 1.0000)

The Model is Saturated, the Fit is Perfect !

! REGRESSION MODEL

Factor Scores Regressions

Y

	SOC	GOA	AGI
SOC	1.00	0.00	0.00

X

	SOC	GOA	AGI
GOA	0.00	1.00	0.00
AGI	- -	0.00	1.00

! REGRESSION MODEL

Standardized Solution

GAMMA

	GOA	AGI
SOC	0.15	0.82

Correlation Matrix of Y and X

	SOC	GOA	AGI
SOC	1.00		
GOA	0.36	1.00	
AGI	0.86	0.26	1.00

PSI

SOC
0.24

Regression Matrix Y on X (Standardized)

	GOA	AGI
SOC	0.15	0.82

Time used 0.047 seconds

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการทำนายกลวิธีจัดการแบบเชิงรุกใน ด้านสถานะทางการเงิน แบบใส่ตัวแปรพร้อมกัน (ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 3 ตัวแปร)

DATE: 6/ 9/2017

TIME: 15:41

L I S R E L 9.10 (STUDENT)

BY

Karl G. Joreskog & Dag Sorbom

This program is published exclusively by

Scientific Software International, Inc.

http://www.ssicentral.com

Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2012
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.

The following lines were read from file D:\วิเคราะห์บทที่ 4 1-10-59\SYNTAX4.spl:

```
! REGRESSION MODEL
DA  NI=4  NO=160  MA=CM
LA
FIN    GOA  SEL  AGI
KM
1.00
0.61  1.00
0.63  0.36  1.00
0.78  0.26  0.48  1.00
SD
0.44  0.63  0.53 0.57
ME
3.66  4.15  4.22 4.12
MO NY=1 NX=3 GA=FR ND=2 SC FS
PD
OU
! REGRESSION MODEL
                    Number of Input Variables  4
                    Number of Y - Variables    1
                    Number of X - Variables    3
                    Number of ETA - Variables  1
                    Number of KSI - Variables  3
                    Number of Observations   160
! REGRESSION MODEL
        Covariance Matrix
              FIN        GOA        SEL        AGI
            --------   --------   --------   --------
```

FIN	0.19			
GOA	0.17	0.40		
SEL	0.15	0.12	0.28	
AGI	0.20	0.09	0.15	0.32

Total Variance = 1.20 Generalized Variance = 0.839952D-03

Largest Eigenvalue = 0.74 Smallest Eigenvalue = 0.03

Condition Number = 5.27

Means

FIN	GOA	SEL	AGI
3.66	4.15	4.22	4.12

! REGRESSION MODEL

Parameter Specifications

GAMMA

	GOA	SEL	AGI
FIN	1	2	3

PHI

	GOA	SEL	AGI
GOA	4		
SEL	5	6	
AGI	7	8	9

PSI

FIN
10

ALPHA

FIN

11

! REGRESSION MODEL

Number of Iterations = 3

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

GAMMA

	GOA	SEL	AGI
FIN	0.27	0.18	0.45
	(0.03)	(0.03)	(0.03)
	10.49	5.36	14.88

Covariance Matrix of Y and X

	FIN	GOA	SEL	AGI
FIN	0.19			
GOA	0.17	0.40		
SEL	0.15	0.12	0.28	
AGI	0.20	0.09	0.15	0.32

Mean Vector of Eta-Variables

FIN
3.66

PHI

	GOA	SEL	AGI
GOA	0.40		
	(0.04)		
	8.89		
SEL	0.12	0.28	
	(0.03)	(0.03)	

	4.26	8.89	
AGI	0.09	0.15	0.32
	(0.03)	(0.03)	(0.04)
	3.16	5.44	8.89

PSI

FIN

0.04
(0.00)
8.89

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

FIN

0.82

ALPHA

FIN

-0.04
(0.14)
-0.27

Log-likelihood Values

	Estimated Model	Saturated Model
	---	---
Number of free parameters(t)	14	14
-2ln(L)	-493.147	-493.147
AIC (Akaike, 1974)*	-465.147	-465.147
BIC (Schwarz, 1978)*	-422.094	-422.094

*LISREL uses AIC= 2t - 2ln(L) and BIC = tln(N)- 2ln(L)

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom for (C1)-(C2)	0
Maximum Likelihood Ratio Chi-Square (C1)	0.00 (P = 1.0000)

Browne's (1984) ADF Chi-Square (C2_NT) 0.00 (P = 1.0000)

The Model is Saturated, the Fit is Perfect !

! REGRESSION MODEL

Factor Scores Regressions

Y

	FIN	GOA	SEL	AGI
FIN	1.00	- -	0.00	0.00

X

	FIN	GOA	SEL	AGI
GOA	0.00	1.00	0.00	0.00
SEL	0.00	0.00	1.00	0.00
AGI	0.00	- -	0.00	1.00

! REGRESSION MODEL

Standardized Solution

GAMMA

	GOA	SEL	AGI
FIN	0.38	0.22	0.58

Correlation Matrix of Y and X

	FIN	GOA	SEL	AGI
FIN	1.00			
GOA	0.61	1.00		
SEL	0.63	0.36	1.00	
AGI	0.78	0.26	0.48	1.00

PSI

FIN
0.18

Regression Matrix Y on X (Standardized)

	GOA	SEL	AGI
FIN	0.38	0.22	0.58

Time used 0.047 seconds